

PA
1231
.U53

Vol. 1

ARMY LANGUAGE
SCHOOL

4
973

PRESIDIO of MONTEREY, CALIFORNIA

52-41592

РУССКИЙ

БЪЛГАРСКИ

СРПСКО-ХРВАТСКИ

POLSKI

華語

粵語

SHQIP

ČESKY

MAGYAR

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

日本語

한글

TURKÇE

ESPAÑOL

PORTUGUES

FRANÇAIS

فارسی

العربیة

ROMÂNĂ

SVENSKA

DANSK

NORSK

ITALIANO

DEUTSCH

TEXT BOOK
VOLUME I
LESSONS 1 - 5

JULY 1952

SERBO - CROATIAN
LANGUAGE DEPARTMENT

U. S. Army Language School, Monterey, Calif.

S E R B O - C R O A T I A N T E X T B O O K

VOLUME I

INTRODUCTORY LESSON
&
L E S S O N S 1-5

Second Printing
July 1952

TABLE OF CONTENTS

	Page
<u>INTRODUCTORY LESSON:</u>	1
I - ORIGIN OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE	1
II - ORGANS OF SPEECH	2
III - ARTICULATION OF THE VOWELS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE-ACCENT	3
IV - DIVISION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE	6
- CHART OF SERBO-CROATIAN CONSONANTS	8
V - ARTICULATION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE	9
- CYRILLIC ALPHABET	14
- SAMPLE OF SERBO-CROATIAN HANDWRITING	15
VI - PRONUNCIATION DRILL SENTENCES	16
VII - VOCABULARY	27
<u>LESSON I:</u>	33
<u>DAILY UNIT I:</u>	33
Dialogue No 1: Our School	33
Grammar Analysis No 1:	35
Par. 1 - Nouns	35
Par. 2 - Kinds of Nouns	35
Par. 3 - Gender of Nouns	35
Par. 4 - Declension of Nouns	36
Par. 5 - The Nominative of Nouns - Definition and Use	36
Par. 6 - The Nominative Plural of Nouns	37
Par. 7 - The Stem of Nouns	38
Par. 8 - Change of Velar Consonants	38
Grammar Exercises No 1	39
Reading Text No 1 - Our Lesson	40
Questions on Reading Text No 1	40
Translation Exercise No 1: Our School - We Study Serbo-Croatian	41
Vocabulary No 1	41
<u>DAILY UNIT II:</u>	43
Dialogue No 2: Students	43
Grammar Analysis No 2:	
Par. 9 - Adjectives	45
Par. 10 - Gender of Adjectives	45
Par. 11 - Stem of Adjectives	45
Par. 12 - Formation of Feminine and Neuter Gender Adjectives	46
Par. 13 - Indefinite and Definite Form of Adjectives	46
Par. 14 - Formation of Definite Form of Adjectives	47
Par. 15 - Adjectives with Definite Form only	47
Par. 16 - The Nominative Plural of Adjectives	47

Vol. 1

Par. 17 - The Movable "A"	48
Grammar Exercises No 2	49
Reading Text No 2: Students	50
Questions on Reading Text No 2	50
Translation Exercise No 2: Students	51
Vocabulary No 2	51
<u>DAILY UNIT III:</u>	53
Dialogue No 3: Family	53
Grammar Analysis No 3:	55
Par. 18 - First, Second and Third Person	55
Par. 19 - Pronouns	55
Par. 20 - Personal Pronouns	55
Par. 21 - Verbs	56
Par. 22 - The Infinitive of Verbs	56
Par. 23 - Present Tense of Verbs	57
Par. 24 - Auxiliary Verb "бити"	57
Par. 25 - Present Tense of the Auxiliary Verb "бити"	57
Grammar Exercises No 3	58
Reading Text No 3	59
Questions on Reading Text No 3	59
Translation Exercise No 3: Our Family	60
Vocabulary No 3	60
<u>DAILY UNIT IV:</u>	62
Dialogue No 4: The First Period	62
Grammar Analysis No 4:	64
Par. 26 - Interrogative Pronouns	64
Par. 27.- The Sentence	64
Par. 28 - The Subject	64
Par. 29 - The Predicate	65
Par. 30 - The Simple Sentence	65
Par. 31 - Kinds of Sentences	65
Par. 32 - Declarative Sentences	66
Grammar Exercises No 4	67
Reading Text No 4: Classroom	68
Questions on Reading Text No 4	68
Translation Exercise No 4	69
Vocabulary No 4	69
<u>LESSON II:</u>	71
<u>DAILY UNIT I:</u>	71
Dialogue No 1: Progress	71
Grammar Analysis No 1:	73
Par. 33 - The Predicate Nominative and the Predicate Adjective	73
Par. 34 - Word Order	73
Par. 35 - Interrogative Sentences	73
Par. 36 - Interrogative-negative Sentences	75
Par. 37 - The Long Plural of Masculine Nouns	75
Grammar Exercises No 1	76

Reading Text No 1: Work	77
Questions on Reading Text No 1	78
Translation Exercise No 1: The First Student	78
Vocabulary No 1	79
<u>DAILY UNIT II:</u>	81
Dialogue No 2: Studying at Home	81
Grammar Analysis No 2:	82
Par. 38 - The Present Tense Endings	82
Par. 39 - The Present of Verbs with the Connecting Vowel "A" and with the Pr. T. Endings "AM, AM, A ..."	83
Par. 40 - The Present of Verbs with the Connecting Vowel "E" or "И" and with the Pr. T. Endings "ИМ, ИИ ..."	84
Par. 41 - Use of the conjunction "ДА"	84
Par. 42 - Imperfective and Perfective Verbs	85
Grammar Exercises No 2	86
Reading Text No 2: Homework	87
Questions on Reading Text No 2	88
Translation Exercise No 2: Work at Home	88
Vocabulary No 2	89
<u>DAILY UNIT III:</u>	90
Dialogue No 3: Leaving for School in the Morning	90
Grammar Analysis No 3:	91
Par. 43 - Transitive and Intransitive Verbs	91
Par. 44 - The Direct Object	92
Par. 45 - The Singular Accusative Case of Nouns	92
Par. 46 - The Present Tense of the Verb "ићи"	93
Par. 47 - The Accusative Case with Prepositions	94
Grammar Exercises No 3	96
Reading Text No 3: What a Student Does	97
Questions on Reading Text No 3	97
Translation Exercise No 3	98
Vocabulary No 3	98
<u>DAILY UNIT IV:</u>	100
Dialogue No 4: Where are Things in the Classroom	100
Grammar Analysis No 4:	
Par. 48 - The Locative Singular of Nouns	102
Par. 49 - Demonstrative Pronouns	103
Grammar Exercises No 4	105
Reading Text No 4: Where are Things in the Classroom	106
Questions on Reading Text No 4	107
Translation Exercise No 4: What the Student Does	107
Vocabulary No 4	108
<u>LESSON III:</u>	111
<u>DAILY UNIT I:</u>	111
Dialogue No 1: About the Town of Monterey	111

Grammar Analysis No 1:	113
Par. 50 - The Accusative Plural of Nouns	113
Par. 51 - The Locative Plural of Nouns	113
Par. 52 - The Accusative Singular of Adjectives	114
Par. 53 - The Accusative Plural of Adjectives	115
Grammar Exercises No 1	116
Reading Text No 1: The Army Language School	117
Questions on Reading Text No 1	118
Translation Exercise No 1: The Army Language School	118
Vocabulary No 1	119
<u>DAILY UNIT II:</u>	121
Dialogue No 2: Weather	121
Grammar Analysis No 2:	
Par. 54 - The Compound Past Tense or the Perfect	123
Grammar Exercises No 2	126
Reading Text No 2: The Climate in Monterey	127
Questions on Reading Text No 2	127
Translation Exercise No 2	128
Vocabulary No 2	128
<u>DAILY UNIT III:</u>	131
Dialogue No 3: Nature	131
Grammar Analysis No 3:	133
Par. 55 - The Locative Singular of Adjectives	133
Par. 56 - The Locative Plural of Adjectives	134
Par. 57 - Final Я and О	134
Par. 58 - Collective Nouns	135
Grammar Exercises No 3	136
Reading Text No 3: The Monterey Peninsula	137
Questions on Reading Text No 3	138
Translation Exercise No 3: Nature	138
Vocabulary No 3	139
<u>DAILY UNIT IV:</u>	141
Dialogue No 1: About Animals	141
Grammar Analysis No 4:	143
Par. 59 - Possessive Pronouns	143
Par. 60 - The English Possessive Pronoun "Its"	144
Par. 61 - Review of Declension Endings	145
Grammar Exercises No 4	147
Reading Text No 4: Animals	148
Questions on Reading Text No 4	148
Translation Exercise No 4	149
Vocabulary No 4	149
<u>LESSON IV:</u>	151
<u>DAILY UNIT I:</u>	151
Dialogue No 1: The Human Body	151
Grammar Analysis No 1:	
Par. 62 - Kinds of Adjectives	153
Grammar Exercises No 1	155
Reading Text No 1: Face	156
Questions on Reading Text No 1	157

Translation Exercise No 1: Our Body	158
Vocabulary No 1	158
<u>DAILY UNIT II:</u>	160
Dialogue No 2: About our Life and Body	160
Grammar Analysis No 2:	162
Par. 63 - Adjectives Ending in "ски"	162
Par. 64 - Assimilation of Voiced and Voiceless Consonants	164
Grammar Exercises No 2	164
Reading Text No 2: Body (Parts)	166
Questions on Reading Text No 2	167
Translation Exercise No 2: The Human Body	167
Vocabulary No 2	168
<u>DAILY UNIT III:</u>	170
Dialogue No 3: About Food	170
Grammar Analysis No 3:	172
Par. 65 - The Genitive Case	172
Par. 66 - The Genitive Singular of Masculine Nouns	172
Par. 67 - Genitive Singular of Feminine Nouns.	172
Par. 68 - Genitive Singular of Neuter Nouns	172
Par. 69 - Genitive Plural of Masculine Nouns	173
Par. 70 - Genitive Plural of Feminine Nouns	174
Par. 71 - Genitive Plural of Neuter Nouns	174
Grammar Exercises No 3	174
Reading Text No 3: Meals	176
Questions on Reading Text No 3	176
Translation Exercise No 3: Meals	177
Vocabulary No 3	177
<u>DAILY UNIT IV:</u>	179
Dialogue No 4: Purchasing food (meat and vegetables)	179
Grammar Analysis No 4:	
Par. 72 - The Genitive Singular of Masculine and Neuter Adjectives	181
Par. 73 - The Genitive Singular of Feminine Adjectives	182
Par. 74 - The Genitive Plural of Adjectives	182
Grammar Exercises No 4	183
Reading Text No 4: Meat	184
Questions on Reading Text No 4	184
Translation Exercise No 4: Purchasing of food	185
Vocabulary No 4	185
<u>LESSON V:</u>	189
<u>DAILY UNIT I:</u>	189
Dialogue No 1: About Dishes	189
Grammar Analyses No 1:	191
Par. 75 - The Genitive Possessive	191
Par. 76 - The Genitive of Quality	192
Par. 77 - The Genitive of Origin	192
Grammar Exercises No 1	193

Reading Text No 1: How Meat is Prepared and Eaten in Yugoslavia	194
Questions on Reading Text No 1	194
Translation Exercise No 1: How Meat is Eaten in Yugoslavia	195
Vocabulary No 1	196
<u>DAILY UNIT II:</u>	198
Dialogue No 2: Where We Buy Foods	198
Grammar Analysis No 2:	201
Par. 78 - Adverbs	201
Par. 79 - Adverbs of Place	201
Par. 80 - Adverbs of Quantity	202
Grammar Exercises No 2	203
Reading Text No 2: About the Bread in Yugoslavia	204
Questions on Reading Text No 2	205
Translation Exercise No 2: Where We Buy Food	205
Vocabulary No 2	206
<u>DAILY UNIT III:</u>	208
Dialogue No 3: In the Grocery Store	208
Grammar Analysis No 3:	210
Par. 81 - The Genitive Partitive	210
Par. 82 - The Genitive Partitive after Nouns	210
Par. 83 - The Genitive Partitive after Numerals	210
Grammar Exercises No 3	212
Reading Text No 3: About Numerals	213
Questions on Reading Text No 3	214
Translation Exercise No 3: In the Grocery Store	214
Vocabulary No 3	215
<u>DAILY UNIT IV:</u>	216
Dialogue No 4: In the Restaurant	216
Grammar Analysis No 4:	
Par. 84 - English "There is" and "There are"	218
Par. 85 - The Genitive Partitive after Adjectives	220
Grammar Exercises No 4	220
Reading Text No 4: Menu	221
Questions on Reading Text No 4	222
Translation Exercise No 4	222
Vocabulary No 4	223

I ORIGIN OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

The Serbo-Croatian language is one of the Slavic, or Slavonic languages. It falls into the language group known as Indo-European. The English language, too, belongs to this large group. Therefore, the two languages do not differ fundamentally, and it is possible to make a close and true translation from one language to the other.

The Serbo-Croatian language derives its name from the fact that it is spoken by both the Serbs and the Croats. The Serbs, Croats and Slovenes make up the population of Yugoslavia. The Slovenes, who inhabit the northwestern part of the country, have their own language which is called Slovenian. This language is very closely allied to Serbo-Croatian.

The Serbs and Croats use the same language, but, due to historical reasons, there are certain differences between the Serbian, which is the idiom spoken by the Serbs, and the Croatian, which is the idiom spoken by the Croats. However, these differences are very slight and have been disappearing gradually since the formation of Yugoslavia after the First World War. We are able, therefore, to speak of one, and only one language - the Serbo-Croatian language. The study of this language will be the object of our course.

The Serbs, who are members of the Eastern or Orthodox Church, use the alphabet known as Cyrillic (so do the Russians and the Bulgars). The Croats and the Slovenes, who are Roman Catholics, use a modified Latin alphabet (so do the Poles, the Czechs and the Slovaks). This Latin alphabet is the same as that used in English except for the fact that a few of the consonants are also used with special diacritic signs.

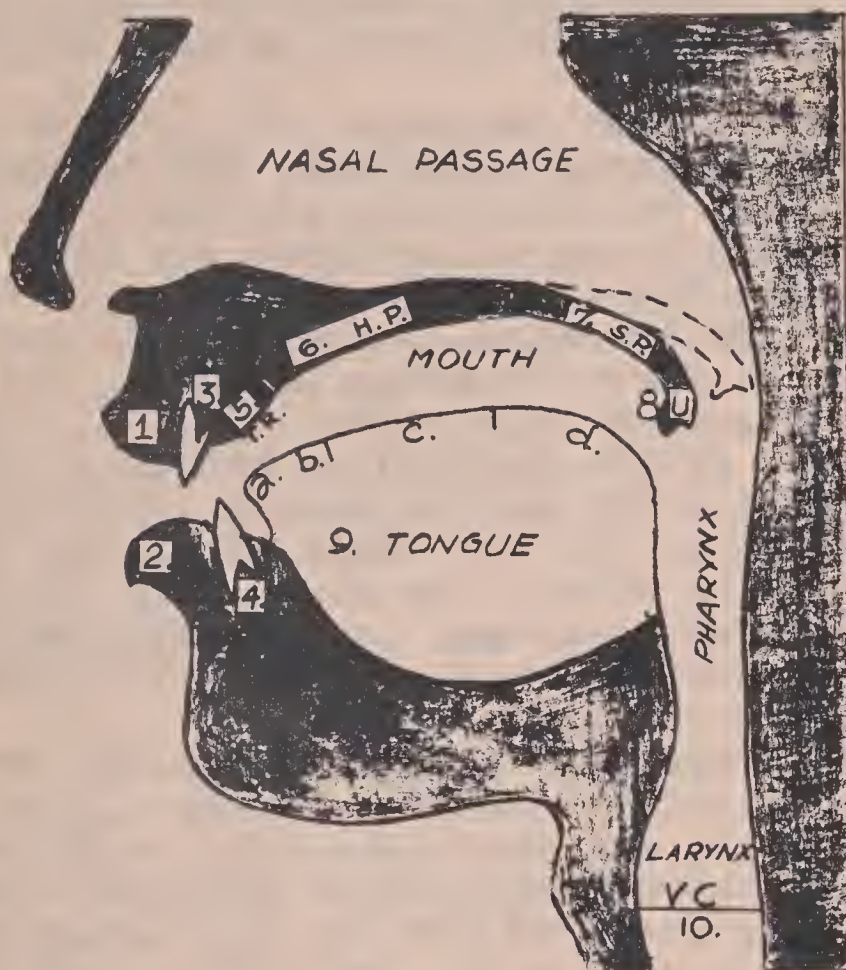
Many Serbs and many Croats use both alphabets freely. The students will be required to learn both alphabets. However, the Cyrillic alphabet will be introduced first, and the Latin will be given at a later stage, after the students have become fully familiar with both the printed and the written characters of the Cyrillic alphabet.

The Cyrillic alphabet was named for St. Cyril who, with his brother Methodius, converted the Slavs in Moravia in the ninth century. However, the Slavs in the Balkans were converted by their disciples. St. Cyril invented this alphabet in order to further the success of his mission and to make possible the writing of the Holy Scriptures in the various Slavic languages.

The original Cyrillic alphabet was reformed and simplified in the first half of the nineteenth century by the great Serbian philologist and author, Vuk Stefanovic Karadzic. This modern Cyrillic alphabet is basically phonetic, that is, each single letter represents one and only one sound. Vowels make an exception to this rule in so far as the same letter represents sounds of various lengths and tones, but the quality of the vowel remains the same.

II ORGANS OF SPEECH

In order that the student may master the pronunciation of various sounds, he must learn how these sounds are produced. The sounds of speech are produced by breath which is forced from the lungs and then modified by the vocal organs. The vocal organs, or organs of speech, consist of: the lips, the teeth, the teethridge, the palate, the tongue and the vocal cords as shown in the picture below:

1. Upper lip
2. Lower lip
3. Upper teeth
4. Lower teeth
5. Teethridge
6. Hard Palate
7. Soft Palate (Velum)
8. Uvula
9. Tongue:
 - a. Point
 - b. Blade
 - c. Front
 - d. Back
10. Vocal Cords

The lips: the upper and lower lip.

The teeth: upper and lower.

The teethridge, or alveoli, is the gum just behind the teeth. The upper teethridge is more important than the lower.

The palate consists of the hard palate and the soft palate, or velum. The hard palate is the roof of the mouth from the teethridge back to about the middle of the palate. The velum extends from the middle to the back of the roof of the mouth. The uvula is a soft appendage hanging down from the back of the velum. The velum can be raised to the back wall of the throat where it enters the nasal cavity, so as to shut off the passage of air into the nasal cavity.

The tongue consists of: (a) the tongue tip or point, (b) the blade of the tongue, which is the edge of the tongue immediately behind and around the tip, (c) the front of the tongue, which extends from the blade back to about the middle of the tongue (about $1\frac{1}{2}$ inches). When the mouth is closed, the front of the tongue lies directly underneath the hard palate; (d) the back of the tongue, which is the remaining part of the tongue back of the middle. When the mouth is closed the back of the tongue lies directly under the velum.

The vocal cords are actually a pair of folds in the mucous membrane containing ligament and muscle fiber. They are contained in the larynx which is an enlargement of the upper end of the wind-pipe. The front edge of the larynx forms the Adam's apple.

The organs of speech that have just been described are used to articulate the sounds in the following way. When the air is expelled from the lungs it passes through the larynx and the pharynx, and then forward and out through the mouth or the nose or through both. However, this flow of air may be stopped or impeded at various points along the way, and the shape of the chambers through which it passes may be variously modified.

The sounds are divided in two large groups: the vowels and the consonants. When vowels are articulated, the passing of air is left unobstructed except for the fact that the shape of the oral cavity is modified by various movements of the tongue and of the lips. When consonants are articulated the current of air is either completely stopped at some point by closing the passage through which it flows, or the passage is narrowed so that the air current has to squeeze through, or an elastic organ, like the tongue point for instance, is caused to vibrate rapidly.

In order to pronounce correctly the sounds of a certain language it is necessary to know how these sounds have to be articulated, that is, how the speech organs have to be used in order to produce exactly the sound desired. It will now be explained how the sounds of the Serbo-Croatian language are articulated.

III ARTICULATION OF THE VOWELS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

There are five vowels in Serbo-Croatian: "a", "e", "u", "o" and "y", as represented by cyrillic letters*. Two of these, that is, "e" and "u" are front vowels, which means that they are articulated by raising the front of the tongue towards the hard palate. The other three are back vowels, which means that they are articulated by raising the back of the tongue towards the velum.

When pronouncing "a", the tongue is raised least; when pronouncing "e" and "o", the tongue is raised more; when pronouncing "u" and "y", the tongue is raised most. Consequently, "a" is a low-back vowel; "e" is a mid-front; "o" is a mid-back; "u" is a high-front, and "y" is a high-back.

*In the alphabet of the International Phonetic Association the following phonetic symbols are used to designate respectively the above vowels: "a", "e", "i", "o", "u". When referring to vowels in this course, only the Cyrillic characters will be used.

The position of the tongue as well as the teeth and of the lips while pronouncing Serbo-Croatian vowels is illustrated by the diagrams below:

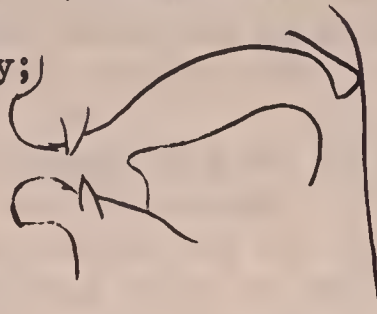
Lips
(front view)

Serbo-Croatian "u":

Teeth almost closed; lips spread laterally; front of the tongue raised high towards hard palate.

Lips
(front view)

Serbo-Croatian "y":

Teeth almost closed; lips closely rounded; back of the tongue raised high towards velum.

Lips

Serbo-Croatian "e":

Teeth more apart than for "u"; lips spread laterally but less than for "u"; front of the tongue raised towards hard palate, but less than for "u".

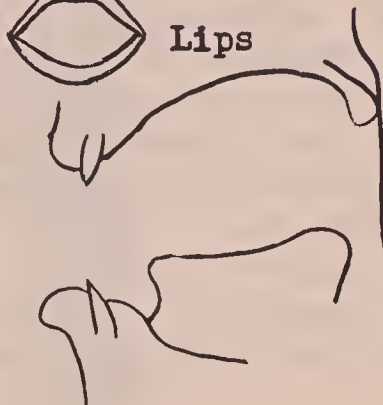
Lips

Serbo-Croatian "o":

Teeth more apart than for "y"; lips less rounded than for "y"; back of the tongue raised towards velum, but less than for "y".

Lips

Serbo-Croatian "a":

Teeth more apart than for "o"; lips wide open; back of the tongue raised towards velum, but less than for "o".

In addition to the quality of the vowel, which is determined only by the position of the speech organs as shown above, one must also observe the length of a vowel and the tone of a vowel. Neither the length nor the tone should have any influence upon the quality of the vowel in Serbo-Croatian. It is true that in loose uncontrolled speech of a native, a certain vowel may seem to have a quality different from the quality that the same vowel has when standing in another syllable. However, the student should ignore this and should strive to always give the same quality to his vowels as indicated on the diagram, no matter in what syllable the vowel stands.

Each of the five vowels can be either short or long. There are no reliable rules as to when a vowel must be pronounced short and when long, except for the following: the stressed vowel and the vowels that follow the stressed vowel can be short or long; the vowels that precede a stressed vowel must be short.

The tone of the vowel is a peculiarity of the Serbo-Croatian language. There are two kinds of tone: the rising tone and the so called falling tone, which is actually a rising-falling tone.

The rising tone consists of a rise in pitch within the vowel of about a semitone or a full tone. The rising-falling tone is formed by a similar rise followed by a fall of approximately two and half to three tones. Both in the case of the rising and of the rising-falling tone, the syllable that follows that vowel is pronounced with the raised or lowered pitch respectively, that is, the next syllable has the same pitch as that which the preceding vowel has after it has been raised or lowered. A vowel with a rising tone is pronounced in almost the same way as the stressed vowel in an English word pronounced with a questioning tone: Are you coming? A vowel with a rising-falling tone is pronounced as a stressed English vowel in normal speech: I am coming.

There are certain rules as to the use of tone in words:

(1) Only the stressed vowel in a word can have a tone, either a rising, or a rising-falling tone. All the unstressed vowels are toneless. There are no rules as to which vowel in the word is to be stressed. There is only a general guidance: most of the Serbo-Croatian words do have the stress on their first vowel, that is the first syllable (in Serbo-Croatian, there are as many syllables in a word as there are vowels in that word), and in words of four or more syllables, the stress is most likely to fall on the third syllable from the end. The last syllable is never stressed.

(2) In words that consist of only one syllable (monosyllabic words), the vowel can have only the rising-falling tone, or it can be toneless. It can never have the rising tone. There are definite rules as to when the vowel of a monosyllabic word has the rising-falling tone and when it is toneless. These rules will be explained later.

(3) In words of two or more syllables, we have to distinguish as follows:

- (a) if the stress falls on the first vowel in a word, that vowel can have either a rising or a rising-falling tone;
- (b) if the stress falls on a vowel other than the first, that vowel can have only a rising tone.

Consequently, the problem of discerning the tone of a vowel boils down to finding out whether the first and stressed vowel in words of two or more syllables has a rising or a rising-falling tone. Since most of the words in Serbo-Croatian do have their stress on the first syllable, the problem of discerning the tone of vowels in Serbo-Croatian remains a difficult one for the student.

When writing Serbo-Croatian, neither the length, nor the tone, nor the stress is indicated. However, in order to assist the student in pronunciation, in all the Serbo-Croatian words which will appear in the vocabulary at the end of each lesson, the vowels will be marked as follows:

- (1) á will mean a long, stressed "a", with a rising tone;
- (2) â will mean a long, stressed "a", with a rising-falling tone;

- (3) à will mean a short, stressed "a", with a rising tone;
- (4) â will mean a short, stressed "a", with a rising-falling tone;
- (5) ā will mean a long, unstressed "a";
- (6) a will mean a short, unstressed "a".

IV DIVISION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

When articulating vowels, we are concerned only with the position of the tongue, of the teeth and of the lips. When articulating consonants we have to use all the organs of speech.

The organs of speech are divided in "articulators", that is, the movable organs, and those that are not movable, but can serve only as "points of articulation". The articulators are: the lips, the tongue (front and back), the velum and vocal cords. The teeth, the teethridge and the hard palate are points of articulation. The lips can approach the teeth; the tongue can approach the teeth, the teethridge, the hard palate and the velum; the velum can be raised to the back wall of the throat. As to the vocal cords, they can be drawn apart (as during ordinary respiration), or they can be moved so as to narrow the space between them (this space is called the glottis), or as to close that space completely. When the glottis is nearly but not quite closed, the passing air current sets the elastic edges of the vocal cords into rapid vibration.

All the consonants that are pronounced with the vibration of the vocal cords, are called voiced; those that are produced without this vibration are called voiceless.

In addition to this, there are two other divisions of consonants:

(1) Division of consonants according to the organs of speech which are used to produce them:

- (a) Bilabials (lips joined);
- (b) Labiodentals (lower lip against upper teeth);
- (c) Dentals (tongue against upper teeth);
- (d) Dento-Alveolar (tongue against upper teeth and teethridge);
- (e) Alveolar (tongue against teethridge)
- (f) Palatal (tongue against hard palate);
- (g) Velar (tongue against velum).

(2) Division of consonants according to the way obstacles are

put in the flow of air while the consonants are being articulated:

(a) Plosives: The current of air is completely stopped at some point (by means of the lips or the tongue), and then it is suddenly released so that an explosive sound is articulated;

(b) Fricatives: The passage between two speech organs is narrowed so that the impact of breath upon them is heard;

(c) Affricates: They combine the features of the plosives and the fricatives, beginning with a complete stoppage of air and ending with a fricative sound;

(d) Nasals: The velum is lowered so as to leave the nasal cavity accessible to the air stream, which then flows out through the mouth and through the nose;

(e) Laterals: The median line of the mouth passage is stopped, but an opening is left along one or both sides of the tongue for the current to pass through;

(f) Rolled: The passing of the air current causes an elastic organ to vibrate rapidly, like the point of the tongue for example.

If we combine the three above divisions of consonants, we can classify all the Serbo-Croatian consonants as in the chart on the following page. The symbols used are the cyrillic letters which represent the corresponding consonants; the symbols in parentheses are the phonetic symbols of the International Phonetic Association.

As can be seen from that chart, some of the Serbo-Croatian consonants occur in pairs, both as voiced and as voiceless, some only as voiced, some only as voiceless.

For those consonants that come in pairs, when the student has mastered the pronunciation of the voiced variety, he will automatically be able to pronounce the voiceless variety by articulating it in the same way as the voiced one, but he will not cause his vocal cords to vibrate. When the student is pronouncing the voiced variety, he will hear a loud hum in his head if he puts his hands tightly over his ears. Or, if he rests his fingers upon the outside of the larynx, he will feel there the vibration of the vocal cords.

CHART OF SERBO-CROATIAN CONSONANTS

	Bi-labial		Labio-dental		Dental		Dento-alveolar		(3) Alveolar		(3) Palatal		Velar	
	Vd. ⁽¹⁾	Vs. ⁽²⁾	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.
Plosives	б (b)	п (p)			д (d)	т (t)							г (g)	к (k)
Fricatives			в (v)	ф (f)			з (z)	с (s)	ж (ʒ)	ш (ʃ)	ј (j)			х (x)
Affricates								џ (tʃ)	џ (tʃ)	џ (tʃ)				
Nasals	м (m)				н (n)						њ (ɲ)			
Laterals									л (l)		љ (ʎ)			
Rolled									р (r)					

(1) Vd. for Voiced

(2) Vs. for Voiceless

(3) Both the palatal and the alveolar consonants (except ж and п), will be referred to as palatals when discussed later in this course.

The chart shows that the following consonants come in pairs:

Voiced consonants: б, в, д, з, ж, ц, ђ, г

Voiceless consonants: п, ф, т, с, ш, ч, х, к

Further, the consonants "ц" and "х" occur only as voiceless. Finally, the following consonants: м, н, л, р, ј, њ, љ have only the voiced variety. If they are made voiceless they become inaudible unless they are turned into fricatives by increased force of breath. These consonants are called sonorants*. They occupy a position between consonants and vowels, and one of them, the consonant "р", is used in Serbo-Croatian both as a consonant and as a vowel, as will be explained later.

V ARTICULATION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

It will now be explained how the various Serbo-Croatian consonants are articulated. For this purpose, it will be convenient to divide them in three groups:

(a) consonants that exist also in English and are articulated in the same way as in Serbo-Croatian: в, ф; з, с; ј; м;

(b) consonants that exist in English but are not articulated in the same way as in Serbo-Croatian: б, п; д, т; г, к; ж, ш; ц, ч; н; л;

(c) consonants that do not exist in English: х; ц; ђ, ђ; њ; љ; р.

The consonants of the last two groups will be taken up individually.

(A) Serbo-Croatian consonants that exist in English but are pronounced differently.

(1) "п", "б"; "г", "к" are articulated in the same way as the corresponding English "p", "b", "g" (as in goal), "k", except for the fact that these English consonants are aspirated whereas the Serbo-Croatian are not.

баба	беба	буба	папа	попа
бабе	бебе	бубе	папе	попе
баби	беби	буби	папи	попи
бабу	бебу	бубу	папу	попу
бабо	бебо	бубо	папо	попо

*The sonorants can stand next to voiced or voiceless consonants, either precede them or follow them; a voiced and a voiceless consonant cannot stand next to each other. If a voiced precedes a voiceless, the voiced is converted into its voiceless variety. If a voiceless precedes a voiced, it is converted into its voiced variety (regressive assimilation).

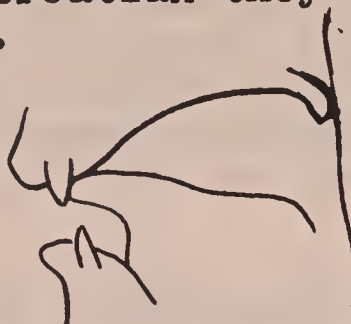
ка̀па
ка̀пе
ка̀пу
ка̀по

пѐга
пѐге
пѐгу
пѐго

гу̀ка
гу̀ке
гу̀ку
гу̀ко

Бо̀г
Бо̀га
Бо̀гу

(2) "д", "т" are articulated differently from the corresponding English "d", "t". In English they are alveolar and are pronounced with aspiration; in Serbo-Croatian they are dental and are pronounced without aspiration.

English "d", "t":
tongue point against teeth-ridge

Serbo-Croatian "д", "т":
tongue point against upper teeth

дѐд
дѐда
дѐду
дѐде

дѐте
та̀да
ту̀да
та̀та

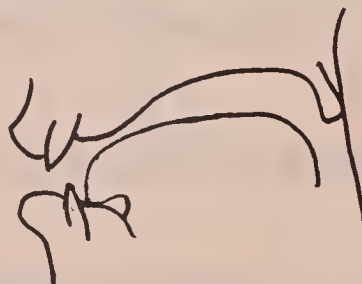
тѐта
дба̀ба
дба̀к
ду̀га

дѝка
тѐбе
та̀ко
ту̀га

тѐпа
ка̀да
га̀ди
па̀да

ку̀да
гу̀та
бу̀ди
бѝти

(3) The Serbo-Croatian "ж", "ш" are articulated differently from the corresponding English "ʒ" (as in measure) and "ʃ" (as in bishop):

The English "ʒ", as in measure,
and "ʃ" as in bishop:

Tongue raised so as to approach the blade to the teethridge and the front of the tongue to the hard palate; tongue spread laterally.

Serbo-Croatian "ж" and "ш":
Tongue point against gums of lower teeth; tongue blade raised towards teethridge

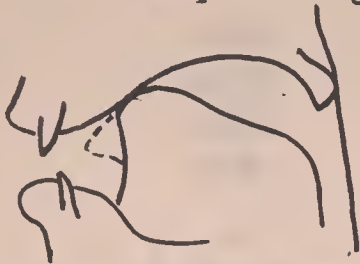
жа̀ба
жѐга
жу̀та
жѝжа

ша̀ка
шу̀га
шѝба
шѐга

пу̀ж
пу̀жа
пу̀жу
пу̀же

гу̀ша
гу̀ше
гу̀ши
гу̀шо

(4) The Serbo-Croatian "ц", "ч" are articulated differently from the corresponding English "dʒ" (as in gin) and "tʃ" (as in chin):

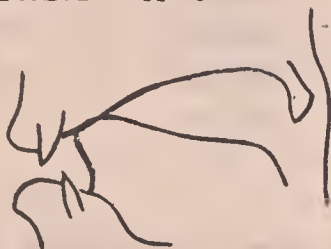
English "dʒ" as in gin, and "tʃ" as in chin:

Blade and part of the front of the tongue against the border of the teethridge and the hard palate, followed by an explosive release and the tongue moving down so as to come between the teethridge and the lower teeth

Serbo-Croatian "ц" and "ч":
Blade of the tongue against the teethridge

ц̂ак	ч̂аша	п̂аче
ц̂еп	ч̂ека	п̂уче
ц̂ин	ч̂ита	п̂оче
б̂уца	ч̂упа	п̂ече

(5) The Serbo-Croatian "н" is pronounced differently from the English "n":

English "n":
Tongue point against the teethridge, with sides touching

Serbo-Croatian "н":
Tongue point against the upper teeth

In both languages this consonant is nasal. Consequently, the air flows through the mouth and the nose. As a result of this any vowel occurring next to it is partially nasalized.

н̂аш	д̂ан	с̂анта
н̂ож	д̂ана	с̂анте
н̂ога	д̂ану	с̂анти
н̂ижи	д̂ане	с̂анту
н̂уди	д̂ани	с̂анто

(6) The Serbo-Croatian "л" is articulated in the same way as the English clear "l" (as in "lily"), that is, with the tongue point against the teethridge and with the sides of the tongue free (lateral consonant). The student should guard from using the dark variety of the English "l" (as in "mill") for rendering the Serbo-Croatian "л":

лула
луле
лули
лулу
луло

лала
лела
лола
липа

(B) Serbo-Croatian consonants that do not exist in English:

(1) The Serbo-Croatian "x" is articulated by forming a narrow passage between the back of the tongue and the velum, and by forcing air through the passage:

мех
меха
меху
рухо
тихо

хеј
хало
хита
хба
хука

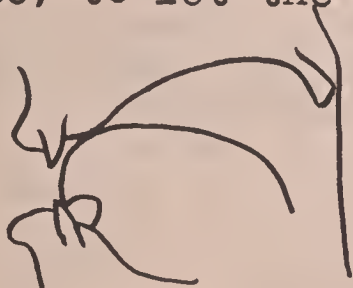
(2) The Serbo-Croatian "ц" is articulated by pressing the tongue point against the back of the lower teeth, and the blade of the tongue against both the upper teeth and the teethridge (it is preferable to have the teeth closed during this articulation):

цаца
цица
цоца
буца

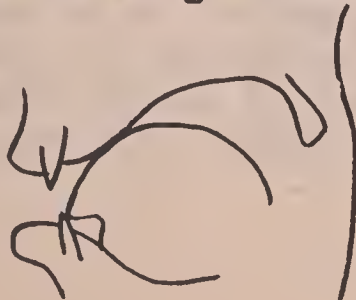
деца
лице
маца
муца

(3) The Serbo-Croatian "џ" and "џ" are articulated by pressing the tongue tip against the lower teeth, and the blade of the tongue against the teethridge. A very narrow passage is left between the tongue and the lower teeth (in the middle of the tongue) to let the air pass through:

лађа	џак	џаџа	гаџе
лађе	џем	џаџе	пџи
лађи	џон	џађи	иђи
лађу	џура	џађу	нођи
лађо	џида	џађо	куђа

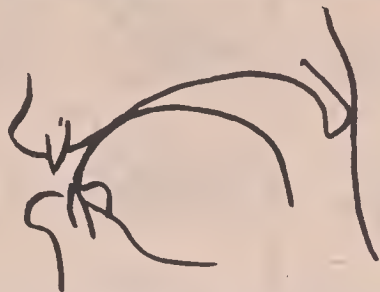
(4) The Serbo-Croatian "њ" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against (both the teethridge and) the fore part of the hard palate. Being a nasal sound, the velum is left open:

његов
њен
њихов
њива
муња

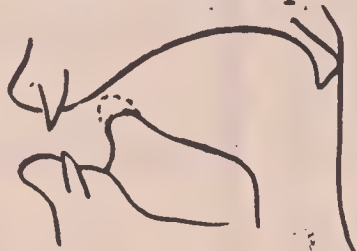
бања
бање
бањи
бању
бањо

(5) The Serbo-Croatian "љ" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against (both the teethridge and) the fore part of the hard palate. The velum is closed. Being a lateral sound, an opening is left on both sides of the tongue to let the air pass through:

љага	каља
љељо	беље
љиљан	биље
љоља	коље
љуља	куља

(6) The Serbo-Croatian "р" is articulated by raising the tongue point towards the teethridge and by causing the tongue point to vibrate. Lips must be kept apart:

If the tongue point is trilled more than three times (if there are more than three taps), "р" becomes a vowel. The "р" is used in Serbo-Croatian as a vowel in the following cases:

(a) between two consonants in the middle of a word;

(b) in the middle of a word, before the vowel "о" which was originally an "л" and was converted into "о", in which case the "р" is marked with two dots;

(c) in front of a consonant at the beginning of a word; when a prefix is added to such a word, the "р" still remains a vowel.

"р" as a consonant:

ра̀на	ба̀ра	пра̀ти	са̀рма
рѐка	бѐре	прѐти	бѐрба
рѝба	бѝра	прѝма	свѝрка
рѝба	бѝра	про̀та	чо̀рба
ру̀ка	бу̀ра	пру̀ће	жу̀рба

"р" as a vowel

(a)	(b)	(c)
Ср̀бин	ум̀ро	р̀ђав
Хр̀ват	гр̀оце	р̀вач
бр̀до		р̀т
цр̀в		за̀рђати
ср̀це		

CYRILLIC ALPHABET

PRINTED		WRITTEN ¹⁾		PHONETIC SYMBOL ²⁾	PRINTED		WRITTEN ¹⁾		PHONETIC SYMBOL ²⁾
CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL		CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL	
А	а			a	Н	н			n
Б	б			b	Ь	ь			ɲ
В	в			v	О	о			o
Г	г			g	Ш	ш			p
Д	д			d	Р	р			r
Ђ	ђ			dʒ	С	с			s
Е	е			e	Т	т			t
Ж	ж			ʒ	Ъ	ъ			tʃ
З	з			z	У	у			u
И	и			i	Ф	ф			f
Ј	ј			j	Х	х			x
К	к			k	Ц	ц			tʃ
Л	л			l	Ч	ч			tʃ
Љ	љ			ɫ	Ѳ	Ѳ			dʒ
М	м			m	Ш	ш			ʃ

- 1) When writing the letters, begin each stroke as indicated and follow in the direction of the arrow. The numbers near the arrows indicate the sequence of the strokes. Follow this sequence.
- 2) As used by the International Phonetic Association (when reference is made to a consonant in this course, only the Cyrillic character, not the phonetic symbol, will be used).

Ко сте ви? Ја сам Пења Хредељановић.

Шта сте ви? Ја сам ученик.

Шта ви учите? Учим српскохрватски језик.

Који језик говорите? Ја говорим енглески.

Да ли је тешко читати српскохрватски? Није.

Како чита Никифоровић? Он чита добро.

Да ли је енглески тежак? Није тежак а није ни лак.

Да ли је Хаџић добар ђак? Он није добар.

Зашто није добар? Није добар, јер није пажљив.

А ко је добар ученик? Миџић је добар.

Да ли ви разумете кад ја говорим? Не разумем.

Зашто не разумете? Јер говорите брзо.

Шта шта наставник? Шта шта значи "ђак".

Ко зна шта то значи? Ми то не знамо.

Кад шта ученик? Ученик шта кад не разумем.

Шта имаће данас? Имамо читање и писање.

Да ли имаће перо? Имамо перо и папир.

VI PRONUNCIATION DRILL SENTENCES

1. <u>Ја сам ученик.</u>	<u>I am a student.</u>
2. <u>Ти си ученик.</u>	<u>You are a student.</u> (informal)
3. <u>Ви сте ученик.</u>	<u>You are a student.</u> (formal)
4. <u>Он је ученик.</u>	<u>He is a student.</u>
5. <u>Ми смо ученици.</u>	<u>We are students.</u>
6. Ви сте ученици.	You are students.
7. <u>Они су ученици.</u>	<u>They are students.</u>
8. Ја сам <u>наставник.</u>	I am <u>an instructor.</u>
9. Ви сте наставник.	You are an instructor.
10. Он је наставник.	He is an instructor.
11. Ми смо <u>наставници.</u>	We are <u>instructors.</u>
12. Они су наставници.	They are instructors.
13. <u>Шта сам ја?</u>	<u>What am I?</u>
14. Ви сте наставник.	You are an instructor.
15. <u>Шта сте ви?</u>	<u>What are you?</u> (formal)
16. Ја сам ученик.	I am a student.
17. <u>А шта си ти?</u>	<u>And what are you?</u> (informal)
18. <u>И ја сам ученик.</u>	I, <u>too</u> , am a student.
19. <u>Шта је он?</u>	<u>What is he?</u>
20. И он је ученик.	He, too, is a student.
21. <u>Шта сте ви и он?</u>	<u>What are you and he?</u>
22. Ми смо ученици.	We are students.
23. <u>Шта су они?</u>	<u>What are they?</u>
24. Они су ученици.	They are students.

25. Штὰ сте ви? What are you?
26. Ја сам офицѝр. I am a commissioned officer.
27. А штὰ сте ви? And what are you?
28. Ја сам подофицѝр. I am a non-commissioned officer.
29. А ви? And you?
30. Ја сам зѝставниѝк. I am a warrant officer.
31. Штὰ је ваш чѝн? What is your rank? (formal)
32. Ја сам капетѝн. I am a captain.
33. Штὰ је ваш чѝн? What is your rank?
34. Ја сам пѝручник. I am a first lieutenant.
35. А штὰ је ваш чѝн? And what is your rank?
36. Ја сам пѝтпоруѝник. I am a second lieutenant.
37. Штὰ је ваш чѝн? What is your rank?
38. Ја сам стѝријѝ водник. I am a master sergeant.
39. А штὰ је ваш чѝн? And what is your rank?
40. Ја сам водник. I am a sergeant first class.
41. Штὰ је твѝј чѝн? What is your rank? (informal)
42. Ја сам млађѝ водник. I am a sergeant.
43. Штὰ је ваш чѝн? What is your rank?
44. Ја сам десѝтар. I am a corporal.
45. А ваш? And yours?
46. Ја сам бѝрац. I am a private first class.
47. А твѝј чѝн? And your rank?
48. Ја сам бѝрац. I am a private.

49. Кò сте вѣ? Who are you?
50. Ја сам капетан Џон Доу). I am Captain John Doe.
51. Шта је господин До(у)? What is Mr. Doe?
52. Он је капетан. He is a Captain.
53. Кò сам ја? Who am I?
54. Вѣ сте наставник господин Петровић. You are the instructor, Mr. Петровић.
55. Шта је пуковник (господин) Смит? What is Colonel Smith?
56. Он је командант. He is the Commandant.
57. Кò је потпуковник? Who is a lieutenant colonel?
58. Потпуковник (господин) Џонс. Lieutenant colonel Jones.
59. Кò је мајор? Who is a major?
60. Господин Бел је мајор. Mr. Bell is a major.
61. Шта су пуковник, потпуковник и мајор? What are the colonel, the lieutenant colonel, and the major?
62. Они су виши официри. They are field grade officers.
63. Шта су капетан, поручник и потпоручник? What are the captain, the first lieutenant and the second lieutenant?
64. Они су нижи официри. They are company grade officers.
65. Шта су старији водник, водник и млађи водник? What are the master sergeant, the sergeant first class and the sergeant?
66. Они су подофицири. They are non-commissioned officers.
67. А шта је десетар? And what is the corporal?
68. И он је подофицир. He, too, is a non-commissioned officer.
69. Кò је генерал (ђенерал)? Who is a general?
70. Господин Стилвел је генерал. Mr. Stillwell is a general.
71. Шта су генерал и брац? What are the general and the private?

72. Они су војници.

They are soldiers.

73. Како је ваше име?

What (how) is your name? (formal)

74. Моје име је Христифор
Нићифоровић.

My name is Христифор
Нићифоровић.

75. Како је твоје име, а како
је твоје презиме?

What is your first name, and
what is your last name? (informal)

76. Моје име је Реља, а моје
презиме Хаџић.

My first name is Реља, and my
last name Хаџић.

77. Како је моје име?

What is my name?

78. Ваше име је Ђорђе Нинчић.

Your name is Ђорђе Нинчић.

79. Како је ваше име?

What is your name?

80. Моје име је Гргур Миљковић.

My name is Гргур Миљковић.

81. Ја сам Србин, а шта сте ви?

I am a Serb, and what are you?

82. Ја сам Американац.

I am an American.

83. Ко је Хрват?

Who is a Croat?

84. Господин Мештровић је Хрват.

Mr. Мештровић is a Croat.

85. Шта ви учите?

What do you study? (formal)

86. Ја учим језик.

I study the language.

87. Кoji језик учите?

What (which) language do you
study?

88. Учим српски језик и хрватски
језик.

I study the Serbian language
and the Croatian language.

89. Ти учиш српскохрватски језик.

You study the Serbo-Croatian
language. (informal)

90. Да, учим српскохрватски
језик.

Yes, I study the Serbo-Croatian
language.

91. Добро, а који језик учи
пбручник Хребељановић?

All right, and what language
does First Lieutenant Хребељановић
study?

92. И он учи српскохрватски језик.

He, too, studies the Serbo-
Croatian language.

93. А који језик уче капетан Грбић и водник Стошовић? And what language do Captain Grbić and Sergeant First Class Stosović study?
94. И они уче српскохрватски језик. They, too, study the Serbo-Croatian language.
95. Који језик учите ви и старији водник Гаџић? What language do you and Master Sergeant Gajić study?
96. Ми учимо српскохрватски језик. We study the Serbo-Croatian language.
97. Да ли ви говорите српскохрватски? Do you speak Serbo-Croatian? (formal)
98. Не, ја не говорим српскохрватски. No, I do not speak Serbo-Croatian.
99. Да ли десетар Цонз говори српскохрватски? Does Corporal Jones speak Serbo-Croatian?
100. Ни он не говори. He does not speak either.
101. Који језик говорите ви и он? What language do you and he speak?
102. И он и ја говоримо енглески. Both he and I speak English.
103. Да ли ти говориш српскохрватски? Do you speak Serbo-Croatian? (informal)
104. Не. No.
105. Да ли Смит и Хамилтон говоре српскохрватски? Do Smith and Hamilton speak Serbo-Croatian?
106. Не, не говоре ни они. No, they do not speak either.
107. Да ли ваш наставник говори енглески? Does your instructor speak English?
108. Да, наш наставник говори енглески. Yes, our instructor speaks English.
109. Да ли је енглески језик тежак? Is the English language difficult?
110. Не, енглески није тежак. No, English is not difficult.
111. Да ли је српскохрватски лак? Is Serbo-Croatian easy?
112. Не, српскохрватски није лак, него тежак. No, Serbo-Croatian is not easy, but difficult.

113. Да ли је лако говорити енглески? Is it easy to speak English?
114. Да, лако је говорити енглески. Yes, it is easy to speak English.
115. Да ли је тешко говорити српскохрватски? Is it difficult to speak Serbo-Croatian?
116. Да, тешко је говорити српскохрватски? Yes, it is difficult to speak Serbo-Croatian.
117. Како говори енглески господин Џонс? How does Mr. Jones speak English?
118. Он добро говори енглески. He speaks English well.
119. Како говори господин Џонс српскохрватски? How does Mr. Jones speak Serbo-Croatian?
120. Он говори српскохрватски рђаво. He speaks Serbo-Croatian badly.
121. Ко је добар ученик? Who is a good student?
122. Браун је добар ученик. Brown is a good student.
123. Да ли је Смит рђав ученик? Is Smith a bad student?
124. Да, Смит је рђав ученик. Yes, Smith is a bad student.
125. Зашто је он рђав ученик? Why is he a bad student?
126. Он је рђав, јер није пажљив. He is bad, because he is not attentive.
127. Који ученик је пажљив? Which student is attentive?
128. Добар ученик је пажљив. The good student is attentive.
129. Да ли је добро бити пажљив? Is it good to be attentive?
130. Да, добро је бити пажљив. Yes, it is good to be attentive.
131. Да ли је добро бити непажљив? Is it good to be inattentive?
132. Не, није добро бити непажљив. No, it is not good to be inattentive.
133. Да ли ви разумете шта ја говорим? Do you understand what I am saying?
134. Не разумем шта ви говорите? I do not understand what you are saying.
135. Зашто не разумеш? Why don't you understand? (informal)

136. Не разумем, јер говорите брзо. I do not understand, because you speak fast.
137. Да ли ви и он разумеће кад говорим полако? Do you and he understand when I speak slowly?
138. Да, разумемо кад говорите полако. Yes, we understand when you speak slowly.
139. Да ли они разумеју кад ви говорите српскохрватски? Do they understand when you speak Serbo-Croatian?
140. Они не разумеју кад ја говорим. They do not understand when I speak.
141. Да ли Марић разуме кад ја говорим? Does Марић understand when I speak?
142. Да, он разуме. Yes, he understands.
143. Да ли ви разумеће кад ја говорим брзо енглески? Do you understand when I speak English quickly?
144. Да, разумемо кад ви брзо говорите енглески. Yes, we understand when you speak English quickly.
145. Шта ви учите данас? What are you learning today?
146. Данас ја учим да читам. Today, I am learning to read.
147. Да ли и ти учиш да читаш? Are you, too, learning to read? (informal)
148. Да, и ја учим. Yes, I, too, am learning.
149. Шта ви и он учите да читате? What are you and he learning to read?
150. Ми учимо да читамо српскохрватски. We are learning to read Serbo-Croatian.
151. Како читају они српскохрватски? How do they read Serbo-Croatian?
152. Они читају добро. They read well.
153. Да ли је читање тешко? Is reading difficult?
154. Читати српскохрватски није тешко. To read Serbo-Croatian is not difficult.
155. Да ли је тешко говорити српскохрватски? Is it difficult to speak Serbo-Croatian?

156. Није тешко, али није ни лако. It is not difficult, but it is not easy either.
157. Молим, како се каже "Good morning"? Please, how is "Good morning" said (how does one say "Good morning")?
158. "Good morning" се каже "Добро јутро". "Good morning" is said "Добро јутро".
159. Хвала. А како се каже "Good day"? Thank you. And how is "Good day" said?
160. "Good day" се каже "Добар дан". "Good day" is said "Добар дан".
161. Како се каже "Good evening"? How is "Good evening" said?
162. "Good evening" се каже "Добро вече". "Good evening" is said "Добро вече".
163. Молим, како се каже "So long"? Please, how is "So long" said?
164. "So long" се каже "Довиђења". "So long" is said "Довиђења".
165. Како се каже "Good-bye"? How is "Good-bye" said?
166. "Good-bye" се каже "Збогом". "Good-bye" is said "Збогом".
167. Како сте? How are you?
168. Добро сам, хвала. I am all right, thank you.
169. Шта значи "џак"? What does "џак" mean?
170. То значи "pupil". That means "pupil".
171. А шта значи "учитељ"? And what does "учитељ" mean?
172. То значи "teacher". That means "teacher".
173. Да ли ви знате шта значи "пажљив"? Do you know what "пажљив" means?
174. Ја то не знам. I do not know that.
175. Ко зна? Who knows?
176. Ми то не знамо. We do not know that.
177. Да ли ти то знаш? Do you know that? (informal)
178. Ја знам. То значи "attentive". I know. That means "attentive".

203. Шта имају ученици данас? What do the students have today?
204. Они имају читање и писање. They have reading and writing.
205. Шта је то? What is that?
206. Ово је речник. This is a dictionary.
207. Чији је то речник? Whose dictionary is that?
208. Ово је мој речник. This is my dictionary.
209. Чија је то бележница? Whose notebook is that?
210. Ово је моја бележница. This is my notebook.
211. Чије је то перо? Whose pen is that?
212. Ово је моје перо. This is my pen.
213. Кд сам ја? Who am I?
214. Ви сте наставник. You are an instructor.
215. Чији сам ја наставник? Whose instructor am I?
216. Ви сте наш наставник. You are our instructor.
217. Да ли је ово твоја књига? Is this your book? (informal)
218. Не, то је ваша. No, that is yours. (formal)
219. Која је његова оловка? Which is his pencil?
220. Оно је његова оловка. That one over there is his pencil.
221. Да ли је то његово перо? Is that his pen?
222. Није. Ово је моје перо. It isn't. This is my pen.
223. А које је његово? And which is his?
224. Оно је његово. That one over there is his.
225. Који је његов речник? Which is his dictionary?
226. Оно је његов речник. That one over there is his dictionary.
227. Добро је имати речник. It is good to have a dictionary.

228. Лако је учити кад је речник добар. It is easy to study, when the dictionary is good.
229. Да ли је ово наша књига? Is this our book?
230. Није, то је њихова. No, that (it) is theirs.
231. Да ли је то њихово перо? Is that their pen?
232. Није, то је наше. It isn't, it is ours.
233. Да ли сте ви њихов наставник? Are you their instructor?
234. Не, ја нисам њихов наставник. No. I am not their instructor.
235. Нисте? А чији сте? You are not? And whose are you?
236. Ја сам ваш наставник. I am your instructor.
237. Да ли сте ви и он наставници? Are you and he instructors?
238. Не, ми нисмо наставници. No, we are not instructors.
239. Ни ти ниси наставник. Neither are you an instructor. (informal)
240. Нисам. I am not.

Abbreviations:

m.	noun, masculine
f.	noun, feminine
n.	noun, neuter
pl.	plural (irregular plural of nouns)
pron., m. f. n.	pronoun-masculine, feminine, neuter
adj., m. f. n.	adjective-masculine, feminine, neuter
v.	verb, infinitive
pr. t.	present tense
adv.	adverb
prep.	preposition
conj.	conjunction
coll.	collective

A

1. a, conj.	- and (used to contrast two words or two clauses)
2. али, conj.	- but
3. Америка́нац, m.
pl.: Америка́нци	- American

Б

4. бележница, f.	- notebook
5. бити, v.
pr. t.: сам, си, је, смо, сте, су
pr. t., negative: ни сам, ни си,
ни је, ни смо
ни сте, ни су	- to be
6. борац, m.
pl.: борци	- private first class; private
7. брз, adj., m.
брза, f.
брзо, n.
брзо, adv. | - fast, quick

- fast, quickly |

В

8. ваш, pron., m.
ваша, f.
ваше, n.	- your, yours
9. ви, pron.	- you (2nd person plural, and 2nd person singular-formal)
10. виши, adj., m.
виша, f.
више, n.
више, adv.
виши официр, m. | - higher, taller

- higher
- field grade officer |
| 11. водник, m.
pl.: водници | - sergeant first class |

	Г	
12. генерал, (ђенерал), м.		- general
13. говорити, в. г̀говорѝм, г̀говорѝш, г̀говорѝ г̀говорѝмо, г̀говорѝте, г̀говорѝ		- to speak; to say
14. господин, м. pl.: господа, f., coll.		- mister (Mr.), sir
	Д	
15. да (dā), adv. да, conj. да ли		- yes - that - interrogative particle
16. дан, м.		- day
17. данас, adv.		- today
18. десетар, м.		- corporal
19. добар, adj. м. добра, f. добро, n. добро, adv. бољѝ, м., comparative бољā, f. бољѝ, n. бољѝ, adv. најбољѝ, м., superlative најбољā, f. најбољѝ, n. најбољѝ, adv.		- good - well; all right - better - better - best
20. довиђена, adv.		- best - so long, till we meet aga
	Ђ	
21. ђак, м. pl.: ђаци		- pupil
	Е	
22. енглески, adj., м. енглеска, f. енглеско, n. енглески, adv.		- English
	З	
23. заставник, м. pl.: заставници		-warrant officer
24. зашто, adv.		- why
25. збогом, adv.		- good-bye
26. знати, в. pr.t.: знāм, знāш, знā знāмо, знāте, знāју		- to know
27. знāчи, в., 3rd person sing.		- (it) means
	И	
28. и, conj. и...и, conj.		-and - both...and
29. имати, в. pr.t.: имāм, имāш, имā имāмо, имāте, имāју		- to have
30. име, n. pl.: имена		- name; first name

J

31. jā, pron.	- I
32. jèзик, m.
pl.: jèзици	- language
33. jèр, conj.	- because
34. jÿтро, n.	- morning

K

35. kād, conj. and adv.	- if; when
36. kājē ce	- it is said
37. kāко, adv.	- how
38. капетан, m.	- captain
39. књига, f.	- book
40. kò, pron.	- who
41. kòjī, pron. m.
kòjā, f.
kòjē, n.	- which
42. командант, m.	- commandant

L

43. лак, adj., m.
лака, f.
лако, n.
лако, adv. | - easy

- easily |
|---|------------------------|

M

44. мајор, m.	- major
45. ми, pron.	- we
46. млађи, adj., m.
млађа, f.
млађе, n.	- younger
47. млађи водник	- sergeant
48. мој, pron., m.
моја, f.
моје, n.	- my, mine
49. молим	- please (I beg)

N

50. наставник, m.
pl.: наставници	- instructor
51. наш, pron., m.
наша, f.
наше, n.	- our, ours
52. не, adv.
не(ог не, ог не)	- no
- not (negative particle)
53. него, conj.	- but (after negative clause)
54. непажљив, adj. m.
непажљива, f.
непажљиво, n.
непажљиво, adv. | - inattentive

- inattentively |
| 55. ни, conj.
ни.....ни, conj. | - nor
- neither.....nor |

56. нѣжѣ, adj., m. - lower
 нѣжѣ, f.
 нѣжѣ, n.
 нѣжѣ, adv.
 нѣжѣ офицер, m. - company grade officer

Н

57. нѣгов, pron., m. - his
 нѣгова, f.
 нѣгово, n.
 58. нѣхов, pron., m. - their, theirs
 нѣхова, f.
 нѣхово, n.

О

59. њвѡ, pron. - this
 60. одгѡвѡрати, v. - to answer
 pr. t.: одгѡвѡрѡм, одгѡвѡрѡш,
 одгѡвѡрѡ, одгѡвѡрѡмо,
 одгѡвѡрѡте, одгѡвѡрѡју
 61. ѡловка, f. - pencil
 62. ѡн, pron. - he
 63. ѡни, pron. - they
 64. ѡно, pron. - that over there
 65. офицер, m. - officer

П

66. пѡжѡив, adj., m. - attentive
 пѡжѡива, f.
 пѡжѡиво, n.
 пѡжѡиво, adv. - attentively
 67. пѡпѡр, m. - paper
 68. пѡро, n. - pen
 69. пѡсѡнѡ, n. - writing
 70. пѡтѡнѡ, n. - question
 71. пѡтѡти, v. - to ask a question, to question
 pr. t.: пѡтѡм, пѡтѡш, пѡтѡ
 пѡтѡмо, пѡтѡте, пѡтѡју
 72. пѡше се - it is written
 73. пѡдофицер, m. - non-commissioned officer
 74. пѡлѡко, adv. - slowly
 75. пѡручник, m. - first lieutenant
 pl.: пѡручници
 76. пѡтпѡручник, m. - second lieutenant
 pl.: пѡтпѡручници
 77. пѡтпѡкѡвнѡик, m. - lieutenant colonel
 pl.: пѡтпѡковници
 78. пѡрѡзимѡ, n. - last name, surname
 79. пѡкѡвнѡик, m. - colonel
 pl.: пѡкѡвници

P

80. разумеџи, в. - to understand
 рг. т. : разумеџм, разумеџш, разумеџе
 разумеџмо, разумеџте, разумеџју
81. рџчник, ш. - dictionary
 рл. : рџчници
82. рџав, адј., ш. - bad
 рџава, ф.
 рџаво, п.
 рџаво, адв. - badly

C

83. Срџбин, ш. - Serb
 рл. : Срџби
84. срџскиџ, адј., ш. - Serbian
 срџскаџ, ф.
 срџскоџ, п.
 срџскиџ, адв. - in Serbian, in Serbian
85. срџскохрџватскиџ, адј., ш. - Serbo-Croatian | fashion
 срџскохрџватскаџ, ф.
 срџскохрџватскоџ, п.
 срџскохрџватскиџ, адв. - in Serbo-Croatian (fashion)
86. старџјиџ, адј., ш. - older
 старџјаџ, ф.
 старџјеџ, п.
 старџјиџ водник, ш. - master sergeant

T

87. твоџ, ррон., ш. - your, yours (informal)
 твоџа, ф.
 твоџе, п.
88. теџак, адј., ш. - difficult, hard
 теџка, ф.
 теџко, п.
 теџко, адв. - with difficulty
89. тоџ, ррон. - that

Y

90. џченик, ш. - student
 рл. : џченици
91. џчитељ, ш. - teacher
92. џчити, в. - to learn, to study
 рг. т. : џчим, џчиш, џчи
 џчимо, џчите, џче

X

93. Хрџват, ш. - Croat
94. хрџватскиџ, адј., ш. - Croatian
 хрџватскаџ, ф.
 хрџватскоџ, п.
 хрџватскиџ, адв. - in Croatian (fashion)
95. хџбла, ф. - thanks; "thank you"

96. чѣјѣ, pron., m.
 чѣјѣ, f.
 чѣјѣ, n. - whose
97. чѣн, m. - rank
 pl.: чѣнови
98. чѣтѣне, n. - reading
99. чѣтати, v. - to read
 pr. t.: чѣтам, чѣташ, чѣта
 чѣтамо, чѣтате, чѣтају

Ш

100. штѣ, pron. - what

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРСЈ 1Наша школа

1. Наставник: Добро јутро.

Ученик: Добро јутро..

2. Наст: Шта имамо сад?

Уч: Сад имамо дијалог.

3. Наст: Шта је дијалог?

Уч: То је кад говоре наставник и ученици.

4. Наст: Добро. Ко сте ви, молим?

Уч: Ја сам десетар Петар Зец.

5. Наст: "Зец" српскохрватски значи "rabbit".

Уч: Добро, хвала.

6. Наст: Који је ово час?

Уч: Ово је први час.

PART IDIALOGUE NO. 1Our school

1. Instructor: Good morning.

Student: Good morning.

2. Instr: What do we have now?

St: Now we have the dialogue.

3. Instr: What is a dialogue?

St: That is when the instructor and the students speak.

4. Instr: All right. Who are you, please?

St: I am Corporal Peter Zec.

5. Instr: In Serbo-Croatian "zec" means "rabbit".

St: All right, thank you.

6. Instr: What ("which") period is this?

St: This is the first period.

7. Наст: Значи, дијалог је први час.
- Уч: Да, а граматика је други час.
8. Наст: А кад је граматичка вежба?
- Уч: Вежбе су трећи час.
9. Наст: Кад је читање?
- Уч: Читање и превођење је четврти час.
10. Наст: Шта је пети час?
- Уч: Писање и превођење на српскохрватски.
11. Наст: Шта је шести час?
- Уч: Шести час је дијалог.
12. Наст: Да, дијалози су први и шести час.
- Уч: За шта је штиво, молим?
13. Наст: Штива су за читање и за превођење на енглески.
- Уч: Квала.
14. Наст: А за шта је перо?
- Уч: Пера су за писање. За пети час!
7. Instr: That means, the dialogue is the first period.
- St: Yes, and grammar is the second period.
8. Instr: And when is the grammar exercise?
- St: The exercises are the third period.
9. Instr: When is reading?
- St: Reading and translating is the fourth period.
10. Instr: What is the fifth period?
- St: Writing and translating into ("upon") Serbo-Croatian.
11. Instr: What is the sixth period?
- St: The sixth period is the dialogue.
12. Instr: Yes, the dialogues are the first and the sixth period.
- St: What is the reading text for, please?
13. Instr: Reading texts are for reading and for translating into ("upon") English.
- St: Thank you.
14. Instr: And what is the pen for?
- St: Pens are for writing. For the fifth period!

(The numbers in front of the example sentences are those under which these sentences appear in the dialogues)

PAR. 1 - NOUNS

- (3) То је кад говоре наставник и ученици.
(5) "Зец" српскохрватски значи "rabbit".
(14) А за шта је перо?
(9) Кад је читање?

Words denoting names of persons (наставник, ученици) animals (зец), things (перо), ideas (читање), are called nouns.

PAR. 2 - KINDS OF NOUNS

- (4) Ја сам десетар Петар Зец.

Nouns which are the names of individual members of any species (Петар) are called proper nouns.

- (4) Ја сам десетар Петар Зец.
(3) То је кад говоре наставник и ученици.

Nouns which name a species (десетар, наставник, ученици) are called common nouns.

Nouns denoting something that cannot be seen or touched, but is supposed or imagined (joy, knowledge) are called abstract nouns.

PAR. 3 - GENDER OF NOUNS

Every Serbo-Croatian noun has a grammatical gender: masculine, feminine, neuter.

Grammatical gender of nouns is determined by the letter in which they end, and not by the sex.

- (2) Сад имамо дијалог.
 (6) Који је ово час?
 (4) Ја сам десетар.

Most Serbo-Croatian nouns ending in a consonant are of masculine grammatical gender (дијалог, час, десетар).

- (7) Да, а граматика је други час.
 (8) А кад је граматичка вежба?

All Serbo-Croatian nouns ending in "a" are of feminine grammatical gender (граматика, вежба).

- (9) Читање и превођење је четврти час.
 (14) Перо је за писање.
 (13) Штиво је за читање.

All Serbo-Croatian nouns ending in "-e" (читање, превођење, писање) and practically all Serbo-Croatian nouns ending in "-o" (перо, штиво), except personal names and nouns in which final "-o" is preceded by a vowel, are of neuter gender.

NOTE: (a) The gender of animate nouns determined by the sex is called natural gender. Grammatical gender is important for declension of nouns (Par 4) and natural gender for agreement. However, the grammatical and the natural gender of animate nouns in most cases are the same.

(b) In the vocabularies of these lessons the grammatical gender for all listed nouns will be given (m.- masculine, f. - feminine, n. - neuter).

(c) There is no article in Serbo-Croatian.

PAR. 4 - DECLENSION OF NOUNS

Nouns change their form in Serbo-Croatian according to their function in the sentence. Each such change of form is called a "case" and the procedure is called "the declension" of nouns.

NOTE: There are only three cases in English: the nominative, the possessive, and the objective, and there are seven cases in Serbo-Croatian: the nominative, the genitive (possessive), the dative, the accusative (objective), the vocative, the instrumental and the locative.

PAR. 5 - THE NOMINATIVE CASE OF NOUNS - DEFINITION AND USE

- Ја сам десетар.
 I am a corporal.
 (8) А кад је вежба?
Питање је тешко.
 The question is difficult.
 (15) А за шта је перо?

The nouns "десетар", "вежба", "питање" and "перо" in the preceding sentences are in the nominative case singular. This is the form in which nouns are listed in the vocabularies of these lessons and in all dictionaries. The nominative case is the case most frequently used. The most common use of the nominative is as the subject of a verb.

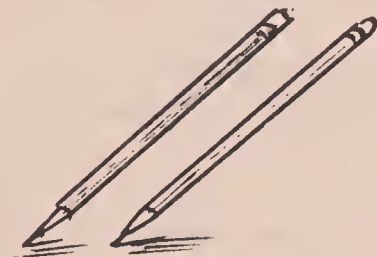
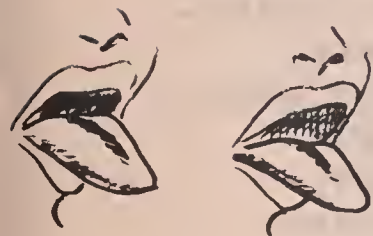
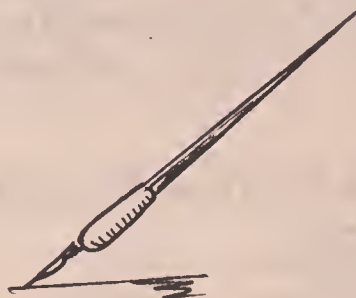
NOTE: (a) The subject is the word in a sentence about which something is asserted.

(b) The nominative case, used as a subject, answers the questions "Who?" or "What?":

Учитељ је овде. - The teacher is here. (Who is here?)

Питање је тешко. - The question is difficult. (What is difficult?)

PAR. 6 - THE NOMINATIVE PLURAL OF NOUNS

Ми смо десетари.

We are corporals.

(8) А кад су вежбе?

Питања су тешка.

The questions are difficult.

(15) Пера су за писање.

The nouns "десетари", "вежбе", "питања" and "пера" in the sentences above appear in a form which is different from the forms of the same nouns in Par. 5. Serbo-Croatian nouns, like English nouns, have two numbers: singular and plural. The forms "десетар", "вежба", "питање" and "перо" in Par. 5 are the nominative singulars and the forms "десетари", "вежбе", "питања" and "пера" are the nominative plurals of the same nouns.

The nominative plural as well as all other cases of Serbo-Croatian nouns are obtained by adding certain endings to the stem of nouns (Par. 7).

The nominative plural endings are:

For all masculine nouns: -и; десетар - и

For all feminine nouns which in the nominative singular end in "а": -е; вежба - е

For all neuter nouns: -а; питањ - а, пер - а

PAR. 7 - THE STEM OF NOUNS

The constant (unchangeable) part of nouns, the part which appears in all cases and to which are added the endings to form different cases, is called the stem.

The nominative singular of masculine nouns ending in a consonant (десетар, ученик, дијалог) is the stem itself except the nouns which in the nominative singular have a movable "а" (see Par. 17).

The stem of all feminine nouns that end in "а" in the nominative singular (бележница, вежба, граматика) and of all neuter nouns (перо, јутро, питање) is obtained by dropping the final vowel.

The nominative singular:

десетар
ученик
дијалог
бележница
вежба
граматика
перо
јутро
питање

The stem:

десетар-
ученик-
дијалог-
бележниц-
вежб-
граматик-
пер-
јутр-
питањ-

PAR. 8 - CHANGE OF VELAR CONSONANTS

(3) То је кад говоре и наставник и ученици.

(12) Да, дијалози су први и шести час.

**Они су сиромаси.

They are poor-men.

If the stem of masculine nouns end in a velar consonant (к, г, х), that consonant is changed in the nominative plural and in all other cases the ending of which begins with "и".

"к" turns into "ц": ученик; stem: ученик-; nom.pl: ученици

"г" turns into "з": дијалог; stem: дијалог-; nom.pl: дијалози

"х" turns into "с": сиромас; stem: сиромас-; nom.pl: сиромаси

1. Use the proper form of the adjective "добар" (good) before each of the following nouns (добар - nominative singular masculine; добра - nom.sing.feminine; добро - nom.sing.neuter):

Американац, бележница, борац, водник, генерал, господин, дан, десетар, ђак, заставник, име, језик, јутро, капетан, књига, командант, мајор, наставник, оловка, официр, перо, поручник, папир, писање, питање, подофицир, потпоручник, пуковник, речник, Србин, Хрват, ученик, учитељ, чин, зец, читање, школа, дијалог, вежба, превођење, штиво, лекција, речник, број, сиромаш.

2. Determine the stem of the following nouns:

Водник, генерал, дан, десетар, ђак, заставник, језик, јутро, капетан, књига, командант, мајор, наставник, оловка, официр, поручник, папир, перо, писање, Хрват.

3. Give the nominative plural of the following nouns:

Водник, генерал, дан, десетар, ђак, језик, командант, дијалог, сиромаш, бележница, књига, оловка, граматика, лекција, вежба, перо, штиво, питање.

4. Translate into Serbo-Croatian:

My dictionary is big.

My grammar is big.

My pen is big.

Our dictionary is not good.

Our grammar is not good.

Our pen is not good.

Your dialogue is easy.

Your lesson is easy.

Your reading text is easy.

He is the first student.

She is the first student.

This is the first reading text.

This is the last dialogue.

This is the last period.

These are dictionaries.

These are pencils.

These are pens.

Наша лекција

Први део је дијалог. Други део је граматика. Трећи део је граматичка вежба. Четврти део је српскохрватско штиво. Пети део су питања на то штиво. Шести део је енглеско штиво за превођење на српскохрватски. Седми део је речник.

Први део је за први и шести час. Други део је за други час. Трећи део је за трећи час. Четврти део и пети део су за четврти час. Шести део је за пети час. Шести део је за превођење на српскохрватски и за диктат.

За први час данас имамо дијалог број један, а за шести час имамо дијалог број два. За први час сутра имамо дијалог број два, а за шести час имамо трећи дијалог. Штиво број један је за данас, а штиво број два је за сутра.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1QUESTIONS ON READING TEXT NO. 1

1. Шта је први део?
2. Шта је други део?
3. Шта је трећи део?
4. Шта је четврти део?
5. Шта је пети део?
6. Шта је шести део?
7. Шта је седми део?
8. За који час је први део?
9. За који час је други део?
10. За који час је трећи део?
11. За који час је четврти део?
12. За који час је пети део?
13. За који час је шести део?
14. Који део је за диктат?
15. Који део је за превођење?
16. Кад имамо дијалог број један?
17. Кад имамо дијалог број два?

18. Кад имамо трећи дијалог?
 19. Кад имамо штиво број један?
 20. Кад имамо штиво број два?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

Our school. We study Serbo-Croatian

Today we have our first lesson. Our lesson is not easy. The first dialogue, the dialogue number one, is for today. The dialogue number two is for tomorrow. We study the dialogue both the first and the sixth periods ("period").

Grammar is difficult, but we study it ("that") both the second and the third periods ("period"). The third period is for exercises.

Translating into Serbo-Croatian is difficult. To translate the Serbo-Croatian reading text into English is not difficult. Dictation is easy.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 1

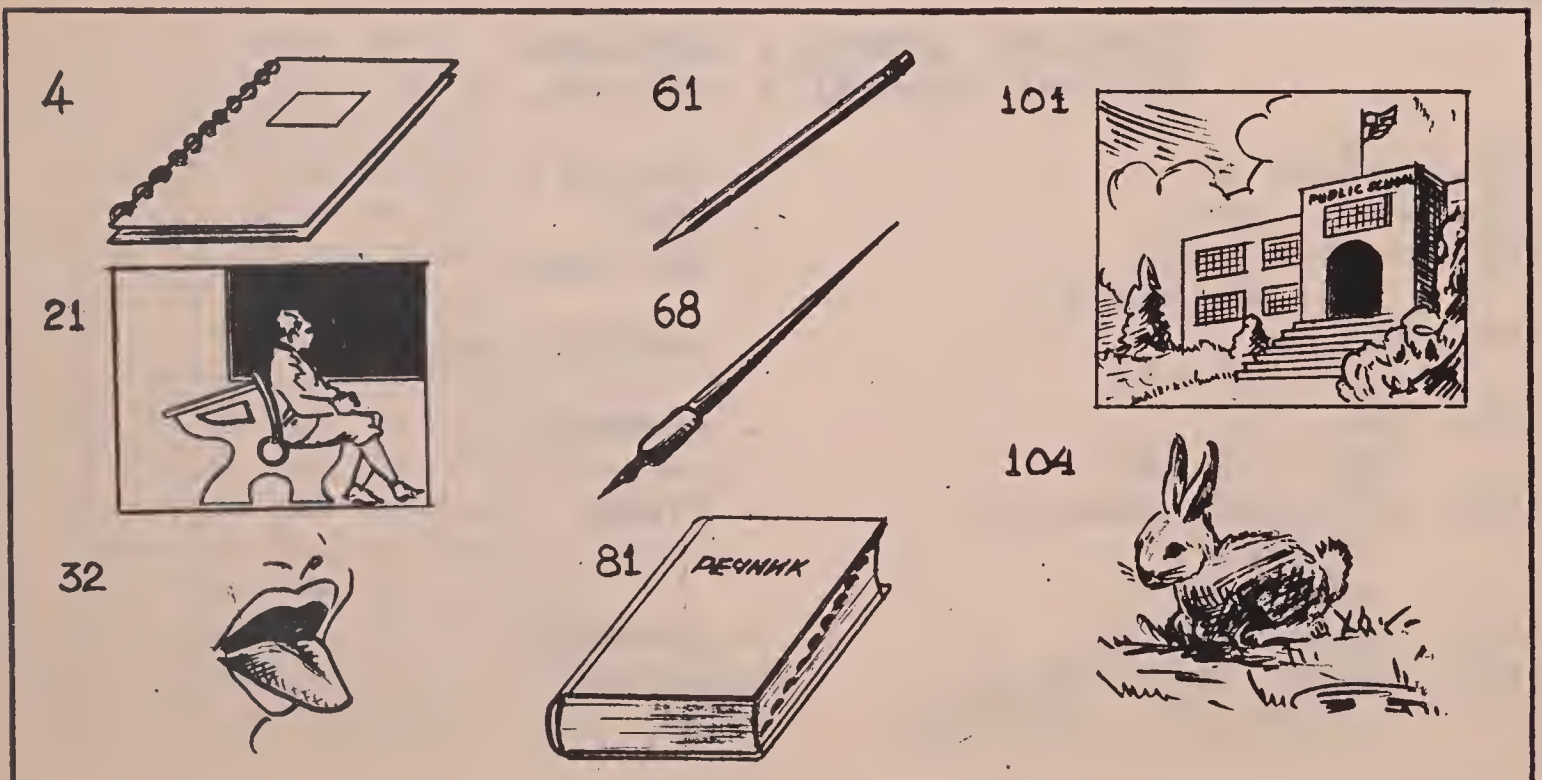
VOCABULARY NO. 1

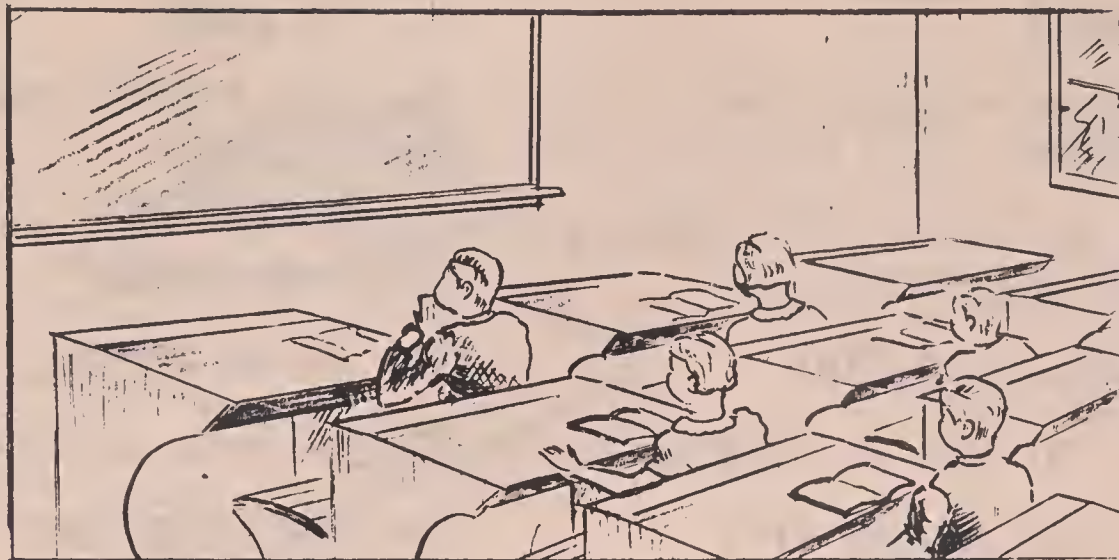
Abbreviations:

Cardinal numeral: card.num.
 Ordinal numeral : ord.num.

101. шкòла, f.	- school
102. сàд, adv.	- now
103. дијàлог, m.
pl: дијàлози	- dialogue
104. зêц, m.
pl: зêчеви	- rabbit; hare
105. чàс, m.
pl: чàсови	- period
106. пр̂в̂и, ord.num., m.
пр̂в̂а, f.
пр̂в̂о, n.	- first
107. грамàтика, f.	- grammar
108. др̂уг̂и, ord.num., m.
др̂уг̂а, f., др̂уг̂о, n.	- second

109. грамàтичкй̄, adj., m. - grammatical
 грамàтичкā, f.
 грамàтичкō, n.
110. вѐжба, f. - exercise
111. трѐћй̄, ord.num., m. - third
 трѐћā, f.
 трѐћē, n.
112. прѐвођѐне, n. - translating
113. чѐтвѐртй̄, ord.num., m. - fourth
 чѐтвѐртā, f.
 чѐтвѐртō, n.
114. пѐтй̄, ord.num., m. - fifth
 пѐтā, f.
 пѐтō, n.
115. за, prep. - for
116. на, prep. - on, upon
117. шѐстй̄, ord.num., m. - sixth
 шѐстā, f.
 шѐстō, n.
118. штй̄во, n. - reading text
119. лѐкција, f. - lesson
- *81. рѐчник, m. - vocabulary
 pl: рѐчници
120. дѐо, m. - part
 pl: дѐлови
121. дй̄ктāt, m. - dictation
122. брōј, m. - number
 pl: брōјеви
123. јѐдан, card.num., m. - one
 јѐдна, f.
 јѐдно, n.
124. сyтра, adv. - tomorrow
125. двā, card.num., m. - two
 двѐ, f.
 двā, n.
126. сирōмах, m. - poor man
 pl: сирōмаси

ПРВИ ДЕОPART IДИЈАЛОГ БРОЈ 2DIALOGUE NO. 2УченициStudents

1. Наставник: Да ли је српско-хрватски језик тежак?

Ученик: Није ни тежак ни лак.

2. Наст: Да ли је српскохрватска граматика лака?

Уч: Није, али граматичке вежбе су лаке.

3. Наст: Да ли је штиво лако?

Уч: Штива су лака, а и дијалози су лаки.

4. Наст: Кад је ученик добар?

Уч: Ученик је добар ако је даровит и марљив.

5. Наст: Да ли је лош ученик први или последњи?

Уч: Он је последњи.

1. Instructor: Is the Serbo-Croatian language difficult?

Student: It is neither difficult nor easy.

2. Instr: Is Serbo-Croatian grammar easy?

St: It isn't, but grammar exercises are easy.

3. Instr: Is the reading text easy?

St: Reading texts are easy and dialogues are easy too.

4. Instr: When is a student good?

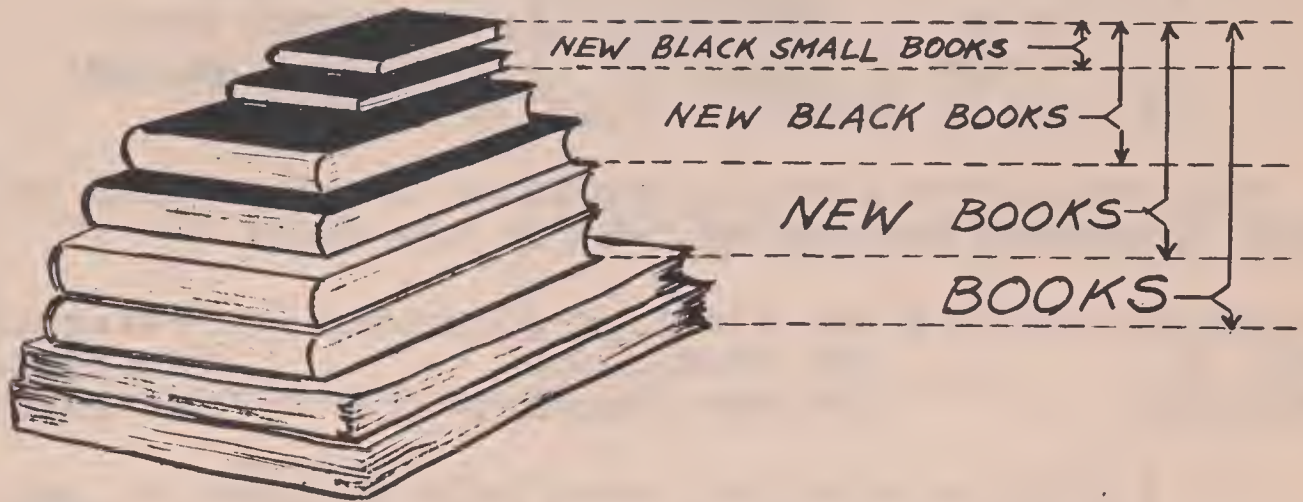
St: A student is good if he is talented and diligent.

5. Instr: Is a bad student first or last (in class)?

St: He is last.

6. Наст: Да ли је госпођица Марић добра ученица? 6. Instr: Is Miss Maric a good student?
- Уч: Она је прилично даровита и марљива. St: She is fairly talented and diligent.
7. Наст: Које штиво је последње? 7. Instr: Which reading text is the last?
- Уч: Четврто штиво је последње. St: The fourth reading text is the last.
8. Наст: Да ли је прва лекција велика или мала? 8. Instr: Is the first lesson large or small?
- Уч: Она је велика. St: It is large.
9. Наст: Да, она је "богата". 9. Instr: Yes, it is "rich".
- Уч: И наш речник број један је "богат". St: Our vocabulary number one is "rich" too.
10. Наст: Није ни велик ни мали. 10. Instr: It is neither large nor small.
- Уч: "Богати" речник број један је прилично тежак. St: The "rich" vocabulary number one is rather difficult.
11. Наст: Да ли је ваше перо добро? 11. Instr: Is your pen good?
- Уч: Оно је лоше. St: It is bad.
12. Наст: Тешко се пише кад је перо лоше. 12. Instr: It is difficult to write when the pen is bad.
- Уч: Или кад ученик није марљив. St: Or when a student is not diligent.
13. Наст: Да ли су Американци добри ђаци? 13. Instr: Are Americans good students?
- Уч: Да, они су добри ученици. St: Yes, they are good students.

PAR. 9 - ADJECTIVES

Adjectives are words which describe or limit nouns.

PAR. 10 - GENDER OF ADJECTIVES

1. There are three genders of adjectives in Serbo-Croatian: masculine, feminine and neuter:

лак, м.	- easy
лак - а, ф.	- easy
лак - о, н.	- easy

2. (4) Кад је ученик добар?
 (6) Да ли је госпођица Марић добра ученица?
 (11) Да ли је ваше перо добро?

Adjectives must agree with the nouns they modify in gender, number and case (ученик добар; добра ученица; перо добро).

PAR. 11 - THE STEM OF ADJECTIVES

Serbo-Croatian adjectives have seven cases, which are formed by adding certain endings to the stem of adjectives.

The basic form of all Serbo-Croatian adjectives is the nominative case masculine gender singular (лак). In dictionaries, adjectives are listed in their basic form.

Most Serbo-Croatian adjectives of masculine gender singular end in a consonant, some in "-и", and a few in "-о".

The basic form of adjectives ending in a consonant is at the same time the stem of those adjectives (лак, м.; the stem: лак-), except the adjectives which in their basic form contain a movable "-а" (see Par. 17).

The stem of adjectives which in their basic form end in "-и" is obtained by dropping the "-и" (српски, м.; the stem: српск-).

PAR. 12 - THE FORMATION OF FEMININE AND NEUTER GENDER OF ADJECTIVES

1. (1) Да ли је српскохрватски језик тежак?
- (2) Да ли је српскохрватска граматика лака?
- (4) Ученик је добар ако је даровит и марљив.
- (6) Она је прилично даровита и марљива.

The nominative singular feminine of adjectives is obtained by adding the ending "-а" to the stem:

српскохрватски, м.	the stem: српскохрватск-	fem: српскохрватск- <u>а</u>
добар, м.	the stem: добр-	fem: добр- <u>а</u>
даровит, м.	the stem: даровит-	fem: даровит- <u>а</u>

2. (1) Српскохрватски језик није ни тежак ни лак.
- (3) Да ли је штиво лако?
- (11) Да ли је ваше перо добро?

The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which does not end in a palatal consonant is formed by adding the ending "-о" to the stem:

лак, м.	the stem: лак-	neuter: лак- <u>о</u>
добар, м.	the stem: добр-	neuter: добр- <u>о</u>

3. (7) Четврто штиво је последње.
- (11) Оно је лоше.

The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which ends in a palatal consonant is formed by adding the ending "-е" to the stem:

последњи, м.	the stem: последњ-	neuter: последњ- <u>е</u>
лош, м.	the stem: лош-	neuter: лош- <u>е</u>

PAR. 13 - INDEFINITE AND DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

Most Serbo-Croatian adjectives have two forms of some cases, the definite and the indefinite. The difference between the two is approximately the difference between the English forms the good pupil (definite) and a good pupil (indefinite). The following chart shows the cases in which the definite and the indefinite forms are different:

	MASCULINE	FEMININE	NEUTER
S I N G U L A R	All cases have both indefinite and definite forms.	Only one form in all cases.	Nominative, accusative and vocative have only one form; the other four cases have two forms.
P L U R A L	Only one form.	Only one form.	Only one form.

NOTE: In cases in which there is no difference in form there exists a slight difference in accent. There is a growing tendency to prefer the definite over the indefinite forms. But only the indefinite form, if it exists, is used as a predicate adjective:

Ученик је добар.
The student is good.

PAR. 14 - THE FORMATION OF THE DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

(10) "Богати" речник број један је доста тежак.

The definite form of masculine adjectives is formed by adding "-и" to the stem:

богат, м. the stem: богат- definite form: богат-и

PAR. 15 - ADJECTIVES WITH DEFINITE FORM ONLY

(5) Да ли је лош ученик први или последњи?
(10) Није ни велик ни мали.

All adjectives, the basic form of which ends in "-и", have the definite form only (последњи, мали).

PAR. 16 - THE NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

(3) Дијалози су лаки.
(2) Граматичке вежбе су лаке.
(3) Штива су лака.

The nominative plural of all adjectives is formed by adding the following endings to the stem:

-For masculine gender adjectives the ending "-и":
лак, м. the stem: лак- nom.pl.masculine: лак-и

NOTE: Velar consonants do not change before "и" in the nominative plural of adjectives.

-For feminine adjectives the ending "-е":
лак, ж. the stem: лак- nom.pl.feminine: лак-е

-For neuter adjectives the ending "-а":
лак, м. the stem: лак- nom.pl.neuter: лак-а

PAR. 17 - THE MOVABLE "A"

(13) Да ли су Американци добри ђаци?
Они су добри борци.
They are good fighters.

The nominative plurals "Американци", "борци", and "добри" are not obtained simply by adding the ending "-и" to the nominative singular. In addition to that change, the "a" which in the nominative singular precedes the final consonant has been omitted. This "a" occurs in the nominative singular of all masculine nouns (борац), of all masculine adjectives (добар) and of all masculine pronouns (овакав - this kind of) which otherwise would end in two or more consonants. It is dropped in all other cases except the genitive plural of nouns. Because of that this "a" is called movable "a".

The movable "a" never occurs in one-syllable words. The movable "a" is always short.

nom.sing. лак	nom.pl. лаки
nom.sing. добар	nom.pl. добри
nom.sing. Америка ^н ац	nom.pl. Американци
nom.sing. бо ^р ац	nom.pl. борци

- NOTE:
- (a) Exception: The only monosyllabic words which have a movable "a" are the nouns "пас" (dog) and "сан" (dream) and the pronoun "сав" (whole, entire).
 - (b) The "a" of the numeral "један" (one) is movable.
 - (c) The only groups of consonants in which Serbo-Croatian nouns and adjectives may end are "ст" (прст- finger), "шт" (пришт- boil), "зд" (грозд- bunch of grapes) and "жд" (вожд - leader).
 - (d) In the vocabularies of these lessons there will be given not only the nominative singular of nouns and the nominative singular masculine of adjectives but also the nominative plural of all nouns as well as the nominative singular feminine and neuter of adjectives and pronouns which have a movable "a".

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. Tell the gender of the following adjectives:
Брз, добро, лак, пажљива, рђаво, српскохрватска, граматички, даровито, последње, мали, богата, немарљив.
2. Determine the stem of the following adjectives:
Брз, добар, лак, пажљив, рђав, лош, богат, последњи, српскохрватски, граматички, мали.
3. Tell the feminine and neuter gender of the following adjectives:
Брз, добар, пажљив, лак, рђав, лош, последњи, српскохрватски, богат, мали.
4. Tell the definite form of the following adjectives:
Брз, добар, пажљив, лак, рђав, лош, богат, даровит.
5. Give the nominative plural for all three genders of the following adjectives:
Брз, добар, лак, пажљив, рђав, српскохрватски, даровит, последњи, мали, граматички, велик.
6. Give the nominative plural of the following nouns:
Американац, борац, сиромах, Хрват, капетан.
7. Choose the right word in parentheses:
(Добар, Добра, Добро) ученик учи марљиво.
(Добар, Добра, Добро) ученица учи марљиво.
(Нов, Нова, Ново) перо је (добар, добра, добро).
(Наш, Наша, Наше) школа је (велик, велика, велико).
(Ваш, Ваша, Ваше) перо је (лош, лоша, лоше).
(Он, Она, Оно) је даровит ученик.
(Добри, Добре, Добра) ученици знају шта учитељ пита.
(Марљиви, Марљиве, Марљива) ученице су (први, прве, прва), а
(немарљиве, немарљиви, немарљива) (последњи, последње, последња).
(Наши, Наше, Наша) лекције (је, су) (лаки, лаке, лака).
Наши (речник, речници) су "богати".
(Сиромах, Сиromаси) нису (богат, богати).
Књиге су (нови, нове, нова).
Бележнице нису (нови, нове, нова).
(Наш, Наша, Наше) школа је (добар, добра, добро).
Мајор је (виши, виша, више) официр.

Ученици

Даровит, пажљив и марљив ученик је први ученик.

Непажљив и немарљив ученик је последњи ученик.

Ученик, који је даровит и такође пажљив и марљив, увек је добар ученик. Ученик, који је пажљив и марљив, а није нарочито даровит, често је добар ученик. Даровит ученик, који је непажљив и немарљив, обично није добар ученик, а често је лош.

Даровити, пажљиви, марљиви ученици су увек добри ученици. Непажљиви, немарљиви ученици су често лоши ученици. Даровита, пажљива, марљива ученица је добра ученица. Непажљива, немарљива ученица је често лоша ученица.

Пажљив ученик увек зна шта наставник пита - он увек зна "последње питање".

Ученик, који није даровит, треба да учи више него ученик који је даровит:

1. Који ученик је први?
2. Који ученик је последњи?
3. Који ученик је увек добар ученик?
4. Који ученик је често добар ученик?
5. Који ученик обично није добар ученик?
6. Који ученик је често лош ученик?
7. Који ученици су увек добри ученици?
8. Који ученици су често добри ученици?
9. Који ученици обично нису добри ученици?
10. Који ученици су често лоши ученици?
11. Која ученица је прва?
12. Која ученица је последња?
13. Која ученица је увек добра ученица?
14. Која ученица је често добра ученица?

15. Која ученица обично није добра ученица?
16. Која ученица је често лоша ученица?
17. Које ученице су увек добре ученице?
18. Које ученице обично нису добре ученице?
19. Шта пажљив ученик увек зна?
20. Ко треба да учи више него даровит ученик?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Students

Who has to study more: a talented student or a student who is not talented? That is a good question!

Both the talented student and the student who is not talented have to study, but the second ought to study more than the first. A talented (boy) student who does not study is not a good student. A talented girl student who does not study is not a good student. Talented (boy) students who do not study are not good students. Talented girl students who do not study are not good students.

A student who is not talented, but is attentive and studious, often is a good student. To be attentive and studious is always good.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

127. ако, conj.	- if
128. даровит, adj., m.	- talented
даровита, f.	
даровито, n.	
129. марљив, adj., m.	- diligent, studious
марљива, f.	
марљиво, n.	
марљиво, adv.	- diligently
130. или, conj.	- or

131. по̀слѣднѣй, adj., m. по̀слѣднѣя, f. по̀слѣднѣ, n.	- last
132. го̀споѣица, f.	- miss (Miss)
133. у̀ченица, f.	- girl student (school
134. ту̀, adv.	- there /girl)
135. она̀, pron.	- she
136. вѐлик, adj., m. вѐлика, f. вѐлико, n.	- big, large
137. ма̀ли, adj., m. ма̀ла, f. ма̀ло, n. ма̀ло, adv.	- small, little
138. бо̀гат, adj., m. бо̀гата, f. бо̀гато, n. бо̀гато, adv.	- little
139. прѝлично, adv.	- rich, wealthy
140. оно̀, pron., n.	- richly
141. нема̀рљив, adj., m. нема̀рљива, f. нема̀рљиво, n. нема̀рљиво, adv.	- fairly; rather
142. тако̀ђе, adv.	- it
143. у̀век, adv.	- negligent
144. на̀рочито, adv.	- negligently
145. чѐсто, adv.	- also
146. обо̀чно, adv.	- always
147. трѐба да	- particularly
*10. вѝше, adv.	- often
*53. нѐго, conj.	- usually
	- ought to, have to
	- more
	- than

ПородицаFamily

1. Наставник: Како сте?

Ученик: Хвала, добро сам.

1. Instructor: How are you?

Student: Thank you, I am well (all right).

2. Наст: Како је госпођа Браун?
(Како је ваша госпођа (ваша жена)?)

Уч: Она је доста добро.

2. Instr: How is Mrs. Brown?
(How is your wife?)

St: She is fairly well.

3. Наст: А да ли су ваше ћерке добро?

Уч: Јесу; и оне су добро.

3. Instr: And are your daughters well?

St: They are; they, too, are well.

4. Наст: Госпођица Мара је врло добра девојчица.

Уч: Она је већ велика девојка.

4. Instr: Miss Mary is a very good little girl.

St: She is already a big girl.

5. Наст: Шта раде ваши синови?

Уч: Они уче, нарочито Џон.

5. Instr: What are your sons doing?

St: They study, particularly John.

6. Наст: Он је врло добар
младић. А мали Петар?
- Уч: Он не ради довољно, али
је и он добар дечак.
7. Наст: Значи да сте ви и
ваша породица доста добро.
- Уч: Јесмо, добро смо. А да
ли сте и ви добро?
8. Наст: Јесам, добро сам и
ја. Него, како учење?
- Уч: Знате, штиво је данас
доста тешко.
9. Наст: Знам да оно није лако.
- Уч: Али штива број један и
број два нису тешка.
10. Наст: Да, она су доста лака.
- Уч: И дијалог је данас лак.
11. Наст: Да, и он је лак.
- Уч: Ни граматичка вежба
данас није тешка.
12. Наст: Није ни она тешка.
- Уч: Није.
6. Instr: He is a very good
young man. And (the)
little Peter?
- St: He does not work
enough, but he, too, is
a good little boy.
7. Instr: That means that
you and your family are
fairly well.
- St: We are, we are well.
And are you well too?
8. Instr: I am, I am well
too. But how's the stu-
dying?
- St: You know, the reading
text is rather difficult
today.
9. Instr: I know that it is
not easy.
- St: But the reading texts
number one and number two
are not difficult.
10. Instr: Yes, they are fair-
ly easy.
- St: The dialogue, too, is
easy today.
11. Instr: Yes, it is easy
too.
- St: Nor is the grammar
exercise difficult today.
12. Instr: It is not difficult
either.
- St: It isn't.

PAR. 18 - FIRST, SECOND AND THIRD PERSON

In grammar the term first person means the person speaking (I, we); the second person is the person spoken to (you); the third person is the person spoken about (he, she, it, they).

PAR. 19 - PRONOUNS

Pronouns are words which are used to replace nouns.

- (4) Госпођица Мара је врло добра девојчица. Она је већ велика девојка.
 (6) А мали Петар? Он не ради довољно, али је и он добар дечак.

NOTE: Serbo-Croatian pronouns have seven cases.

PAR. 20 - PERSONAL PRONOUNS

1. The Serbo-Croatian personal pronouns in their fundamental form (the nominative) are:

1. Ја	- I	Ми	- We
2. Ти	- You (thou)	Ви	- You
3. Он, m.	- He	Они, m.	- They
Она, f.	- She	Оне, f.	- They
Оно, n.	- It	Она, n.	- They

2. (6) Он је врло добар младић.
 (4) Она је већ велика девојка.
 (9) Оно није лако.
 (5) Они уче, нарочито Џон.
 (3) Јесу, и оне су добро.
 (10) Да, она су доста лака.

Serbo-Croatian has different forms for all genders not only in the singular third person (он, она, оно) but also in the plural third person (они, оне, она).

3. (11) Да, и он је лак.
 (12) Није ни она тешка.
 (9) Знам да оно није лако.

The English pronoun "it" may be rendered into Serbo-Croatian by "он" (дијалог - он), "она" (граматичка вежба - она) or "оно" (штиво - оно) according to the gender of the noun to which the "it" refers.

The same is true for the English pronoun "they":

Ово су речници; они су моји.

These are dictionaries; they are mine.

Ово су књиге; оне су ваше.

These are books; they are yours.

Ово су пера; она су његова.

These are pens; they are his.

4. (1) Хвала, добро сам.

(8) Јесам, добро сам и ја.

As subjects of verbs, personal pronouns are usually omitted in Serbo-Croatian. But if the speaker wants to emphasize the subject, he uses the pronoun.

5. The second person singular "ти" is used in Serbo-Croatian only between relatives and intimate friends of about the same age; therefore its use is to be avoided by foreigners.

PAR. 21 - VERBS

(2) Она је доста добро.

(6) Он не ради довољно, али је и он добар дечак.

Ми учимо српскохрватски језик.

We are studying the Serbo-Croatian language.

The words "је", "ради" and "учимо" are verbs. A verb is a word which expresses an action (ради, учимо) or state (је доста добро); by it we say that people do things, or that people or things are something or other.

PAR. 22 - THE INFINITIVE OF VERBS

The infinitive is an impersonal form of the verb which does not indicate time, number, or attitude. It is the form by which verbs are listed in dictionaries.

The following underlined verb forms are infinitives:

He wants to go.

He learned to swim.

We cannot leave.

To invite so many people is foolish.

In English the infinitive usually has "to" in front of it and in Serbo-Croatian it is characterized by the infinitive ending. Most Serbo-Croatian verbs end in "-ти" and the rest end in "-ћи".

учити, v.

- to study

ићи, v.

- to go

NOTE: Verbs are listed in all dictionaries and in the vocabularies of these lessons in the infinitive form. With each infinitive in these vocabularies, the following information will be given: the present tense; the active past participle (if irregular); whether it is transitive (t.) or intransitive (i.); whether it is reflexive (r.); and whether it is perfective (pfv.) or imperfective (ipfv.). The significance of these terms will be dealt with later.

PAR. 23 - PRESENT TENSE OF VERBS

The following examples show varieties of the present tense in English:

I study	-	Ја учим
I am studying	-	Ја учим
I do study	-	Ја учим ("Ја" must be stressed)
Do I study?	-	Учим ли ја?

Note that in Serbo-Croatian only one form of the present tense is used to translate the four English types.

PAR. 24 - AUXILIARY VERB "БИТИ"

The verb "бити" (to be) has two functions in Serbo-Croatian. It is used:

- (a) In its literal meaning and
- (b) As an auxiliary verb

"БИТИ" as an auxiliary verb corresponds to the English auxiliary verbs "to be" and "to have" (as in: I have worked, I had worked, I was working, He is gone, etc.).

PAR. 25 - PRESENT TENSE OF THE AUXILIARY VERB "БИТИ"

1. (8) Јесам, добро сам и ја.
Јеси ли добро?
 Are you well?
- (11) Да, и он је лак.
- (7) Јесмо, добро смо.
- (7) Јесте ли ви добро?
- (3) Јесу, и оне су добро.

The words "јесам", "јеси", "је", "јесмо", "јесте" and "јесу" are forms of the present tense of the auxiliary verb "бити".

The verb "бити" has two forms in the present tense: a full and a short form.

(a) Full form:

1. (Ја)	јесам	- I am	(Ми)	јесмо	- We are
2. (Ти)	јеси	- You are	(Ви)	јесте	- You are
3. (Он)	је	- He is	(Они)	јесу	- They are
	(Она)	је	(Оне)	јесу	- They are
	(Оно)	је	(Она)	јесу	- They are

Full forms are used only in questions and short affirmative answers. The full form for the third person singular is the same as the short form (je). There exists a longer form but it is used only in affirmative short answers referring to the third person singular and as an adverb meaning "yes" (see Par. 35).

(b) Short form:

1. Ја сам	Ми смо
2. Ти си	Ви сте
3. Он, она, оно је	Они, оне, она су

Short forms (enclitic forms) are never stressed. They may never stand at the beginning of a sentence.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Choose the right word in the parentheses:

- (Ја, Ти, Он) сам официр.
(Ја, Ти, Он) си ученик.
(Ја, Ти, Он) је ученик.
(Ја, Ти, Он, Она) је ученица.
Ово је перо; (он, она, оно) је ново.
(Ми, Ви, Они) су војници.
(Ми, Ви, Они) смо борци.
(Ми, Ви, Они) сте учитељи.
(Ми, Ви, Они, Оне) су учитељице.
Ово је књига; (он, она, оно) је добра.
Ово је речник; (он, она, оно) није велик.
(Он, Она) је мој отац.
(Он, Она) је моја мајка.
(Он, Она) је његова баба.
(Он, Она) је његов дед.
(Они, Оне, Она) су моје ћерке.
Она (је, су) моја сестра.
Оне (је, су) моје сестре.
Ми (сам, смо) браћа.
Ви (си, сте) људи.
Они (је, су) Американци.
Ти (сте, си) младић.
Ви (сте, си) младић.
Ви (сте, си) младићи.
(Ја, Ти, Он) учим српскохрватски језик.
(Она, Ја, Ти) учи српскохрватски језик.
(Ти, Он, Ја) учиш српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Они) учимо српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Они) учите српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Оне) уче српскохрватски језик.
Ово су словке; (они, оне, она) нису (оштре, оштри, оштра).
Ви (си, сте) наш учитељ.
Она (је, су) моја жена.
Како сте? - (Сам, Ја сам) добро.
Како је ваш отац? - (Је добро, Добро је).

Јесу ли ово ваши родитељи? - (Су, Јесу).
Јесте ли ви сви ученици? - (Јесмо, Смо).
Јесу ли ово ваше књиге? - (Јесу, Су).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 3

READING TEXT NO. 3

Породица

Ја сам човек - он је мој син, а она је моја ћерка - шта сам ја? Ви сте њихов отац.

Ја сам жена - он је мој син, а она је моја ћерка - шта сам ја? Ви сте њихова мајка.

Ја сам човек - она је моја жена - шта сам ја? Ви сте њен муж.

Ја сам отац - он је моје дете - шта сам ја? Ви сте његов родитељ.

Ја сам отац и моје дете је отац - шта је његово дете? Ваш унук или ваша унука. А шта сам ја? Ви сте њихов дед. А шта је моја жена? Она је њихова баба. А шта су они? Они су брат и сестра.

Дед, баба, отац, мајка, син и ћерка су породица.

Ово је доста за данас.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА НА ШТИВО БРОЈ 3

QUESTIONS ON READING TEXT NO. 3

1. Ја сам човек. А шта је она?
2. Ја сам муж. А шта је она?
3. Ја сам отац. А шта је она?
4. Ја сам дед. А шта је она?
5. Ја сам родитељ. А шта је она?
6. Ја сам син. А шта је она?
7. Ја сам унук. А шта је она?
8. Ја сам брат. А шта је она?
9. Да ли је муж човек или жена?

10. Да ли је отац човек или жена?
11. Да ли је мајка човек или жена?
12. Да ли је дед човек или жена?
13. Да ли је баба човек или жена?
14. Да ли је син дечак или девојка?
15. Да ли је ћерка дечак или девојка?
16. Да ли је унук дечак или девојка?
17. Да ли је унука дечак или девојка?
18. Да ли је брат дечак или девојка?
19. Да ли је сестра дечак или девојка?
20. Шта је породица?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Our family

My wife, my son and my daughter are my family. My wife and I are parents. My son and my daughter are brother and sister. My father is their grandfather. My mother is their grandmother. My son is their grandson. My daughter is their granddaughter.

My son is my child. He is a young man. My daughter is also my child. She is a girl. My wife is Mrs. Brown. My daughter is Miss Brown. I am Mr. Brown.

My son and my daughter are very well. My wife and I are fairly well. My father and my mother are not so well.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

Abbreviations:

	gen. sing.	- genitive singular
	a.p.p.	- active past participle
148. учење, n.		- studying
149. госпођа, f.		- Mrs., wife
150. жена, f.		- woman; wife
151. доста, adv.		- enough; fairly
152. ћерка, f.		- daughter
153. оне, pron.pl.f.		- they
154. девојчица, f.		- little girl
155. већ, adv.		- already

156.	дѣвѣјка, f.	- girl
157.	рѣдѣтѣ, v. t., & i., ipfv. pr. t.: рѣдѣм, рѣдѣш, рѣдѣ рѣдѣмо, рѣдѣте, рѣдѣ	- to work
158.	сѣн, m. pl: сѣнови	- son
159.	млѣдѣн, m.	- young man
160.	дѣчѣк, m. pl: дѣчѣци	- boy
161.	пѣрѣдѣца, f.	- family
162.	тѣко, adv.	- so
163.	ѣна, pron. pl. n.	- they
164.	чѣвѣк, m. pl: ѣдѣди	- man
165.	ѣтац, m. gen. sing: ѣца pl: ѣчеви	- father
166.	мѣјка, f.	- mother
167.	нѣн, pron., m. нѣна, f. нѣно, n.	- her, hers.
168.	мѣж, m. pl: мѣжеви	- husband
169.	дѣте, n. gen. sing: дѣтѣта pl: дѣца, f., coll.	- child
170.	рѣдѣтѣљ, m.	- parent
171.	ѣнѣк, m. pl: ѣнуци	- grandson
172.	ѣнука, f.	- granddaughter
173.	дѣд, m. pl: дѣдови	- grandfather
174.	бѣба, f.	- grandmother
175.	брѣт, m. pl: брѣћа, f., coll.	- brother
176.	сѣстра, f.	- sister

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРОЈ 4Први час

1. Наставник: Који је ово час?

Ученик: Ово је први час.

2. Наст: Где су (господа) Браун и Смит?

Уч: Господин Браун није здрав.

3. Наст: То се каже "Он је болестан".

Уч: "Болестан" је нова реч.

4. Наст: А да ли знате шта значи "здрaво"?

Уч: Не знам.

5. Наст: Ко зна шта то значи? (Који ученик зна шта то значи?).

Уч: Ми то не знамо.

6. Наст: То значи "hello".

Уч: Каже се "добар дан" или "здрaво".

7. Наст: Тако је. А где је Смит?

Уч: Он није болестан, али не знамо где је сад.

8. Наст: Чије је оно место?

Уч: Оно је његово место.

PART IDIALOGUE NO. 4The first period

1. Instructor: Which period is this?

St: This is the first period.

2. Instr: Where are (Messieurs) Brown and Smith?

St: Mr. Brown is not healthy.

3. Instr: That is said, "He is ill".

St: "Болестан" is a new word.

4. Instr: And do you know what "здрaво" means?

St: I do not know.

5. Instr: Who knows what that means? (Which student knows what that means?)

St: We do not know that.

6. Instr: That means "hello".

St: One says "good day" or "hello".

7. Instr: That is right. ("that is so"). And where is Smith?

St: He is not ill, but we do not know where he is now.

8. Instr: Whose place is that over there?

St: That (over there) is his place.

9. Наст: Да ли је задатак за данас тежак?
Уч: Тежак је као обично.
9. Instr: Is the assignment for today difficult?
St: It is as difficult as usual.
10. Наст: Није тако много.
Уч: Није, али су нове речи тешке.
10. Instr: It isn't so much.
St: It isn't, but the new words are difficult.
11. Наст: Колико ви учите?
Уч: Ја учим један час на дан.
11. Instr: How much do you study?
St: I study one hour a day ("per" day).
12. Наст: Ви не учите довољно. Треба да учите више.
Уч: Колико? Два, три, четири.....
12. Instr: You do not study enough. You ought to study more.
St: How much? Two, three, four.....
13. Наст: Два или три, кад је задатак лак.
Уч: А четири кад је тежак?
13. Instr: Two or three, when the assignment is easy.
St: And four when it is difficult?
14. Наст: Да ли знате каква и колика је друга лекција?
Уч: Још не знамо.
14. Instr: Do you know what kind and how big the second lesson is?
St: We do not know yet.

PAR. 26 - INTERROGATIVE PRONOUNS

1. -(5) Ко зна шта то значи?
 (5) Шта то значи?

"Ко" (who) and "што" or "шта" (what) are interrogative pronouns which are used for indefinite questions. "Ко" is used for persons and "шта" is used for things:

Ко говори? - Who is talking?
 Шта је то? - What is that?

"Ко" and "шта" are the only two independent interrogative pronouns, that is, they do not modify nouns. They have only singular forms and are declined as adjectives of definite form (the stem of "ко" is "к" and the stem of "што" is "ч-").

To ask about someone's name or title:

Ко је он? - Who is he?

To ask about someone's profession or social position:

Шта је он? - What is he?

2. -(1) Који је ово час?
 (8) Чије је оно место?
 (14) Каква и колика је друга лекција?

"Који", "чије", "каква", "колика", are also interrogative pronouns. They have all the characteristics of adjectives, that is, they have all three genders, seven cases in both numbers (singular and plural), they modify nouns and must agree with the noun they modify in gender, number and case, and their cases are formed by means of the same endings as adjectives (definite form). In their fundamental form they read:

Који, м., која, ф., које, н. - Which, (what)
 Чији, м., чија, ф., чије, н. - Whose
 Какав (каки), м., каква (кака), ф., какво (како), н. - What kind of, what sort of
 Колики, м., колика, ф., колико, н. - Of what size, how big (large, tall)

"Који, која, које" are used for definite questions for both animate beings and things:

- (5) Који ученик зна шта то значи?

NOTE: These and other pronouns with characteristics of adjectives are called adjectival pronouns.

PAR. 27 - THE SENTENCE

A sentence is a group of words expressing a complete thought. It begins with a capital letter and is followed by

either a period, a comma, an interrogative or an exclamation mark.

Every sentence has a subject (1) and a predicate (2):

(5) Ми¹ не знамо² то.

The subject is not always expressed but may be understood:

(9) Да ли је задатак за данас тежак? - Тежак је као обично.

PAR. 28 - THE SUBJECT

(2) Господин Браун није здрав.

(5) Ми то не знамо.

(10) Није, али су нове речи тешке.

The subject in a sentence is that about which (господин Браун, ми, нове речи) we are talking.

It is most often a noun (господин Браун, нове речи) or pronoun (ми) (in its nominative case).

The subject may consist of either one (ми) or more words (господин Браун, нове речи). In the first case it is called a simple subject and in the second a complete subject.

To find the subject of a sentence we must ask the question "Ко?" or "Шта?" before the predicate.

PAR. 29 - THE PREDICATE

(4) (Ја) Не знам.

(12) Ви не учите довољно.

The predicate of a sentence is the part which asserts something about the subject (не знам, учите довољно). It tells us what the subject is or does. The predicate which consists of only one word (знам) is called a simple predicate and the predicate which consists of more than one word (учите довољно) is called a complete predicate.

The predicate of a simple or a complete subject agrees with the subject in person and number.

PAR. 30 - THE SIMPLE SENTENCE

(5) Ми не знамо то.

A sentence which contains only a subject and a predicate, that is, only one independent clause is called a simple sentence. A clause is independent when it expresses a complete thought without the help of another clause.

PAR. 31 - KINDS OF SENTENCES

A sentence may be declarative (Par. 32), interrogative (Par. 35) or imperative (Par. 191 & 192).

1.-Марљив ученик учи много.

A diligent student studies much.

In the sentence above we made a statement about the subject; we used a declarative sentence. Declarative sentences may be either affirmative or negative.

2.-(2) Господин Браун је здрав.

(2) Господин Браун није здрав.

A sentence is made negative by making the verb negative. The present tense of the verb "бити" is made negative by prefixing to its short forms the negative particle "ни":

1. (Ја) нисам	- I am not	(Ми) нисмо	- We are not
2. (Ти) ниси	- You are not	(Ви) нисте	- You are not
3. (Он) није	- He is not	(Они) нису	- They are not
(Она) није	- She is not	(Оне) нису	- They are not
(Оно) није	- It is not	(Она) нису	- They are not

-The above negative forms are not enclitics.

All other verbs are made negative by placing in front of them the negative particle "не" (not), which is written separately:

- (5) Ми то не знамо.
 (12) Ви не учите довољно.
 (14) Још не знамо.

NOTE: (a) The negative particle "не" must always precede the verb immediately.

(b) There are only two verbs the present tense of which is made negative by prefixing to their affirmative forms the negative particle "не". They are "имати" (to have) and "хтети" (to want, to be willing):

1. (Ја) немам	- I do not have
2. (Ти) немаш	- You do not have
3. (Он) нема	- He does not have
(Она) нема	- She does not have
(Оно) нема	- It does not have

(Ми) немамо	- We do not have
(Ви) немате	- You do not have
(Они) немају	- They do not have
(Оне) немају	- They do not have
(Она) немају	- They do not have

(c) The verb "хтети" will be explained later.

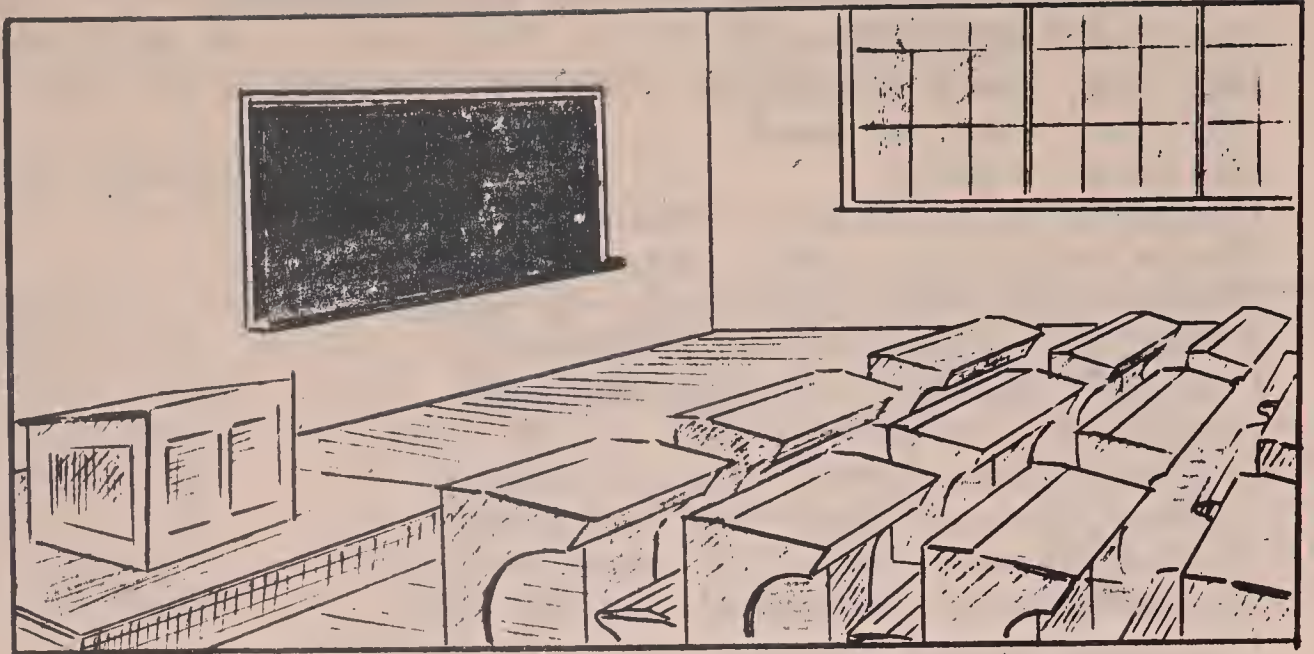
(d) In Serbo-Croatian, two or more negative words in a negative sentence are not only possible but may be required:

Ја не знам ништа.

I do not know anything (nothing).

Choose the right word in the parentheses:

- (Ко, Шта) чита штиво?
 (Ко, Шта) пита господин учитељ?
 (Ко, Шта) зна питање?
 (Ко, Шта) учите?
 (Који, Које, Која, Шта) језик учите?
 (Који, Које, Која, Шта) књига је ваша?
 (Који, Које, Која, Шта) перо је ваше?
 (Чији, Чија, Чије) је ово речник?
 (Чији, Чија, Чије) је ово књига?
 (Чији, Чија, Чије) је ово перо?
 (Какав, Каква, Какво) је он човек?
 (Какав, Каква, Какво) је она жена?
 (Какав, Каква, Какво) је ваше перо?
 (Колики, Колика, Колико) је ваш син?
 (Колики, Колика, Колико) је ваша ћерка?
 (Колики, Колика, Колико) је ваше дете?
 (Који, Које, Која) речници су ваши?
 (Који, Које, Која) пера су добра?
 (Чији, Чије, Чија) су ово речници?
 (Чији, Чије, Чија) су ово пера?
 (Какви, Какве, Каква) су они људи?
 (Какви, Какве, Каква) су оне жене?
 (Какви, Какве, Каква) су ваша пера?
 (Колики, Колике, Колика) су ваши синови?
 (Колики, Колике, Колика) су ваше ћерке.
 (Колики, Колике, Колика) су штмва?
 (Који, Које, Ко) дете је ваш син?
 (Који, Које, Ко) господин је ваш учитељ?
 (Који, Која, Ко) госпођа је његова жена?
 (Ко, Који, Која) човек је ваш отац?
 (Ко, Који, Која) жена је њена мајка?
 (Чија, Чији, Чије) жена је ваша баба?
 (Чији, Чија, Чије) муж је ваш дед?
 (Чији, Чија, Чије) сте син ви?
 (Чији, Чија, Чије) унук сте ви?
 (Чији, Чија, Чије) унука је она?
 (Који, Која, Које) оловка је ваша?
 (Чији, Чија, Чије) је то оловка?
 (Ко, Шта) сте ви? - Ја сам Петар Петровић.
 (Ко, Шта) сте ви? - Ја сам официр.
 (Ко, Шта) је ваш командант? - Мој командант је пуковник
 господин Смит.
 (Ко, Шта) је ваш командант? - Мој командант је пуковник.
 (Какав, Каква, Какво) је ваша књига?
 (Који, Ко) господин је њен муж?
 (Ко, Који) је ваш учитељ?

Учионица

Учионица је соба где ученици уче. Учионица има врата и има прозор. Она такође има светло.

Креда и табла служе за писање. Гума служи за брисање.

Сто служи за књиге и за бележнице. Сто такође служи за писање. Столице служе за седење. Сто не служи за седење.

Књиге служе за читање, а бележнице за писање.

Наша учионица је велика соба. Ми ту учимо. Наша табла је црна, а креда је бела. Папир за писање такође је бео. Сто је жут. И столица је жута.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

1. Шта је учионица?
2. Шта има учионица?
3. За шта служи креда?
4. За шта служи табла?
5. За шта служи гума ?
6. За шта служи сто?
7. За шта служи столица?
8. За шта служи књига?

9. За шта служи бележница?
10. Колика соба је наша учионица?
11. Шта је црно?
12. Шта је бело?
13. Шта је жуто?
14. Да ли сто служи за седење?
15. Да ли је наша табла бела?
16. Да ли је наша креда црна?
17. Да ли је наш папир црн?
18. Да ли су столице беле?
19. Да ли је сто црн?
20. Да ли је светло бело или црно?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

The first period

This is the first period. Today, Brown is not here. He is ill. Smith is not here either, but he is not ill, and we do not know where he is.

Today, we have new words which are difficult. "Здрав" means "healthy", but "здраво" means "hello" in English.

I study only one hour a day, but that is not enough. I ought to study three or four, particularly when the assignment is difficult. Bell studies much more than I. He is the best student. The other students also study much.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

Abbreviations:	pl.t.	- pluralia tantum (plural only)
	v.t.	- verb, transitive
	v.i.	- verb, intransitive
	v.ipfv.	- verb, imperfective
	v.pfv.	- verb, perfective
	interj.	- interjection

177. где, adv.	- where
178. здрав, adj., m.	- healthy
здрава, f.	
здраво, n.	

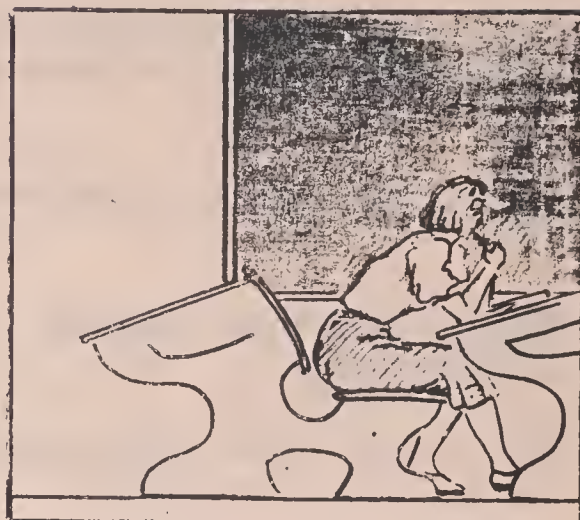
179. здра̀во, interj.	- hello
180. бо̀лестан, adj., м.	- ill
бо̀лесна, f.	
бо̀лесно, n.	
181. но̀в, adj., м.	- new
но̀ва, f.	
но̀во, n.	
но̀во, adv.	- newly
182. рѣч, f., gen. sing: рѣчи	- word
183. ме́сто, n.	- place, seat
184. за́дѣтак, м., gen. sing: за́дѣтка	- assignment
pl: за́дѣци	
185. мно́го, adv.	- much
*105. ча́с, м.	- hour
*116. на, prep.	- per
186. три́, card. num.	- three
187. че́тири, card. num.	- four
188. ка́кав, pron., м.	- (of) what kind (sort)
ка́ква, f.	
ка́кво, n.	
189. ко̀лики, pron., м.	- how big (large, tall)
ко̀лика, f.	(of) what size
ко̀лико, n.	
190. ко̀лико, adv.	- how much, how many
191. учи́оница, f.	- classroom
192. со̀ба, f.	- room
193. врати́, pl. t., n.	- door
194. про́зор, м.	- window
195. све́тло, n.	- light
196. кре́да, f.	- chalk
197. та́бла, f.	- blackboard
198. служ́ити, v., t., ipfv.	- to serve
pr. t.: служ́им, служ́иш, служ́и	
служ́имо, служ́ите, служ́е	
199. послуж́ити, v., t., pfv.	- to serve
pr. t.: послуж́им, послуж́иш	
послуж́и, послуж́имо	
послуж́ите, послуж́е	
200. бри́сање, n.	- erasing, wiping
201. сто́лица, f.	- chair
202. седење́, n.	- sitting
203. сто́, м., gen. sing: сто́ла	- table, desk
pl: сто́лови	
204. црн́, adj., м.	- black
црна́, f.	
црно́, n.	
црно́, adv.	- black
205. бе́о, adj., м.	- white
бе́ла, f.	
бе́ло, n.	
бе́ло, adv.	- white
206. жу́т, adj., м.	- yellow
жу́та, f.	
жу́то, n.	
жу́то, adv.	- yellow

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

PART I

DIALOGUE NO. 1

Напредак

1. Наставник: Ко зна шта значи реч "напредовати"?

Ученик: Да ли је то "to progress"?

2. Наст: Јест(е). А шта значи "напредак"?

Уч: Да ли то значи (значи ли то) "progress"?

3. Наст: И то је тачно. Ви сте добар ђак.

Уч: Јесам ли збиља?

4. Наст: Да, ви напредујете врло лепо.

Уч: Каква је ученица госпођица Марић?

5. Наст: Она ради још више него ви.

Уч: А да ли је она довољно пажљива?

Progress

1. Instructor: Who knows what the word "напредовати" means?

Student: Is that "to progress"?

2. Instr: It is. And what does "напредак" mean?

St: Does that mean "progress"?

3. Instr: That, too, is correct. You are a good pupil.

St: Am I really.

4. Instr: Yes, you are progressing very nicely.

St: What kind of a student is Miss Maric?

5. Instr: She works even more than you.

St: Is she attentive enough?

6. Наст: А шта мислите, да ли сте ви пажљиви?

Уч: Ја мислим да јесам.

7. Наст: Јест, ви сте пажљив ученик.

Уч: Колики је мој напредак?

8. Наст: За тако кратко време ваш напредак је збиља велик.

Уч: Који други ђаци напредују?

9. Наст: Цео ваш разред напредује.

Уч: Знам, али чији напредак је нарочито велик?

10. Наст: Госпођица Марић је прва, а ви сте други.

Уч: Хвала, за сад сам задовољан, али треба још много да радим.

11. Наст: Нисте ли сасвим задовољни?

Уч: Нисам сасвим задовољан, јер сам још увек други.

6. Instr: And what do you think, are you attentive?

St: I think that I am.

7. Instr: Yes, you are an attentive student.

St: How great is my progress?

8. Instr: For such a short time your progress is really great.

St: Which other pupils are progressing?

9. Instr: Your entire class is progressing.

St: I know, but whose progress is particularly great?

10. Instr: Miss Marić is first and you are second.

St: Thank you. For the time being I am content, but I still have to work a lot ("much").

11. Instr: Aren't you quite satisfied?

St: I am not quite satisfied, because I am still second.

Тако је то, кад човек не зна граматику.

PAR. 33. - THE PREDICATE NOMINATIVE AND THE PREDICATE ADJECTIVE

(3) Ви сте добар ђак.(5) А да ли је она довољно пажљива?

A frequent construction in Serbo-Croatian is:

Subject	+	verb	+	noun:
Ви	+	сте	+	ђак or:
Subject	+	verb	+	adjective:
Ви	+	сте	+	добар

The noun or adjective occupying the last place in this pattern is called predicate nominative (ђак) or predicate adjective (добар). The predicate nominative or adjective always agrees with the subject in case and in gender and number whenever it is possible.

PAR. 34 - WORD ORDER

(4) Да, ви напредујете врло добро.

(6) Ја мислим да јесам.

The usual order of words in affirmative and negative declarative sentences in Serbo-Croatian is similar to the order of words in English: first the subject (ви, ја), second the predicate (напредујете, мислим) and afterwards all other parts of the sentence (врло добро).

The most important place in a sentence is the first and then the last. Therefore, when we want to point out a word in a sentence we put it at the beginning of the sentence. Consequently not only the subject, but either the predicate or the object may stay at the beginning of a sentence.

PAR. 35 - INTERROGATIVE SENTENCES

1. - (2) Да ли то значи "the progress"?
- (2) Значи ли то "the progress"?
- (3) Јесам ли збиља?
- (5) А да ли је она довољно пажљива?

Interrogative sentences are formed by making the verb interrogative. A verb is made interrogative by means of interrogative particles "ли" and "да ли":

(a) Questions made by means of the interrogative particle "ли" have the following word order:

Verb + particle + subject (if expressed):
 (2) Значи + ли + то?

When we form questions by using the particle "ли" the long forms of the verb "бити" must be used.

(3) Јесам ли збиља?

NOTE: The "ли" is an enclitic and may never begin a sentence.

The "јест(е)" is a special long form for the third person singular which is used:

-In short answers referring to the third person singular:

(1) Да ли је то "to progress"? Јест(е).

-As an affirmative adverb meaning "yes":

(7) Јест, ви сте пажљив ученик.

(b) Affirmative statements which include any verb, except "бити", may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them. Consequently, the word order in such questions is the following:

	<u>Particles</u>	+	<u>subject (if mentioned)</u>	+	<u>verb</u>
(2)	Да ли	+	то	+	значи "the progress"?
	Да ли	+	ви	+	знате ко је он?
	Do		you		know who he is?

Affirmative statements which include a form of "бити" may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them and by placing the subject after the verb:

	<u>Particles</u>	+	<u>verb</u>	+	<u>subject (if mentioned)</u>
(5)	Да ли	+	је	+	она довољно пажљива?
(6)	Да ли	+	сте	+	ви пажљиви?

In questions which are formed by using the particles "да ли" the short forms of "бити" must be used.

2. - (1) Ко зна шта значи реч "напредовати"?
 (6) Шта мислите, да ли сте ви пажљиви?
 (8) Који други ђаци напредују?
 (4) Каква је ученица госпођица Марић?
 (7) Колики је мој напредак?
 (9) Чији напредак је нарочито велик?

Interrogative sentences may be introduced by interrogative pronouns (Par. 26).

PAR. 36 - INTERROGATIVE NEGATIVE SENTENCES

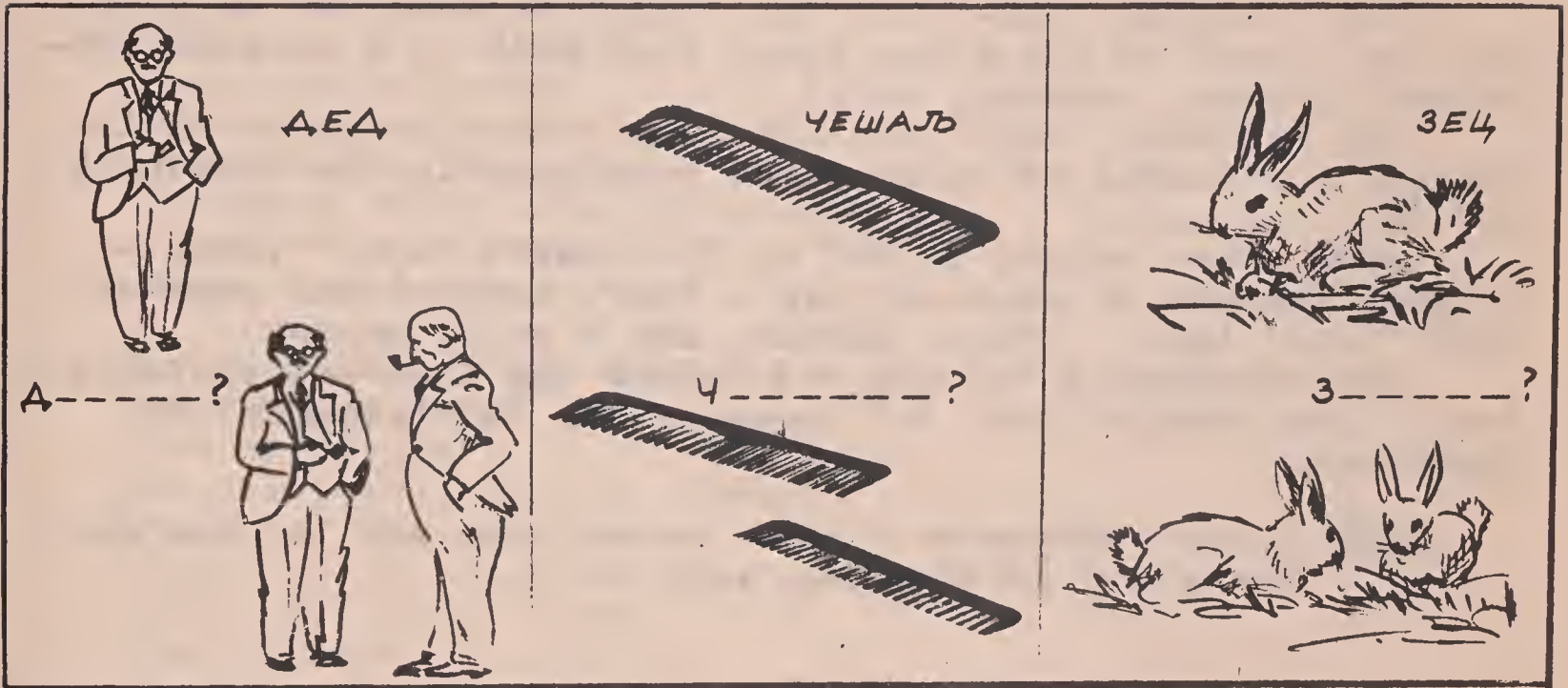
1. - (11) Нисте ли сасвим задовољни?
Није ли он наш учитељ?
Isn't he our teacher?

An interrogative sentence which contains a form of the verb "бити" is made negative by using the negative form of "бити".

2. Не значи ли то "to progress"?
Да ли не значи то "to progress"?
Doesn't it mean "to progress"?

An interrogative sentence containing any verb but "бити" is made interrogative negative by placing the negative particle "не" before the verb.

PAR. 37 - THE LONG PLURAL OF MASCULINE NOUNS

1. - Они су наши дедови, а ми смо њихови унуци.
They are our grandfathers and we are their grandsons.
Наши мужеви су оџицири.
Our husbands are officers.

Some masculine nouns form the plural by adding the syllable "-ов-" or "-ев-" and then the plural ending ("дедови, мужеви"). Plurals obtained in this way are called long plurals. The inserted syllable "-ов-" or "-ев-" is retained in all cases of the plural.

- 2.- Наши синови су војници.
Our sons are soldiers.
Који су ово бројеви?
What numbers are these?

Most masculine nouns of one syllable (син, број) have long plurals (синови, бројеви).

3. - Ово су чешљеви.
These are combs.

Some masculine nouns of two syllables (чешаљ) have long plurals (чешљеви).

Masculine nouns of two syllables (чешаљ, ветар - wind, etc.) which have a long plural usually have a movable "a" in the nominative singular.

Masculine nouns which do not have a movable "a" usually have a regular plural and some have both the regular and the long plural (голуб - pigeon; nom.pl. голуби, or голубови).

NOTE: No noun of more than two syllables has a long plural.

4. - Где су ваши мужеви?
Where are your husbands?
Чији су ово чешљеви?
Whose are these combs?

The syllable "-ев-" and not "-ов-" is inserted in forming the plural of all nouns whose stem ends in a palatal consonant (мужеви, чешљеви, etc.).

The syllable "-ев-" and not "-ов-" is also inserted in forming the plural of nouns whose stem ends in the consonant "ц" (зец, зечеви).

Some nouns ending in "з" or "р" insert "-ев-" (кнез - knight, кнежеви or кнезови; цар - tzar, цареви) and some of them "-ов-" (воз - train, возови; пар - pair, парови).

The consonants "ц" and "з" before the inserted syllable "-ев-" are changed into "ч" (зечеви) and "ж" (кнежеви) respectively.

NOTE: In the vocabularies of these lessons there will be given the long plural for every noun which has it.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

1. - Make the following sentences interrogative:
(a) Using the interrogative particles "ли" and "да ли":
Ја сам десетар.
Ти си млађи водник.
Он је водник.
Ми смо војници.
Ви сте подофицири.
Они су официри.
Она је ученица.
Оне су ученице.
Учитељ пита ученика.
Ученик одговара.

Петар учи много.

Отац пита.

Син одговара.

Ти имаш добро перо.

Мајка говори.

Терка слуша.

2. - Make proper questions for the following statements by using all interrogative pronouns in the parentheses:

Наш учитељ је Србин (Чији, Шта, Ко).

Ваш учитељ је Хрват (Чији, Шта, Ко).

Твој капут је нов (Чији, Какав).

Мој брат је велик (Колики, Ко, Чији).

Креда је бела (Шта).

Табла је црна (Шта).

Дан је леп (Шта, Какав).

Реља је леп младић (Ко).

Реља је добар младић (Ко, Какав).

3. - Make the following sentences interrogative negative:

Јесте ли ви наш учитељ?

Је ли она ваша сестра?

Јесте ли ви ученици?

Јесмо ли ми браћа?

Јесу ли оне ученице?

Јесам ли ја марљив?

Говорите ли ви српскохрватски?

Слушате ли ви пажљиво?

Имате ли ви перо?

4. - Put into the right form the words in the parentheses:

(Голуб) су бели.

Где су (чешаљ)?

Њихови (син) су моји ученици.

Који су ово (број)?

(Зећ) су брзи.

(Воз) су такође брзи.

Њихови (муж) су војници.

Наши (час) су тешки.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 1

READING TEXT NO. 1

Рад

Кад ученици раде довољно, они знају лекције и лепо напредују. Ако ученик не ради довољно, он не зна лекције и не напредује. Кад ученици уче, они треба да мисле на оно што уче. Ако ученик не мисли на оно што учи, он ништа не научи.

Кад наставник говори, ученици треба да слушају пажљиво. Ако ученик не слуша кад наставник говори, он не зна како да одговара на питања. Ако ученик не разуме шта наставник говори, он треба да пита. Ако наставник говори сувише брзо, ученик треба да каже: "Не разумем, јер говорите сувише брзо". Кад наставник говори полако, ученици лепо разумеју. Кад ученик одговара, и он треба да говори полако.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON READING TEXT
NO. 1

1. Кад ученици знају лекције?
2. Кад ученици лепо напредују?
3. Кад ученик не зна лекције?
4. Кад ученик не напредује?
5. На шта ученици треба да мисле кад уче?
6. Шта треба да ради ученик кад учи?
7. Зашто ученик треба да мисли на оно што учи?
8. Шта треба ученици да раде кад наставник говори?
9. Зашто треба ученик да слуша пажљиво кад наставник говори?
10. Шта треба ученик да ради ако не разуме шта наставник говори?
11. Шта треба ученик да каже ако наставник говори сувише брзо?
12. Кад ученици разумеју?
13. Кад ученици не разумеју?
14. Како треба наставник да говори?
15. Како треба ученик да одговара?
16. Зашто треба наставник да говори полако?
17. Зашто треба ученици да одговарају полако?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

The first student

Our instructor says that our entire class is progressing nicely. I work a lot, but I am still not first. I am

second. I am content for the time being, but not entirely satisfied.

To be the first student is really difficult. It is not enough to be attentive. I always listen attentively when the instructor speaks. That is good, but not enough. I have to work much more than I am working now.

To work too much is not so good either. To progress slowly, but to progress always is not bad.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

207. на̀предак, м., gen. sing. на̀претка - progress
pl: на̀преци
208. на̀предовати, v., i., ipfv. - to progress
pr. t: на̀предујем, на̀предујеш,
на̀предује, на̀предујемо,
на̀предујете, на̀предују
209. та̀чан, adj., м. - correct
та̀чна, f.
та̀чно, n.
та̀чно, adv. - correctly
210. зби́ља, adv. - really
211. ле́п, adj., м. - nice
ле́па, f.
ле́по, n.
ле́по, adv. - nicely
212. мо́жда, adv. - perhaps
213. ми́слити, v., t., & i., ipfv. - to think
pr. t: ми́слим, ми́слиш, ми́сли
ми́слимо, ми́слите, ми́сле
214. кра̀так, adj., м. - short
кра̀тка, f.
кра̀тко, n.
кра̀тко, adv. - shortly
215. це́о, adj., м. - whole, entire
це́ла, f.
це́ло, n.
216. ра̀зред, м. - class
217. за̀довољан, adj., м. - content, satisfied
за̀довољна, f.
за̀довољно, n.
за̀довољно, adv. - contentedly

218. сасвим, adv.

219. још, adv.

220. дѡвѡљан, adj., m.

дѡвѡљна, f.

дѡвѡљно, n.

дѡвѡљно, adv.

221. штѡ, pron.

222. ништа, pron.

223. слѡшати, v., t., ipfv.

pr. t: слѡшам, слѡшаш, слѡша

слѡшамо, слѡшате, слѡшају

224. сѡвише, adv.

225. пѡлако, adv., пѡлако, adv.

226. чѡшаљ, m.

nom. pl: чѡшљеви

227. вѡтар, m.

nom. pl: вѡтрови

228. гѡлуб, m.

nom. pl: гѡлубови - гѡлуби

229. кнѡз, m.

nom. pl: кнѡжеви (кнѡзови)

230. цар, m.

nom. pl: цареви

231. вѡз, m.

nom. pl: вѡзови, or: вѡзови

232. пар, m.

nom. pl: парови

- quite, entirely

- still

- sufficient

- sufficiently

- what

- nothing

- to listen, to obey

- too (much)

- slowly

- comb

- wind

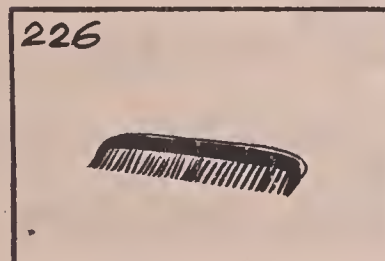
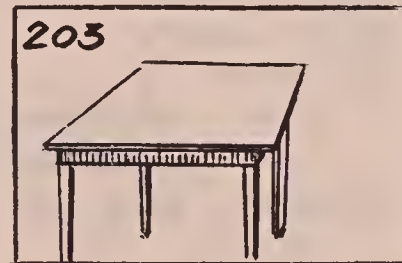
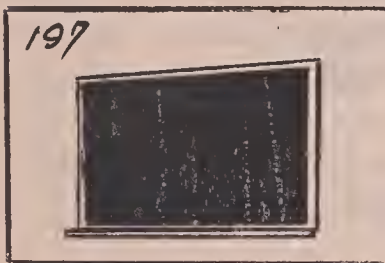
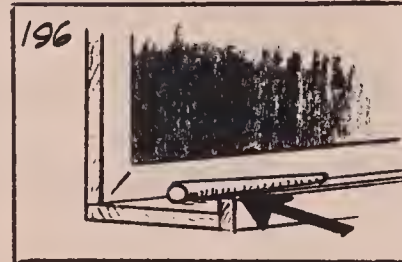
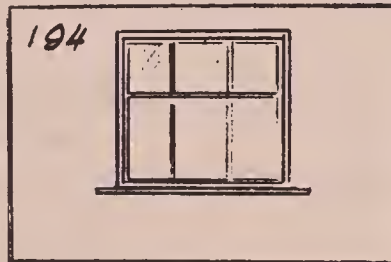
- pigeon

- knight

- czar, emperor

- train

- pair, couple

DA ILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

Учење код куће

1. Браун: Шта радите вечерас?

Смит: Зашто питате?

2. Б: Чујем да сте увече увек код куће.

С: Јесам.

3. Б: Желите ли да мало слушамо радио вечерас?

С: Ја морам да учим вечерас.

4. Б: Морате ли да учите још и увече?

С: Наставник каже да треба да учимо код куће такође.

5. Б: Ја никад не учим код куће.

С: Ви лако учите.

6. Б: Ја мислим да је довољно ако човек слуша пажљиво кад наставник говори.

С: Можда, ако је човек тако даровит као ви.

7. Б: Нисте ни ви последњи ђак.

С: Нисам последњи, али ...

8. Б: Ја мислим да сте ви врло марљиви.

С: Марљив можда, али не даровит.

PART I

DIALOGUE NO. 2

Studying at home

1. Brown: What are you doing tonight?

Smith: Why do you ask?

2. B: I hear that you are always at home in the evening.

S: I am.

3. B: Do you want to listen ("that we listen") to the radio a little tonight?

S: I must study tonight.

4. B: Must you study in the evening too?

S: The instructor says that we ought to study at home too.

5. B: I never study at home.

S: You learn easily.

6. B: I think that it is enough if one listens attentively when the instructor speaks.

S: Perhaps, if one is as talented as you.

7. B: You are not the last pupil either.

S: I am not the last but...

8. B: I think that you are very diligent.

S: Diligent perhaps, but not talented.

9. Б: Лепо, шта учите
вечерас?

С: Морам да научим цео
дијалог број три за сутра.

10. Б: Желите ли да радимо
заједно вечерас?

С: Добро, само, знате, ја
не слушам радио док учим.

11. Б: Разумем, ви не слушате
радио док не научите дијалог.

С: Тако је.

9. В: Well, what are you
studying tonight?

С: I have to master the
entire dialogue number
three for tomorrow.

10. В: Do you want to work
("that we work") to-
gether tonight?

С: All right, only you
know I do not listen to
the radio while I am
studying.

11. В: I understand, you do
not listen to the radio
until you ("don't")
master the dialogue.

С: That is right ("so
is").

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 38 - THE PRESENT TENSE ENDINGS

1. - (3) Желите ли да мало слушамо радио вечерас?

(1) Шта радите вечерас?

(2) Чујем да сте увече увек код куће.

Војници и официри гину заједно.

Soldiers and officers perish together.

The words "слушамо", "желите", "радите", and "гину" are the present tense forms of the verbs "слушати", "желети", "радити", and "гинути".

The present tense of all Serbo-Croatian verbs is formed by adding one of the following groups of endings to the present tense stem:

	I	II	III	IV
1st person singular:	-ам	-им	-јем	-ем
2nd person singular:	-аш	-иш	-јеш	-еш
3rd person singular:	-а	-и	-је	-е
1st person plural:	-амо	-имо	-јемо	-емо
2nd person plural:	-ате	-ите	-јете	-ете
3rd person plural:	-ају	-е	-ју	-у

2. - The present tense stem of all verbs is the part which remains when the ending is omitted from the third person plural. Consequently, once we know the present tense, the determination of the present tense stem, which is important not only for the formation of the present tense but

also for the formation of other verbal forms, is very simple. As all dictionaries give only the infinitive, it is important to know how to form the present tense from the infinitive.

For the present we shall explain the formation of the present tense of verbs the infinitive ending "-ти" of which is connected with the root by a connecting vowel or syllable-regular verbs (see 3 in this paragraph). The verbs ending in "-ћи" and "-ти" which is added directly to the root (irregular verbs) will be explained later. In the meantime the present tense of all irregular verbs used in these lessons will be given in the vocabularies.

3. - The connecting vowels (2) and syllables (2a) by which the infinitive ending "ти" (3) is connected with the root(1) help us in classifying the verbs into groups according to their conjugation:

1	2	3	
рачун	- а -	ти	- to calculate, to count, to figure
1	2a	3	
напред	- ова -	ти	- to progress

NOTE: The root of a word is that part which the word has in common with other words of related meanings: рачун - bill, account; рачун+ар - calculator; рачун+ање - calculation, figuring; рачун+ати - to calculate, to count, to figure; рачун+џија - calculator, mathematician; рачун+ица - mathematics, etc.

PAR. 39 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WITH THE CONNECTING VOWEL "A" AND WITH THE PRESENT TENSE ENDINGS "AM, АШ....."

- (10) Добро, само знате, ја не слушам радио док учим.
Слушаш ли ти што ти ја говорим?
 Are you listening (to) what I am telling you?
- (6) Довољно је ако човек слуша пажљиво кад наставник говори.
- (3) Желите ли да мало слушамо радио вечерас?
- (II) Разумем, ви не слушате радио док не научите дијалог.
 Добри ђаци слушају пажљиво кад учитељ говори.
 Good students listen attentively when the teacher is talking.

The present tense of verbs of this class is formed by cutting off the connecting vowel "-а-" and the infinitive ending "-ти-" and adding the endings: -ам, -аш, -а, -амо, -ате, -ају:

1. (Ја) слуш - ам	(Ми) слуш - амо
2. (Ти) слуш - аш	(Ви) слуш - ате
3. (Он) слуш - а	(Они) слуш - ају
(Она) слуш - а	(Оне) слуш - ају
(Оно) слуш - а	(Она) слуш - ају

PAR. 40 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WITH THE CONNECTING VOWEL "E" OR "И" AND WITH THE PRESENT TENSE ENDINGS "ИМ, ИШ....."

- (5) Ја никад не учим код куће.
 Учиш ли ти код куће?
 Do you study at home?
 Учи ли он код куће?
 Does he study at home?
- (4) Наставник каже да треба да учимо код куће такође.
- (5) Ви лако учите.
 Да ли они уче лако?
 Do they learn easily?
 Ја желим да будем први.
 I want to be the first.
 Шта ти желиш?
 What do you want?
 Он жели да слуша радио вечерас.
 He wishes to listen to the radio tonight.
 Ми желимо да слушамо радио вечерас.
 We wish to listen to the radio tonight.
- (3) Желите ли да мало слушамо радио вечерас?
 Желе ли они да слушају радио?
 Do they wish to listen to the radio?

The present tense of verbs ending in "-ти", which is connected to the root by the connecting vowel "-e-" or "-и-", is formed by cutting off the connecting vowel "-e-" or "-и-" and the infinitive ending "-ти" and adding the present tense endings: -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е:

	учити	-	<u>to study</u>	
1.	(Ја) уч - им			(Ми) уч - имо
2.	(Ти) уч - иш			(Ви) уч - ите
3.	(Он, Она, Оно)уч - и			(Они, Оне, Она)уч-е

	желети	-	<u>to wish, to want</u>	
1.	(Ја) жел - им			(Ми) жел - имо
2.	(Ти) жел - иш			(Ви) жел - ите
3.	(Он, Она, Оно)жел-и			(Они, Оне, Она)жел-е

NOTE: Most Serbo-Croatian verbs belong to the classes in Par. 39 & 40.

PAR. 41 - USE OF THE CONJUNCTION "ДА" (THAT)

- (3) Ја морам да учим вечерас.
 (9) Морам да научим цео дијалог број три за сутра.
 Ви морате да учите више.
 You have to study more.

Serbo-Croatian tends to avoid the use of the infinitive after a main verb (морам, морам, морате). Instead of the

Infinitive in such cases is used the conjunction "да" (that) plus the form of the verb (да учим, да научим, да учите) corresponding to its subject (and corresponding to the subject of the infinitive in English) (Ја - да учим, ја - да научим, ви - да учите).

PAR. 42 - IMPERFECTIVE AND PERFECTIVE VERBS

In Serbo-Croatian almost every verb has two aspects, imperfective and perfective, which express different points of view on the action named by the verb.

The aspects are varieties of the same verb which express varieties of the same action.

1. Imperfective verbs refer to an action or condition as continuing in the past, present, or future, or as frequently recurring in the past, present, or future.

учити, v., ipfv. - to study, to be studying

Imperfective verbs in the present tense answer the question "What is the subject doing (now)?"

Шта радите (сада)? - Учим дијалог.

What are you doing (now)? - I am studying the dialogue.

The present tense of imperfective verbs is used:

a) Where English uses the present tense progressive:

(1) Шта радите вечерас?

Они говоре српскохрватски (сад).

They are speaking Serbo-Croatian (now).

NOTE: The English "I am studying, You are studying", etc. represent each a single unit expressing an action which is going on. "Am", "are" etc. are forms of the auxiliary verb "to be"; together with the present participle "studying" they form the present progressive tense of the verb "to study", which is rendered into Serbo-Croatian by the present tense of the imperfective verb "учити". Do not translate the English auxiliary verb and the participle separately.

b) Where English uses the simple present tense to denote:

- A habit (usually):

(5) Ја никад не учим код куће.

(10) Ја не слушам радио док учим.

Он ради врло тешко.

He works very hard.

-A quality (ability):

Они говоре српскохрватски.

They speak Serbo-Croatian (i.e. They know how to speak Serbo-Croatian).

2. - Perfective verbs denote either a momentary action or state, or only the beginning, or the end of a durative action or state.

Perfective verbs cannot answer the question "What is the subject doing (now)?" : Шта радите? - Учим дијалог.

While the present tense of imperfective verbs can be equally used both in main and in subordinate clauses according to the nature of the action we want to express, the present of perfective verbs is commonly used in subordinate clauses and with the conjunction "да" to replace the infinitive (see Par. 41):

- (5) Ја никад не учим код куће.
- (3) Ја морам да учим вечерас.
- (4) Наставник каже да треба да учимо код куће.
- (9) Морам да научим цео дијалог број три за сутра.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Put into the right form of the present tense the verbs in the parentheses:

- Ја (читати) штиво.
- А шта ти (читати)?
- Да ли Петар такође (читати) штиво?
- Ми (читати) штиво.
- А шта ви (читати)?
- Шта Петар и Мара (читати)?
- Ја (радити) домаћи задатак.
- Шта Петар (радити)?
- (Радити) ли ти домаћи задатак?
- Ми (радити) домаћи задатак.
- А шта ви (радити)?
- (Радити) ли Петар и Мара домаћи задатак?
- Ко (питати) а ко (одговарати)?
- Учитељ (питати) а ја (одговарати).
- Зашто ти не (одговарати)?
- Ја не (одговарати) јер не (знати).
- Учитељи (питати) а ученици (одговарати).
- Зашто ви не (одговарати)?
- Ми не (одговарати) јер не (знати).
- Зашто они (знати) а ви не (знати)?
- Они (знати) јер они (учити), а ми не (знати) јер ми не (учити).
- Зашто ви не (учити)?
- Ја не (желети) да (одговорити) на то питање?
- Да ли ни ви не (желети) да (одговорити) на ово питање?
- Да, ~~ни~~ ја не (желети) да (одговорити) на то питање.
- Ко (желети) да (одговорити) на питање?
- Они (желети) да (одговорити) на питање.
- Шта (желети) ученици?
- Ученици (желети) да (научити) српскохрватски језик.
- Шта ти (желети)?
- Ја не (желети) ништа.
- Ко (говорити) а ко (слушати)?
- Учитељ (говорити) а ученици (слушати).

Да ли ви (слушати) пажљиво што учитељ (говорити)?
Да, ја (слушати) пажљиво што учитељ (говорити).
Да, ми (слушати) пажљиво што учитељ (говорити).
Да ли он (слушати) пажљиво што ја (говорити)?
Да, и он (слушати) пажљиво што ви (говорити).
Да ли они (слушати) пажљиво што ја (говорити)?
Ко (имати) перо?
Ја (имати) перо.
А да ли ви (имати) перо?
Да, и ја (имати) перо.
Ко (спавати)? - Дете (спавати).
Да ли ви (спавати) много?
Не, ја не (спавати) много него мало.
Зашто ви (спавати) мало?
Ја (спавати) мало, јер (морати) да (учити) много.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 2

READING TEXT NO. 2

Домаћи задатак

Прво: да научимо цео дијалог (Лекција - први део; први час);

Друго: да прочитамо граматику и спремимо питања (други део, други час);

Треће: да прочитамо граматичке вежбе и спремимо одговоре на питања (трећи део; трећи час);

Четврто: да прочитамо и разумемо цело штиво (четврти део; четврти час);

Пето: да спремимо писмени превод (шести део; пети час);

Шесто: да учимо речи (седми део; први и четврти час).

Ако ученик ради домаћи задатак марљиво и пажљиво, он много научи и онда није тешко одговарати кад наставник пита.

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Шта је домаћи задатак?
2. Где раде ученици домаћи задатак?
3. За који дан раде ученици домаћи задатак?
4. Како треба ученици да науче дијалог?
5. Како треба ученик да ради граматичке вежбе?
6. Како треба ученик да ради штиво?
7. Какав превод треба ученик да спреми?
8. Које речи треба ученик да учи?
9. Како треба ученик да ради домаћи задатак?
10. Колико ученик научи ако ради домаћи задатак марљиво?
11. Који је део дијалог?
12. Који је час дијалог?
13. Који део су граматичке вежбе?
14. Који час су граматичке вежбе?
15. Који је део штиво?
16. Који је час штиво?
17. За који је час писмени превод?
18. Који део је писмени превод?
19. Који је део речник?
20. За који час су нове речи?

ШЕСТИ ДЕОPART VIВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2TRANSLATION EXERCISE NO. 2Work at home

Brown is a talented student, but he never studies at home in the evening. He thinks that it is enough if one listens attentively when the instructor speaks.

I am not such a bad student ("so bad a student") either, but I must study at home. While I work I do not listen to the radio. I do not listen to the radio until I master the dialogue, especially if the dialogue is difficult.

I know that Brown already knows the dialogue for tomorrow, but he says he wants to study with me tonight.

233. вечѐрас, adv. - tonight
234. ч̀ути, v., t., & i., ipfv. pfv. - to hear
pr. t: ч̀ујем, ч̀ујеш, ч̀ује
ч̀ујемо, ч̀ујете, ч̀ују
235. љвечѐ, adv. - in the evening
236. код куће, adv. - at home
237. жѐлети, v., t., ipfv. - to wish, to desire; to want
pr. t: жѐлим, жѐлиш, жѐли
жѐлимо, жѐлите, жѐле
238. р̀адио, m. - radio
239. м̀орати, v., i., ipfv. - to have to, must
pr. t: м̀орам, м̀ораш, м̀ора
м̀орамо, м̀орате, м̀орају
- *219. ј̀ош и, conj. - also
240. нѐкад, adv. - never
241. к̀ао, conj. - as, like
- *211. л̀епо, adv. - well
- *95. на̀учити, v., t., pfv. - to master, to learn
pr. t: на̀учим, на̀учиш, на̀учи
на̀учимо, на̀учите, на̀учѐ
242. за̀једно, adv. - together
243. д̀ок, conj. - while
- *243. д̀ок не, conj. - until
244. д̀омаћѐи, adj., m. - domestic
д̀омаћѐа, f.
д̀омаћѐе, n.
д̀омаћѐи задаток - homework
245. слѐдећи, adj., m. - following
слѐдећа, f.
слѐдеће, n.
- *99. проч̀итати, v., t., pfv. - to read through
pr. t: проч̀итам, проч̀иташ, проч̀ита
проч̀итамо, проч̀итате, проч̀итају
246. спрѐмити, v., t., pfv. - to prepare
pr. t: спрѐмим, спрѐмиш, спрѐми
спрѐмимо, спрѐмите, спрѐмѐ
- спрѐмати, v., t., ipfv. - to prepare
pr. t: спрѐмам, спрѐмаш, спрѐма
спрѐмамо, спрѐмате, спрѐмају
247. одговѐр, m. - answer
248. писмен, adj., m. - written
писмена, f.
писмено, n.
- писмено, adv. - in writing
249. онд̀а, adv. - then

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

DIALOGUE NO. 3

Одлазак у школу
ујутро

Leaving for ("to")
school in the morning

1. Браун: Куда идете?

1. Brown: Where (to) are you going?

Смит: Идем у школу.

Smith: I am going to school.

2. Б: Још је рано за школу.

2. B: It is still early for school.

С: Знам, али треба да прочитам граматику и штиво.

S: I know, but I have to read (through) the grammar and the reading text.

3. Б: И ја треба да научим дијалог.

3. B: I, too, have to learn (master) the dialogue.

С: Добро, онда идемо заједно.

S: All right, then we will go together ("we go together").

4. Б: Тешко је ићи уз брдо.

4. B: It is hard to go up the hill.

С: Да, али кад идемо натраг низ брдо, онда је лако.

S: Yes, but when we go back down the hill, then it is easy.

5. Б: Лепо је (то) што идемо кроз шуму.

5. B: The nice part of it is that ("the nice is that, that") we go through the woods.

С: Не идемо ми кроз шуму него мимо шуму.

S: We do not go through the woods but past the woods.

6. Б: Већ смо ту. Која је ваша учионица?

6. B: Here ("There") we are already. Which is your classroom?

С: Ово је моја учионица. Желите ли да уђете?

S: This is my classroom. Do you want to enter?

7. Б: Само мало. Где ви седите?
С: Седим обично овде.
8. Б: Како седите?
С: Како седим? Кад седнем за сто ја ставим ноге под сто, не на сто.
9. Б: А шта онда стављате на сто?
С: Руке стављам на сто.
10. Б: Како напредујете?
С: Иде добро.
11. Б: Да ли разумете увек наставника?
С: Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.
12. Б: Добро, сад ја морам да идем. Довиђења.
С: Довиђења.

7. B: Only for a little while ("Only a little"). Where do you sit?
S: I usually sit here.
8. B: How do you sit?
S: How do I sit? When I sit down at the desk, I put (my) legs under the desk, not on the desk.
9. B: And what then do you put on the desk?
S: I put (my) hands on the desk.
10. B: How are you progressing?
S: It is going all right.
11. B: Do you always understand the instructor?
S: When I do not understand a question I ask what it means.
12. B: All right, now I have to go. So long.
S: So long.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

PAR. 43 - TRANSITIVE AND INTRANSITIVE VERBS

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

Дете спава.

Учитель пита ученика.

1. - (2) Знам, али треба да прочитам граматику и штиво.
- (3) И ја треба да научим дијалог.
- (11) Да ли разумете увек наставника?
- (11) Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.

The meaning of verbs "прочитам", "научим", "разумете" and "разумем" is completed by nouns "граматику", "штиво", "дијалог", "наставника", and "питање". A noun used with verbs in this function is called the direct object.

All verbs which must or may have a direct object are called transitive verbs. The direct object answers the question "Whom?" (a person) or "What?" (a thing). The possibility of placing these questions after a verb is an indication that the verb is transitive.

2. - (1) Куда идете?
- (10) Како напредујете?
- Дете спава.
- The child is sleeping.

The verbs "идете", "напредујете", "спава" have no direct object. Since they do not inflict action directly on an object, it is impossible to ask the questions "Whom?" and "What?" about them. Such verbs are called intransitive verbs.

PAR. 44 - THE DIRECT OBJECT

The direct object is the receiver of the action of a transitive verb. As indicated above it answers the questions "Whom?" or "What?" and requires no preposition.

PAR. 45 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF NOUNS

1. - (11) Да ли разумете увек наставника?
- (3) И ја треба да научим дијалог.
- (2) Знам, али треба да прочитам граматику.
- (2) Знам, али треба да прочитам штиво.
- (11) Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.

The nouns "наставника", "дијалог", "граматику", "штиво" and "питање" are direct objects of the verbs "разумете", "научим", "прочитам", "прочитам", and "разумем". Direct objects in Serbo-Croatian are expressed by a special form of nouns and pronouns. The name of that form is the accusative case.

The accusative case of nouns is made by adding certain endings to the stem of nouns.

The accusative singular endings are:

(a) For all masculine animate nouns "-a":

Nom. sing.	наставник,	stem: наставник-	acc. sing:	наставник-а
	Американац,		Американц-	Американц-а

(b) The accusative case singular of all masculine inanimate nouns is the same as the nominative:

Nom. sing: дијалог, stem: дијалог- асс. sing: дијалог
речник, речник- речник

(c) For all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а", the accusative singular ending is "-у":

Nom. sing: жена, stem: жен- асс. sing: жен-у
школа, школ- школ-у

(d) The accusative singular of all neuter nouns is the same as the nominative singular:

Nom. sing: перо stem: пер- асс. sing: пер-о
питање питањ- питањ-е

PAR. 46 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "ИЋИ"

1. (1) Куда идете?

(1) Идем у школу.

(3) Добро, онда идемо заједно

The present tense endings of the verb "ићи", ipfv. (to go) as well as of all verbs ending in "ћи", are: -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у. These endings are added to the present stem, which for the verb "ићи" (to go) is "ид-":

1. (Ја) ид-ем - I go, I am going

2. (Ти) ид-еш - You go, You are going

3. (Он) ид-е - He goes, He is going

(Она) ид-е - She goes, She is going

(Оно) ид-е - It goes, It is going

(Ми) ид-емо - We go, We are going

(Ви) ид-ете - You go, You are going

(Они) ид-у - They go, They are going

(Оне) ид-у - They go, They are going

(Она) ид-у - They go, They are going

2. Не могу да одем пре него што видим господина учитеља.
I cannot leave before I see the teacher.

The verbs "отићи", pfv. (to go away, to depart) is a compound of "ићи" and its present stem is either "од-" (одем, одеш, оде, одемо, одете, оду) or "отид-", (отидем, отидеш, etc.) or "отиђ-" (отиђем, отиђеш, etc.)

3. - (6) Желите ли да уђете?

Вечерас не могу да изиђем.

Tonight I cannot go out.

The verbs "ући", pfv. (to enter, to go in, to come in) and "изићи" or "изаћи", pfv. (to go out, to come out) are also compounds of the verb "ићи" and have the present stem "уђ-" (уђем, уђеш, etc.) and "изиђ-" or "изађ-" (изиђем, изиђеш, etc.)

NOTE: There are many other compounds of the verb "ићи" and the present tense stem of all of them is obtained by cutting off the infinitive ending "-ћи" and adding "-ђ" to the remaining part: прећи, pfv. (to cross, to go over), present tense stem "пређ-".

PAR. 47 - THE ACCUSATIVE CASE WITH PREPOSITIONS

1. - (1) Идем у школу.
 (9) А шта онда стављате на сто?
 (9) Руке стављам на сто.

The accusative case must be used after the prepositions "у" (into, to, in) and "на" (onto, on) when these prepositions indicate direction of motion. The accusative case answers the question "Куда?" (Whither?) in this case.

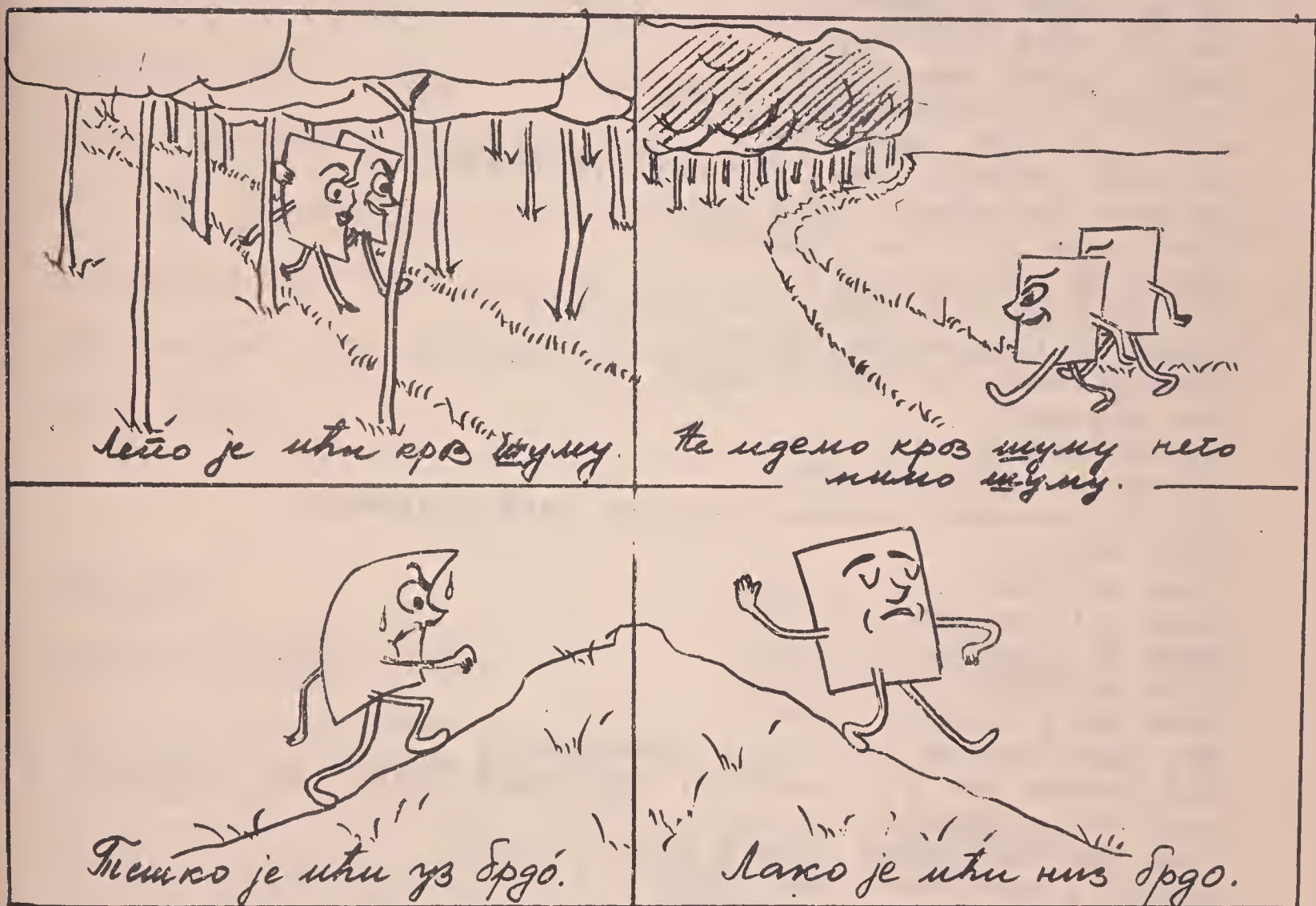
NOTE: The question "Whither?", although obsolete to some degree, is much better than the question "Where to?" because it eliminates any confusion with the question "Where?", which in English may mean "Where (to)?" or "Where(at)?".

2. - (8) Кад седнем за сто ја стављам ноге под сто, не на сто.
 Мајка жели да изиђете пред кућу.
 Mother wants you to come out in front of the house.
 Зашто не ставите главу над сто?
 Why don't you put your head over the table?

Other prepositions which in the same circumstances govern the accusative case, are:

за - behind (за сто)
 над - over (над сто)
 под - under (под сто)
 пред - in front, before (пред кућу)

3. - (5) Лепо је то што идемо кроз шуму.
 (5) Не идемо ми кроз шуму него мимо шуму.
 (4) Тешко је ићи уз брдо.
 (4) Да, али кад идемо натраг низ брдо, онда је лако.

The prepositions "у", "на", "за", "над", "под", and "пред" in circumstances different from those explained above, may govern also other cases. But the following prepositions can govern the accusative case only.

кроз - through (кроз шуму)
 мимо - past, by (мимо шуму)
 низ - down (низ брдо)
 уз - up, against (уз брдо)

Put into the right form the words in the parentheses:

Ко пита (ученик)?

Наставник пита (ученик).

Ко пита (војник)?

Официр пита (војник).

Ко пита (дед)?

Унук пита (дед).

Имате ли ви (брат)?

Не, ја немам (брат).

Да ли знате (одговор)?

Да, ја знам (одговор).

Који (језик) ви учите?

Ја учим српскохрватски (језик).

Имамо ли сада (диктат)?

Не, сада немамо (диктат), него (граматика).

Ко мора да слуша (мајка)?

Дете мора да слуша (мајка).

Имате ли ви (сестра)?

Не, ја немам ни (брат) ни (сестра).

Имате ли (оловка) и (перо)?

(Оловка) имам, а (перо) немам.

Шта читате?

Читам (штиво) број три.

Разумете ли (питање)?

Да, ја разумем (питање), али не знам (одговор).

Куда идете?

Идем на (час).

Идем у (учионица).

Идем на (брдо).

Идем за (кућа).

Идем пред (кућа).

Шта ради ученик кад уђе у (учионица)?

Кад ученик уђе у (учионица) он ставља (капа) на (чивилук) и седе на (столица).

Куда ученик ставља ноге а куда (глава)?

Ученик ставља ноге под (сто) а главу над (сто).

Куда улази светло у (учионица)?

Светло улази у (учионица) кроз (прозор).

Када идете уз (брдо) а када идете низ (брдо)?

Кад идем у (школа) идем уз (брдо) а кад идем кући идем низ (брдо).

А када идете мимо (шума)?

Мимо (шума) идем и кад идем у (школа) и кад идем кући.

Шта видите кроз (прозор)?

Кроз (прозор) видим (шума).

Шта све ученик ради

Кад ученици иду у школу, они иду уз брдо. Кад ученици треба да уђу у учионицу, они уђу на врата, не кроз прозор.

Кад уђе у учионицу, ученик ставља речник, бележницу, перо и друго на сто. Онда пажљиво слуша наставника. Кад ученик не чује или не разуме наставника, он каже: "Молим још једном, не разумем". Кад ученик чита, он чита књигу. Кад ученик пише, он пише у бележницу. Кад наставник пише, он пише на таблу.

Ако ученик тако ради, он лепо учи и напредује. Кад ученик научи све што треба да научи за један дан, онда је време да оде. Кад ученик треба да изађе (изиђе), он изиђе опет на врата, не кроз прозор.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3QUESTIONS ON READING TEXT
NO. 3

1. Куда иду ученици?
2. Како иду ученици кад иду у школу?
3. Куда треба да уђу ученици?
4. Како улазе ученици кад треба да уђу у учионицу?
5. Да ли ученици улазе у учионицу кроз прозор?
6. Шта ради ученик кад уђе у учионицу?
7. На шта ученик ставља речник и бележницу?
8. Како ученик слуша наставника?
9. Шта каже ученик ако не чује наставника?
10. Шта каже ученик ако не разуме наставника?
11. Шта чита ученик?
12. У шта пише ученик?
13. На шта пише наставник?
14. Кад ученик лепо учи?
15. Кад ученик напредује?
16. Шта треба ученик да научи?
17. Кад је време да ученик оде?
18. Кад треба ученик да изађе?
19. Како излази ученик кад треба да изађе?
20. Да ли ученик треба да излази кроз прозор?

Today I am going to school very early, because I do not yet know my lesson. Brown, too, is going early today. I have to read the grammar and he must learn the dialogue.

We are going past a forest. We have to go up the hill. That is not easy. To go down the hill is easy. And to go through a forest is very nice.

Brown wants to see my classroom. He wishes to see my place. Then he asks where I put this and where I put that. He also wants to know how I am progressing, if I understand the teacher, and what I do if I don't understand a question. Then he says "so long".

СЕДМИ ДЕОPART VIIРЕЧНИК БРОЈ 3VOCABULARY NO.3

250. одлазак, м.,
gen.sing: одласка
pl: одласци	- departure, leaving
*34. ујутро, adv.	- in the morning
251. куда, adv.	- whither, where to
252. ићи, v., i., ipfv.
pr.t: идѐм, идѐш, идѐ
идѐмо, идѐте, идљ	- to go
253. рано, adv.	- early
*219. још, adv.	- yet
254. уз, prep.	- up
255. брдо, n.	- hill
256. навраг, adv.	- back
257. низ, prep.	- down
258. кроз, prep.	- through
259. шума, f.	- wood, forest
260. мимо, prep.	- past
261. ући, v., i., pfv.
pr.t: ућѐм, ућѐш, ућѐ
ућѐмо, ућѐте, ућљ	- to enter
a.p.p. ушао, м., ушла, f., ушао, n.	- entered
*261. улазити, v., i., ipfv.
pr.t: улазѐм, улазѐш, улазѐ
улазѐмо, улазѐте, улазѐ	- to enter

262. стављати, v., t., ipfv. - to put
 pr.t: стављам, стављаш, ставља
 стављамо, стављате, стављају
- ставити, v., t., pfv. - to put
 pr.t: ставим, ставиш, стави
 ставимо, ставите, ставе
263. сести, v., i., pfv. - to sit (down)
 pr.t: седнем, седнеш, седне
 седнемо, седнете, седну
- *263. седати, v., i., ipfv. - to sit (down)
 pr.t: седам, седаш, седа
 седамо, седате, седају
- седети, v., i., ipfv. - to sit, to be
 pr.t: седим, седиш, седи
 седимо, седите, седе
264. пред, prep. - before, in front of
265. нога, f. - leg; foot
266. под, prep. - under
- *115. за, prep. - behind, at
267. рука, f. - arm; hand
268. над, prep. - above, over
269. отићи, v., i., pfv. - to depart, to go away
 pr.t: одем, одеш, оде
 одемо, одете, оду
 a.p.p. отишао, m., отишла, f., отишло, n.-departed
- *269. одлазити, v., i., ipfv. - to depart, to go away
 pr.t: одлазим, одлазиш, одлази
 одлазимо, одлазите, одлазе
270. изићи (изаћи), v., i., pfv. - to go out, to come out
 pr.t: изиђем (изађем)
 изиђеш (изађеш)
 изиђе (изађе)
 изиђемо (изађемо)
 изиђете (изађете)
 изиђу (изађу)
 a.p.p. изишао, m., изишла, f., изишло, n.-gone out, come out
- *270. излазити, v., i., ipfv. - to go out, to come out
 pr.t: излазим, излазиш, излази
 излазимо, излазите, излазе
271. прећи, v., t., & i., pfv. - to cross, to go over, to
 cover
 pr.t: пређем, пређеш, пређе
 пређемо, пређете, пређу
 a.p.p. прешао, m., прешла, f., прешло, n.-crossed, covered
- *271. прелазити, v., t., & i., ipfv. - to cross, to go over, to
 cover
 pr.t: прелазим, прелазиш, прелази
 прелазимо, прелазите, прелазе
272. сав, pron., m. сва, f. све, n. - all
 све, adv.
273. једном, adv. - once
274. време, n.gen.sing.: времена - time
 pl.: времена
275. опет, adv. - again
276. спавати, v., i., ipfv. - to sleep
 pr.t: спавам, спаваш, спава
 спавамо, спавате, спавају

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРОЈ 4Где је шта у
учионици

1. Наставник: Шта видите кад седите у учионици?

Ученик: Кад седим у учионици видим зид, врата и прозор.

2. Наст: Шта видите кроз онај прозор.

Уч: Кроз онај прозор видим шуму.

3. Наст: Шта видите кроз овај прозор?

Уч: Кроз тај прозор видим библиотеку.

4. Наст: Шта видите на зиду?

Уч: На зиду видим чивилук и географску карту.

5. Наст: Да ли је ваша капа на месту?

Уч: Да, она је на чивилуку.

6. Наст: Чија је оно капа? (Чија је она капа?)

Уч: Оно је моја капа. (Она капа је моја.)

PART IDIALOGUE NO. 4

Where are things ("Where is what") in the classroom

1. Instructor: What do you see when you are sitting in the classroom?

Student: When I am sitting in the classroom I see the wall, the door and the window.

2. Instr: What do you see through that window (over there)?

St: Through that window (over there) I see the forest.

3. Instr: What do you see through this window?

St: Through that window I see the library.

4. Instr: What do you see on the wall?

St: On the wall I see the hanger and the map.

5. Instr: Is your cap in place?

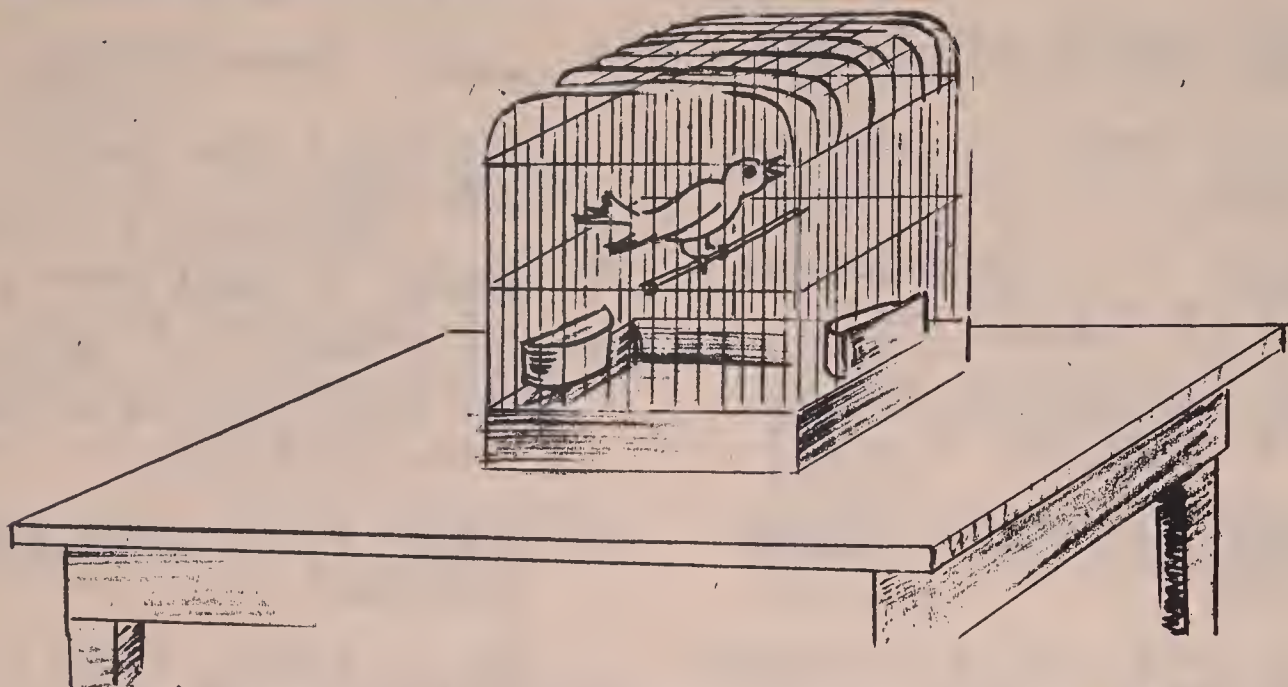
St: Yes, it is on the hanger.

6. Instr: Whose cap is that (Whose is that cap) over there?

St: That (over there) is my cap. (That cap (over there) is mine).

7. Наст: Где висе капа и географска карта?
- Уч: Капа висе о чивилуку, а мапа висе на зиду.
7. Instr: Where are the cap and the map hanging?
- St: The cap is hanging on the hanger and the map is hanging on the wall.
8. Наст: Где су столови?
- Уч: Столови су свуда по соби.
8. Instr: Where are the desks?
- St: The desks are all over the room.
9. Наст: Је ли то ваш сто? (Је ли тај сто ваш?)
- Уч: Да, ово је мој сто. (Да, овај сто је мој.)
9. Instr: Is that your desk? (Is that desk yours?)
- St: Yes, this is my desk. (Yes, this desk is mine.)
10. Наст: Да ли је он према улазу?
- Уч: Није, он је мало више унутра.
10. Instr: Is it opposite the entrance?
- St: It isn't, it is a little more inside.
11. Наст: Да, али је при улазу.
- Уч: То је тачно.
11. Instr: Yes, but it is by the entrance.
- St: That is correct.
12. Наст: Да ли ви волите такав и толики сто?
- Уч: Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав и онолики сто.
12. Instr: Do you like a desk of that kind and size?
- St: I do not like a desk of this kind and size, but of that kind and size (over there).
13. Наст: Ја мислим да су сви столови такви и толики као што је ваш сто.
- Уч: Збиља?
13. Instr: I think that all the desks are of the same kind and size as yours ("of the kind and size as is your desk").
- St: Really?

PAR. 48 - THE LOCATIVE SINGULAR OF NOUNS

1. - (1) Кад седим у учионици видим зид, врата, прозор.
 (4) Шта видите на зиду?
 (5) Да ли је ваша капа на месту?
 (5) Да, она је на чивилуку.

The locative case basically indicates location, that is, in a place (у учионици), at a place, or on something (на зиду, на месту, на чивилуку). It occurs only after certain prepositions.

The locative singular of all masculine and neuter nouns is formed by adding the ending "-у" to the stem:

nom. sing: зид	the stem: зид-	loc. sing: зид-у
учење	учењ-	учењ-у
место	мест-	мест-у

The locative singular of all feminine nouns is formed by adding the ending "-и" to the stem:

nom. sing: учионица	the stem: учиониц-	loc. sing: учиониц-и
жена	жен-	жен-и

If the stem of a noun ends in "к", "г" or "х" it usually changes to "ц", "з" or "с" respectively before the ending "и":

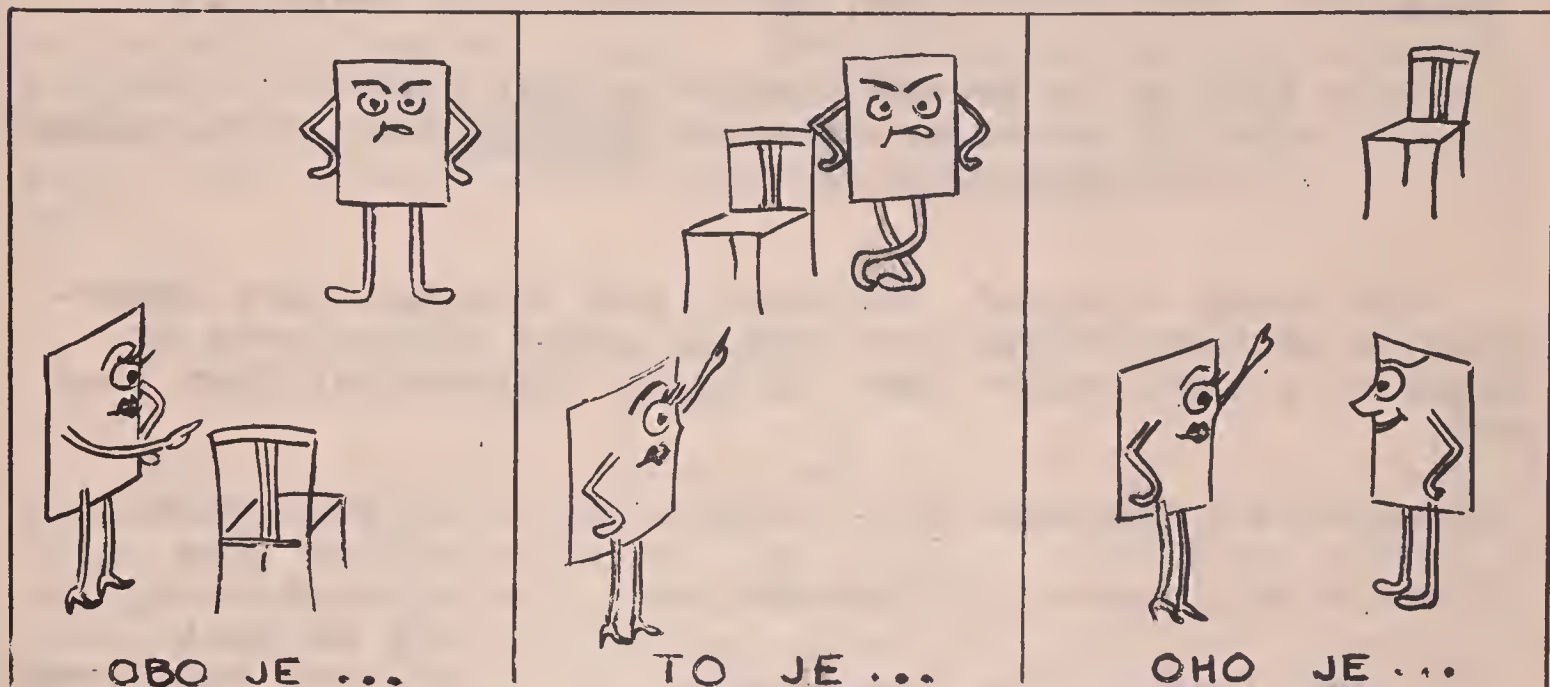
nom. sing: библиотека	the stem: библиотек-	loc. sing: библиотек-и
нога	ног-	ноз-и

2. - (11) Да, али је при улазу.
 (1) Кад седим у учионици видим зид, врата, прозор.
 (4) На зиду видим чивилук и географску карту.
 (7) Капа виси о чивилуку.
 (8) Столови су свуда по соби.
 (10) Да ли је он према улазу?

The only preposition which governs only the locative case (при улазу) is "при" (by, at, near).

The prepositions "у" (in, at), "на" (on, at, in), "о" (on, about), "по" (over, on) and "према" (opposite) are the only other prepositions which govern the locative to denote location (у учионици, на зиду, о чивилуку, по соби, према улазу) (or to express some other ideas which will be explained later). All these prepositions under different circumstances govern other cases.

PAR. 49 - DEMONSTRATIVE PRONOUNS

Demonstrative pronouns are used to point out persons or things. The Serbo-Croatian demonstrative pronouns are adjectival pronouns (see Par. 26).

1. - (3) Шта видите кроз овај прозор?
- (3) Кроз тај прозор видим библиотеку.
- (2) Шта видите кроз онај прозор?
- (2) Кроз онај прозор видим шуму.

The words "овај", "тај", and "онај" are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things regardless of their quality or size. In their fundamental form they read as follows:

Овај, м., ова, ф., ово, н. - this
 Тај, м., та, ф., то, н. - that
 Онај, м., она, ф., оно, н. - that (over there), yonder

NOTE: The stems of the above pronouns are: ов-, т-, он-.

2. - (12) Да ли волите такав и толики сто?
- (12) Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав
 и онолики сто.

The words "овакав", "такав", "онакав", are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular quality. In their fundamental form they read as follows:

Овакав, м., оваква, ф., овакво, п.	- such, of this kind, like this
Такав, м., таква, ф., такво, п.	- such, of that kind, like that
Онакав, м., онаква, ф., онакво, п.	- of that kind (over there), like that (over there)

NOTE: (a) The stems of the above pronouns are: овакв-, такв-, онакв-.

(b) A shortened form of the above pronouns is heard in colloquial speech: оваки, м., овака, ф., овако, п.; таки, м., така, ф., тако, п.; онаки, м., онака, ф., онако, п.

3. - (12) Да ли волите такав и толики сто?

(12) Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав и онолики сто.

The words "оволики", "толики", and "онолики" are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular size. In their fundamental form they read:

Оволики, м., оволика, ф., оволико, п.	- of this size, as big as this
Толики, м., толика, ф., толико, п.	- of that size, as big as that
Онолики, м., онолика, ф., онолико, п.	- of that size (over there), as big as that (over there)

4. - Овај речник је мој.

This dictionary is mine

Имаш ли ти овакав речник?

Do you have a dictionary like this?

Да ли је ваша учионица оволика?

Is your classroom also as big as this?

Тај ваш речник је врло добар; мој речник није такав и толики.

That dictionary of yours is very good; my dictionary is neither of that kind nor of that size.

Да ли је онај капут на чивилуку ваш? Није, мој капут није онакав.

Is that coat on the hanger yours? It is not, my coat is not like that.

Demonstrative pronouns "овај", "овакав" and "оволики" refer to objects near the speaker.

"Тај", "такав" and "толики" refer to objects near the person spoken to.

"Онај", "онакав" and "онолики" refer to objects distant from both the speaker and the person spoken to.

5. - (9) Да, ово је мој сто.

То је моје перо.

That is my pen.

(6) Оно је моја капа.

То су моје књиге

Those are my books.

The above are examples of sentences which point out something (ово, то, оно, то) and then give a short definition of it (сто, перо, капа, књиге). The pointing word in both English ("this", "these", "that", "those") and Serbo-Croatian ("ово", "то", "оно") is a demonstrative pronoun.

In such sentences until the object has been named and consequently has no gender, Serbo-Croatian uses the neuter singular demonstrative pronoun. Note that the verb agrees in number with the following word (је мој сто; је моје перо; је моја капа; су моје књиге) and not with the subject (ово, то, оно).

6. - (6) Чија је оно капа?

Чија је она капа?

But(6) Она капа је моја.

If the demonstrative pronoun is followed by the name of the object being pointed out, it always agrees with that noun in gender, number and case (Она капа је моја) except in interrogative sentences which are introduced by an interrogative pronoun, when the pronoun may agree with the noun (Чија је она капа?) or may be in the neuter gender (Чија је оно капа?).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1. Put into the right form the words in the parentheses:

Где је ваша капа? - Моја капа је на (чивилук).

Где су ученици? - Ученици су на (час).

Где је географска карта? - Географска карта је на (зид).

Ко је у (учионица)? - У (учионица) су учитељ и ученици.

Где је зец? - Зец је у (шума).

Где ви спавате? - Ја спавам у (соба).

Где је табла? - Табла је на (зид).

Где је креда? - Креда је на (табла).

Зашто не седите на (место)? - Ја не знам где је моје место.

Шта не разумете у (питање)? - Не разумем ништа.

Шта виси о (чивилук)? - О (чивилук) висе капе и капути.

По чему ходамо? - По (под) ходамо.

Шта је према (учионица)? - Према (учионица) је библиотека.

Шта је при (улаз)? - При (улаз) је сто.

2. Choose the right word in the parentheses:

Шта је ово? - (Ово, То, Оно) је речник.

Шта је то? - (Ово, То, Оно) је бележница

Шта је оно? - (Ово, То, Оно) је табла.

Чији је ово речник? - (Ово, То, Оно) је мој речник.

Чији је овај речник? - (Овај, Тај, Онај) речник је мој.

Чија је то бележница? - (Ово, То, Оно) је моја бележница.

Чија је та бележница? - (Ова, Та, Она) бележница је моја.

Чија је она кућа? - (Ова, Та, Она) кућа је наша.

Да ли је ваше перо овакво? - Да моје перо је (овакво, такво, онакво).

Да ли је ваш речник овакав? - Не, мој речник није (овакав, такав, онакав) него (овакав, такав).

Да ли је ваш капут онакав као онај на чивилуку? - Не, мој капут није (онакав, овакав, такав) него (овакав, такав) као ваш.

Да ли је ваш радио оволики? - Не, мој радио није (оволики, толики, онолики) него (оволики, толики).

Да ли је и његов радио толики? - Не, његов радио није (оволики, толики, онолики), него онолики као онај у библиотеци.

Да ли су ови речници добри? - Да, (ови, ти, они) речници су добри.

Да ли су они речници на столу такође добри? - Да, и (они, ти, ови) речници на столу су добри.

Да ли су и ваше оловке овакве? - Не, моје оловке нису (овакве, такве, онакве), него (овакве, такве, онакве) као оне што их има Петар.

Да ли су ваши синови оволики? - Не, моји синови нису (толики, оволики, онолики).

Чија је ово соба? - (То, Та) је моја соба.

Чија је ова соба? - (Та, То) соба је моја.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO 4

Где је шта у учионици

На поду у учионици су столови и столице. На столу и у столу су лекције, бележнице, речници, пера и оловке. На столицама седи ученик.

На зиду су табла, чивилук и географске карте. На табли су речи које наставник пише. О чивилуку висе капе и капуте. На карти је Југославија.

У зиду су прозори и врата. Кроз прозор ученици виде све оно што је напољу. На врата улазе и излазе наставници и ученици.

На таваници је светло.

Кад ученици треба да уђу у учионицу они морају прво да отворе врата. Кад ученици изађу они затворе врата.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

QUESTIONS ON THE READING TEXT
NO. 4

1. Где су столови?
2. Где су столице?
3. Шта је на столу и у столу?
4. Ко седи на столици?
5. Шта је на зиду?
6. Шта је на табли?
7. Шта виси о чивилуку?
8. Шта је на карти?
9. Где су прозори и врата?
10. Шта виде ученици кроз прозор?
11. Куда улазе ученици и наставници?
12. Да ли они улазе кроз прозор?
13. Шта је на таваници?
14. Кад треба ученици да отворе врата?
15. Кад треба ученици да затворе врата?
16. Шта виде ученици кроз прозор који је при улазу?
17. Шта виде ученици кроз прозор који је према улазу?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

What the student does

First I open the door. Then I enter the classroom. Then I put the books on or into the desk. Then I put the cap and the coat on the hanger where they hang until it is time to leave ("that I leave").

The instructor is speaking, and writing Serbo-Croatian words on the blackboard.

Through the window we see what kind of day it is. If it is nice, we open the window.

When it is time to leave, we go out and we shut the door.

СЕДМИ ДЕО

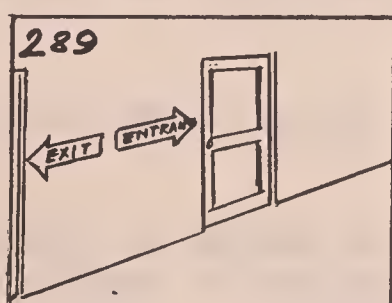
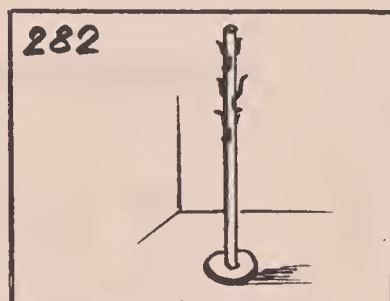
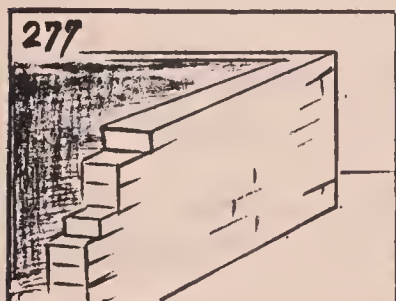
PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

277. зѝд, м. - wall
 ном.рл: зѝдѝви
278. ѝвѝј, pron., м. - this
 ѝвѝ, f.
 ѝвѝ, н.
279. тѝј, pron., м. - that
 тѝ, f.
 тѝ, н.
280. ѝнѝј, pron., м. - that (over there)
 ѝнѝ, f. yonder
 ѝнѝ, н.
281. библиотѝка, f. - library
282. чивѝлук, м. - hanger
 ном.рл: чивѝлуци
283. геѝграфска кѝрта, f. - map
284. вѝсити, v., i., ipfv. - to hang (to be
 пр.т: вѝсѝм, вѝсѝш, вѝсѝ hanging)
 вѝсѝмо, вѝсѝте, вѝсѝ
285. ѝ, прер. - on
286. свѝдѝ, adv. - everywhere
287. пѝ, прер. - over
288. прѝма, прер. - opposite
289. улаз, м. - entrance
290. унѝтра, adv. - inside
291. при, прер. - by
292. вѝлѝти, v., t., ipfv. - to like; to love
 пр.т: вѝлѝм, вѝлѝш, вѝлѝ
 вѝлѝмо, вѝлѝте, вѝлѝ
293. ѝвѝкав, pron., м. - of this kind, like this
 ѝвѝква, f.
 ѝвѝкво, н.
294. тѝкав, pron., м. - of that kind, like that
 тѝква, f.
 тѝкво, н.
295. ѝнѝкав, pron., м. - of that kind (over
 ѝнѝква, f. there), like that (over
 ѝнѝкво, н. there)
296. ѝволикѝ, pron., м. - of this size, as big as
 ѝволикѝ, f. this, this big
 ѝволикѝ, н.
297. толѝкѝ, pron., м. - of that size, as big as
 толѝкѝ, f. that, that big
 толѝкѝ, н.

298. оноликѝ, pron., m. - of that size (over there),
 оноликѝ, f. as big as that (over there),
 оноликѝ, n. that big
299. под, m., nom. pl. подѝви - floor
300. капѝт, m. - coat
301. Југѝслѝвија, f. - Yugoslavia
302. напољу, adv. - outside
303. отвѝрити, v., t., pfv. - to open
 pr. t: ѝтворѝм, ѝтворѝш, ѝтвори
 ѝтворѝмо, ѝтвориѝте, ѝтвориѝ
 отвѝрати, v., t., ipfv. - to open
 pr. t: ѝтварѝм, ѝтварѝш, ѝтвара
 ѝтварѝмо, ѝтварѝте, ѝтварајѝ
304. затвѝрити, v., t., pfv. - to close, to shut
 pr. t: затвориѝм, затвориѝш, затвори
 затвориѝмо, затвориѝте, затвориѝ
 затвѝрати, v., t., ipfv. - to close, to shut
 pr. t: затварѝм, затварѝш, затварѝ
 затварѝмо, затварѝте, затварајѝ
305. видѝти, v., t., & i., ipfv., pfv. - to see
 pr. t: видѝм, видѝш, видѝ
 видѝмо, видѝте, видѝѝ
306. аерѝплан, m. - airplane
307. птица, f. - bird
308. кѝвѝз, m. - cage
309. кѝћа, f. - house

LESSON III

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

DIALOGUE NO. 1

О граду Монтереју

About the town of Monterey

1. Наставник: Шта имамо данас?

1. Instructor: What do we have today?

Ученик: Данас имамо дијалог о Монтереју.

Student: Today we have a dialogue about Monterey.

2. Наст: Добро, какав је град Монтереј?

2. Instr: All right, what sort of town is Monterey?

Уч: Монтереј је пријатан мали град.

St: Monterey is a pleasant little town.

3. Наст: Волите ли ви мале градове?

3. Instr: Do you like small towns?

Уч: Ја волим да живим по малим градовима и селима.

St: I like to live in small towns and villages.

4. Наст: Ви можда не волите градски саобраћај.

4. Instr: Perhaps you don't like city traffic.

Уч: Не. Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.

St: No. I don't like to see all those public means of transportation in the streets.

5. Наст: У Монтереју имамо само аутобусе. 5. Instr: In Monterey we have only buses.
Уч: И то врло мало. St: And very few too.
6. Наст: Зар мислите да је то добро? 6. Instr: Do you really think that, that is good?
Уч: Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве. St: It is good because one does not have to remember all those numbers.
7. Наст: Ви такође волите широке улице, зар не? 7. Instr: You also like wide streets, don't you?
Уч: Да, волим. St: Yes, I do.
8. Наст: Где ви станујете? 8. Instr: Where do you live ("reside")?
Уч: Ја станујем у касарни. St: I live in the barracks.
9. Наст: Знате ли старијег водника Форда? Где станује он? 9. Instr: Do you know Master Sergeant Ford? Where does he live?
Уч: Он станује у граду; има (једну) велику кућу. St: He lives in town; he has a large house.
10. Наст: А где живе капетан До и потпоручник Бонз? 10. Instr: And where does Captain Doe and Second Lieutenant Jones live?
Уч: Они живе у становима за нежењене официре. St: They live in the Bachelor Officers Quarters.
11. Наст: За нежењена човека тамо је добро. 11. Instr: For an unmarried man it is good there.
Уч: Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо. St: Especially if he has to walk ("to go on foot") up that steep hill.
12. Наст: За младог човека као што сте ви то није тешко. 12. Instr: For a young man such as you, that is not difficult.
Уч: Можда, али ја не волим стрма брда. St: Perhaps, but I don't like steep hills.

PAR. 50 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF NOUNS

1. - (5) У Монтереју имамо само аутобусе.
 (10) Они живе у становима за нежењене официре.
 (3) Волисте ли ви мале градове?
 (6) Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве.

The accusative plural of all masculine nouns is formed by adding the ending "-e" to the stem (аутобусе, официре). Masculine nouns which have the long plural (see PAR. 37) add "-e" to the extra syllable "-ов" or "-ев" (PAR. 37).

Nom. sing: аутобус	stem: аутобус-	acc. pl: аутобус-е
официр	официр-	официр-е
град	град-	град-ов-е
број	број-	број-ев-е

2. (7) Ви такође волите широке улице, зар не?
 Ја читам само добре књиге.
 I read only good books.

All feminine nouns which end in "-a" in the nominative singular, add "-e" to form the accusative plural (which, therefore, is the same as the nominative plural):

Nom. sing: улица	stem: улиц-	acc. pl: улиц-е
књига	књиг-	књиг-е

3. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
 (12) Можда, али ја не волим стома брда.
 Он мисли да зна одговор на сва питања.
 He thinks that he knows the answer to all questions.

All neuter nouns add "-a" to form the accusative plural (which, therefore, is the same as the nominative plural):

Nom. sing: средство	stem: средств-	acc. pl: средств-а
брдо	брд-	брд-а
питање	питањ-	питањ-а

PAR. 51 - THE LOCATIVE PLURAL OF NOUNS

1. - Шта видите на прозорима? - На прозорима видим цвеће.
 What do you see in the windows? - In the windows I see flowers.
 (3) Ја волим да живим по малим градовима и селима.
 (10) Он живи у становима за нежењене официре.

All masculine and neuter nouns form the locative plural by adding the ending "-има" to the stem:

Nom. sing: прозор	stem: прозор-	loc. pl: прозор-има
село	сел-	сел-има
стан	стан-	стан-ов-има

If the stem of masculine nouns ends in a velar consonant the rule of changing velar consonants before "-има" must be observed (PAR. 8):

Шта виси на чивилуцима?
 What hangs on the hangers?
 Шта учите у дијалозима?
 What do you study in dialogues?

2. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
 Ученици морају бити у учионицама на време.
 The students have to be in the classrooms on time.

The locative plural of all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а" is formed by adding the ending "-ама":

Nom. sing: улица	stem: улиц-	loc. pl: улиц-ама
учионица	учиониц-	учиониц-ама

PAR. 52 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF ADJECTIVES

1. - (11) За нежењена човека тамо је добро.
 Учитељ воли марљива ученика.
 The teacher likes a diligent student.

The accusative singular of a masculine adjective in the indefinite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-а" to the stem:

Nom. sing: нежењен	stem: нежењен-	loc. pl: нежењен-а
марљив	марљив-	марљив-а

2. - (12) За младог човека као што сте ви то није тешко.
 Видите ли оног високог господина?
 Do you see that tall gentleman?
 (9) Знате ли старијег водника Форда?

The accusative singular of masculine adjectives in the definite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-ог" if the stem does not end in a palatal consonant (младог, високог), and the ending "-ег" if the stem ends in a palatal consonant (старијег).

3. - Он има црн капут.
 He has a black coat.
 Волите ли мој црни капут?
 Do you like my black coat?

(4) Ви можда не волите градски саобраћај?

If a masculine adjective, either in the indefinite or definite form, modifies an inanimate noun, the accusative singular is the same as the nominative singular:

Nom. sing: црн капут	acc. sing: црн капут
црни капут	црни капут
велики градски саобраћај	велики градски саобраћај

4. (9) Он станује у граду; има једну велику кућу.
 Ја читам једну врло добру књигу.
 I am reading a very good book.

The accusative singular of all feminine adjectives is obtained by adding the ending "-у" to the stem:

Nom. sing. masc: велик	stem: велик-	acc. sing. fem: велик-у
добар	добр-	добр-у

5. - (11) Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо.
 Ја волим лепо време.
 I like nice weather.

The accusative singular of all neuter adjectives is the same as the nominative singular:

Nom. sing: стрмо (брдо)	acc. sing: стрмо (брдо)
лепо (време)	лепо (време)

PAR. 53 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

1. - (3) Волите ли ви мале градове?
 (10) Он живи у становима за нежењене офицере.
 (7) Ви такође волите широке улице, зар не?

The accusative plural of all masculine and feminine adjectives is obtained by adding the ending "-е" to the stem. Therefore, the accusative plural of feminine adjectives is the same as their nominative plural:

Nom. sing: мали	stem: мал-	acc. pl. masc. & fem: мал-е
широк	широк-	широк-е

2. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
 (12) Можда, али ја не волим стрма брда.

The accusative plural of all neuter adjectives is the same

as the nominative plural (PAR. 16) (јавна саобраћајна средства; висока брда).

NOTE: The declension endings for adjectival pronouns, ordinal numerals and cardinal numeral "један" are the same as declension endings for adjectives:

- (4) Не волим да видим сва та јавна саобраћајна средства.
(6) Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве.
(11) Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо.
Шта пише у првом штиву?
What is written in the first reading text?

ТРЕЋИ ДЕО

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

PART III

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper case:

- Да ли ви имате (родитељи)? - Не, ја немам (родитељи) али имам (дед и баба).
шта читате? - Читам (граматичке вежбе) број један.
Имате ли сви (пера)? - Ја немам (перо).
Волите ли ви да живите у (градови) или у (села)? - Ја волим да живим у (градови).
Да ли су ученици у (учионице)? - Не, ученици нису у (учионице) него код куће.
Ко живи у (касарне)? - У (касарне) живе војници.
Зашто служе столице? - На (столице) седимо.
Шта је на (столови)? - На (столови) су књиге.
Ко пита (ученици)? - Учитељ пита (ученици).
Ко слуша (учитељи)? - Ученици слушају (учитељи).
Ко воли (ћерке)? - Мајка и отац воле (ћерке).
Ко воли (синови)? - Родитељи воле (синови).
Ко воли (родитељи)? - Синови и ћерке воле (родитељи).
Треба ли да затворим (врата)? - Да, молим вас да затворите (врата).
На шта ученици стављају (капути)? - Ученици стављају (капути) на (чивилуци).
На што ученици стављају (књиге)? - Ученици стављају књиге на (столови).
На што седају ученици кад уђу у (учионица)? - Они седају на (столице).
Где живе (зец)? - (Зец) живе у (шуме).
Где ви станујете? - Ја станујем у (кућа) на (брдо).
Да ли је и ваша кућа на (брдо)? - Не, моја кућа није на (брдо).
(Колика кућа) има господин Петровић? - Господин Петровић има (велика кућа).
(Каква кућа) има господин Перић? - Господин Перић има (лепа кућа).
(Колики син) има госпођа Поповић? - Она има (велики син).
(Колики речник) имате? - Ја имам (мали) али (добар речник).

(Какав ученик) воли учитељ? - Учитељ воли (марљив) и (пажљив ученик).

(Каква девојка) он има? - Он има (млада) и (лепа девојка).

(Која јавна саобраћајна средства) има Монтереј? - Монтереј има само (аутобус).

(Какве школе) има Калифорнија? - Калифорнија има (добре) и (лепе школе).

(Какво цвеће) ви волите? - Ја волим (лепе руже).

(Који језици) говорите? - Ја говорим (енглески) и (српско-хрватски језик).

(Какви ученици) учитељи не воле? - Учитељи не воле (непажљиви ученици).

(Какви аутобуси) имамо у (Монтереј)? - У (Монтереј) имамо (брзи аутобуси).

(Каква пера) треба да имају ученици? - Ученици треба да имају (добра пера).

(Каква јутра) имамо у (Монтереј)? - У (Монтереј) имамо (свежа јутра).

Имате ли (добро перо)? - Да, ја увек имам (добро перо).

Има ли он (велика породица)? - Да, он има (велика породица).

(Ко) треба да слушају млађи? - Млађи треба да слушају (старији).

Знате ли (одговори) на сва питања? - Не, ја не знам (одговори) на сва питања.

Знате ли (њихови синови) и (ћерке)? - Не, ја не знам ни (њихови синови) ни (њихове ћерке).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 1

READING TEXT NO. 1

Војна школа за стране језике

Војна школа за стране језике је у Пресидију. Пресидио је у Монтереју. Монтереј је у држави Калифорнији. Калифорнија је у Америци.

Војна школа за стране језике је наша школа. Ту ми учимо српскохрватски језик.

Пресидио је на брду. Српскохрватско одељење је скоро на самом врху. Српскохрватско одељење има две класе: стару и нову. И стара и нова класа имају разна одељења: одељење А, одељење Б, одељење Ц.

Ученици станују на разним местима.

Нежењени официри станују у становима за нежењене официре.

Жењени официри, подофицири и војници станују по становима или кућама у граду.

Нежењени војници станују у логору.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON READING TEXT NO.1

1. Где је Војна школа за стране језике?
2. Где је Пресидио?
3. Где је Монтереј?
4. Где је Калифорнија?
5. Која је наша школа?
6. Где ми учимо српскохрватски језик?
7. Где је српскохрватско одељење?
8. Које класе има српскохрватско одељење?
9. Која одељења има стара класа?
10. Која одељења има нова класа?
11. Која је ваша класа?
12. Које је ваше одељење?
13. Где станују ученици?
14. Где станују нежењени официри?
15. Где станују жењени официри?
16. Где станују жењени војници?
17. Где станују нежењени војници?
18. Где ви станујете?
19. Да ли имате кућу, стан или собу?
20. Да ли волите место где станујете?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЗБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

The Army Language School in Monterey

Our school, the Army Language School, is in the Presidio. The Presidio is in Monterey, California. The school is on the hill, and the Serbo-Croatian Department is on the very top.

I live in (the Bachelor Officers Quarters) (in a house on.....street) (in the barracks). (I am married and

I have children (I am married) (I am not married).

I like to live in Monterey because I like small towns and villages. I do not like city traffic. The bus is our public means of transportation here. The streets of Monterey are wide and nice. I like wide streets.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

310. град, м. - town, city
nom.pl: градови
311. пријатан, adj., м. - pleasant
пријатна, f.
пријатно, n.
пријатно, adv.
312. градски, adj., м. - pleasantly
градска, f. - urban
градско, n.
313. јаван, adj., м. - public
јавна, f.
јавно, n.
јавно, adv.
314. саобраћајан, adj., м. - publicly
саобраћајна, f. - traffic
саобраћајно, n.
315. средство, н. - means
316. саобраћајно средство - means of transportation
317. улица, f. - street
318. аутобус, м. - bus
319. зар, inter. particle - is it; isn't it
- *319. зар, adv. - really
320. памтити, v., t., ipfv. - to remember; to memorize
pr. t: памтѝм, памтѝш, памтѝ
памтѝмо, памтѝте, памтѝ
321. запамтити, v., t., pfv. - to remember; to memorize
pr. t: запамтѝм, запамтѝш, запамтѝ
запамтѝмо, запамтѝте, запамтѝ
322. широк, adj., м. - wide
широка, f.
широко, n.
широко, adv. - widely
323. становати, v., i., ipfv. - to reside
pr. t: станујѝм, станујѝш, станујѝ
станујѝмо, станујѝте, станујѝ
324. живети, v., i., ipfv. - to live
pr. t: живѝм, живѝш, живѝ
живѝмо, живѝте, живѝ

325. логор, м. - camp
 326. стан, м. - apartment
 pl: стáнови
 327. жењен, adj., м. - married (man)
 328. нежењен, adj., м. - bachelor
 329. пешкe, adv. - on foot
 330. стрм, adj. - steep
 стрма, f.
 стрмо, n.
331. млад, adj., м. - young
 млада, f.
 младо, n.
332. војни, adj., м. - military
 војна, f.
 војно, n.
333. држава, f. - state
 334. одељење, n. - department; section
 335. сам, pron., м. - the very
 сама, f.
 само, n.
336. врх, м. - top
 ном. pl: врхови
337. класа, f. - class
 338. разан, adj., м. - different, various
 разна, f.
 разно, n.
 разно, adv. - differently
339. саобраћај, м. - traffic

ВремеWeather

1. Нови ученик: Каква је клима у Калифорнији?

Старији ученик: Добра је, али не свуда у целој Калифорнији.

2. Н.У: Да ли је време у Монтереју лепо?

С.У: Јесте, али не увек.

3. Н.У: Зар овде не сија сунце сваки дан?

С.У: Сија скоро сваки дан, али не (по) цео дан.

4. Н.У: Зашто? Је ли облачно или магловито?

С.У: И једно и друго.

5. Н.У: Данас је прилично облачно.

С.У: Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.

1. New student: What kind of climate is it in California?

Old student: It is good, but not in all California.

2. N.S: Is the weather in Monterey nice?

O.S: It is (sometimes), but not always.

3. N.S: Doesn't the sun shine here every day?

O.S: It shines almost every day, but not all day long.

4. N.S: Why? Is it cloudy or foggy?

O.S: Both ("the one and the other").

5. N.S: Today it is rather cloudy.

O.S: Yesterday it was clear and the sun shone all day long.

6. Н.У: Да ли овде пада киша? 6. N.S: Does it rain here?
С.У: Овде киша пада само зими. O.S: Here, it rains only in the winter.
7. Н.У: Пада ли снег зими? 7. N.S: Does it snow in the winter?
С.У: У Монтереју не пада, али је често мраз. O.S: In Monterey it doesn't, but there is often frost.
8. Н.У: Каква је била прошла зима? 8. N.S: How ("What kind") was last winter?
П.У: Била је доста хладна, али киша није много падала. O.S: It was fairly cold, but it didn't rain too much.
9. Н.У: Је ли ветар много дувао? 9. N.S: Did the wind blow a lot?
С.У: Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими. O.S: The wind did not blow, but usually we have here a breeze both in winter and in summer.
10. Н.У: Да ли су лета овде врућа? 10. N.S: Are the summers hot here?
С.У: Врло ретко. O.S: Very seldom.
11. Н.У: Да ли сте (Јесте ли) већ ишли на плажу? 11. N.S: Have you already been ("gone") to the beach?
С.У: Ишао сам, али је хладно. O.S: I have, ("I have gone") but it is cold.
12. Н.У: Чуо сам да је овде јесен нарочито лепа. 12. N.S: I heard that the fall is particularly pleasant here.
С.У: Јесте. А ни пролеће није ружно. O.S: It is. And the spring isn't bad ("ugly") either.

PAR. 54. - THE COMPOUND PAST TENSE OR THE PERFECT

1. - (5) Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.
 (8) Каква је била прошла зима?
 (8) Била је доста хладна али киша није много падала.

The perfect tense is formed from the short forms of the present tense of the auxiliary verb "бити" (сам, си, је, смо, сте, су) plus the active past participle of the verb (био, била, било).

2. - The perfect tense of the auxiliary verb "бити" reads as follows:

Ја сам био, м., била, ф.	- I was, I have been
Ти си био, м., била, ф.	- You were, You have been
Он је био	- He was, He has been
Она је била	- She was, She has been
Оно је било	- It was, It has been
Ми смо били, м., биле, ф.	- We were, We have been
Ви сте били, м., биле, ф.	- You were, You have been
Они су били	- They were, They have been
Оне су биле	- They were, They have been
Она су била	- They were, They have been

3. - (5) Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.
 (8) Каква је била прошла зима?
 (8) Била је доста хладна, али киша није много падала.
 (9) Ја ли ветар много дувао?
 (9) Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими.
 (12) Чуо сам да је овде јесен нарочито лепа.

If the infinitive stem, which is obtained by dropping "-ти", ends in a vowel, the active past participle is always formed by adding the following endings to the infinitive stem:

	S I N G U L A R			P L U R A L		
	Masculine	Feminine	Neuter	Masculine	Feminine	Neuter
ENDINGS	-о	-ла	-ло	-ли	-ле	-ла
	Е	Х	А	М	Р	Л
БИТИ	би-о	би-ла	би-ло	би-ли	би-ле	би-ла
ИМАТИ	има-о	има-ла	има-ло	има-ли	има-ле	има-ла
УЧИТИ	учи-о	учи-ла	учи-ло	учи-ли	учи-ле	учи-ла
ЖЕЛЕТИ	желе-о	желе-ла	желе-ло	желе-ли	желе-ле	желе-ла
ЧУТИ	чу-о	чу-ла	чу-ло	чу-ли	чу-ле	чу-ла

NOTE: Formation of the active past participle of verbs the infinitive stem of which does not end in a vowel will be explained later. In the meantime the vocabularies will list them.

4. - Петар пита Mary: "Где си била јуче?"
Peter asks Mary: "Where were you yesterday?"
Mary одговара: "Била сам у школи, а где си ти био?"
Mary answers: "I was in school, and where were you?"
Петар: "Ја сам био код куће цео дан."
Peter: "I was at home all day."
(9) Je ли ветар много дувао?
(8) Каква је била прошла зима?
(5) Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.
Учитељ пита ученике: "Зашто нисте научили лекцију?"

The teacher asks the students: "Why didn't you learn the lesson?"

Ученици одговарају: "Нисмо учили довољно".

The students answer: "We did not study enough."

Мајка пита ћерке: "Кога сте виделе у граду?"

The mother asks (her) daughters: "Whom did you see in town?" муџа".

Ћерке одговарају: "Виделе смо госпођу Перић и њеног

The daughters answer: "We saw Mrs. Peric and her husband."

Ученици нису научили лекцију, јер нису учили довољно.

The students did not learn the lesson, because they did not study enough. муџа.

Моје ћерке су виделе у вароши госпођу Перић и њеног муџа.
My daughters saw in town Mrs. Peric and her husband.

The active past participle must agree with the subject in gender and number.

5. - Ученик пита учитеља: "Да ли сте мене питали?"
The student asks the teacher: "Did you ask me?"
Господин Перић пита госпођу Марић: "Да ли сте видели моју жену?"
Mr. Perich asks Mrs. Marich: "Did you see my wife?"

In addressing a person formally the second person plural of the auxiliary verb "бити" and the active past participle masculine gender plural must be used always.

6. - (11) Да ли сте ишли јуче на плажу?
(11) Ишао сам али је било хладно.

The active past participles of "ићи" are: ишао, ишла, ишло, ишли, ишле, ишла.

Compound verbs based on "ићи" follow the same pattern:

ући: ушао, ушла, ушло, ушли, ушле, ушла

изићи: изишао, изишла, изишло, изишли, изишле, изишла

прећи: прешао, прешла, прешло, прешли, прешле, прешла

отићи, etc: отишао, отишла, отишло, отишли, отишле, отишла

6. - (8) Била је доста хладна, али киша није много падала.
 (9) Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими.

The compound past tense is made negative by replacing the short forms of the present tense of "бити" with its negative forms:

(Ја) нисам био, м., била, f.	- I was not, I have not been
(Ти) ниси био, м., била, f.	- You were not, You have not been
(Он) није био, м.	- He was not, He has not been
(Она) није била, f.	- She was not, She has not been
(Оно) није било, n.	- It was not, It has not been
(Ми) нисмо били, м., биле, f.	- We were not, We have not been
(Ви) нисте били, м., биле, f.	- You were not, You have not been
(Они) нису били, м.	- They were not, They have not been
(Оне) нису биле, f.	- They were not, They have not been
(Она) нису била, n.	- They were not, They have not been

7. - The interrogative form of the perfect is made:

a) By using the particle "ли" and the following word order:

Long form of "бити" + ли + subject (if mentioned) + participle:

(11) Јесте + ли + (ви) + ишли јуче на плажу?

Јесте + ли + (ви) + видели господина учитеља?
 Did you see the teacher?

Јесте + ли + (ви) + научили лекцију?
 Did you learn the lesson?

Јесу + ли + (они) + затворили врата?
 Did they close the door?

b) By using the particles "да ли" and the following word order:

Да ли + short form of "бити" + subject (if mentioned) + participle:

(11) Да ли + сте + (ви) + ишли јуче на плажу?
 Да ли + сте + (ви) + видели господина учитеља?
 Да ли + сте + (ви) + научили лекцију?
 Да ли + су + (они) + затворили врата?

Put the words in the parentheses into the right form:

Где си био јуче? - Јуче (бити) у (школа).

Јеси ли ти била у (школа)? - Да, и ја (бити) у (школа).

Кад је Петар (бити) овде? - Петар (бити) овде јуче.

Кад је Мара (бити) овде? - Мара (бити) овде јуче.

Какво време (бити) јуче? - Јуче (бити) лепо време.

Где (бити) јуче ви и ваш брат? - Ја и мој брат (бити) јуче у (град).

Где си била ти и твоја ћерка јуче? - Ја и моја ћерка (бити) јуче код куће.

Где (бити) ваши родитељи јуче? - Моји родитељи (бити) јуче у (шума).

А где (бити) ваше сестре јуче? - Моје сестре (бити) такође у (шума) јуче.

Шта је овде било раније? - Овде (бити) села раније.

Да ли си био у (школа) јуче? - Не, јуче (не бити) у (школа).

Зашто ниси био у (школа) јуче? - Јуче (не бити) у (школа) јер (бити) болестан.

Да ли си ти била у (школа) јуче? - Не, ни ја (не бити) у (школа) јуче.

Зашто ти (не бити) у (школа) јуче? - И ја (бити) болесна.

Да ли је Петар (бити) у (школа) јуче? - Не, Петар (не бити) у (школа) јуче.

А да ли је Мара (бити) у (школа) јуче? - Не, ни Мара (не бити) у (школа) јуче.

Зашто ви и ваш брат (не бити) у (школа) јуче? - Ја и мој брат (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесни.

Зашто ти и твоја сестра нисте биле у (школа) јуче? - Ја и моја сестра (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесне.

Зашто ваши синови (не бити) у (школа) јуче? - Моји синови (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесни.

Зашто њихове ћерке (не бити) у (школа) јуче? - Њихове ћерке (не бити) у (школа) јуче јер (бити) болесне.

Да ли су овде раније (бити) села? - Не, овде никад (не бити) села.

Да ли сте (прочитати) цело штиво? - не, ја још (не прочитати) цело штиво.

Где је он (живети) раније? - Он (живети) раније у Сан Франциску.

Кад је Марко (отићи)? - (Отићи) јуче ујутро.

Шта те (питати) командант? - (Питати) ме је зашто не учим.

Шта сте (учити) јуче? - Јуче смо (учити) (граматика).

Шта си радио јуче? - (Слушати) радио.

Да ли сте добро (спавати)? - Хвала, (спавати) добро.

Где сте (прочитати) то? - (Прочитати) у (граматика).

Да ли си била у (Југославија)? - Не, никад (не бити) у (Југославија).

Да ли је јуче (падати) киша? - (Не падати) киша али је (дувати) ветар.

Да ли сте (спремити) домаћи задатак? - Јесам, (спремити) домаћи задатак.

Монтерејска клима

У Монтереју је пролеће доста лепо. Није ни вруће ни хладно. Дани су прилично топли и пријатни, али ноћи су врло свеже. Сунце сија врло често и ретко је магловито. Киша не пада.

Лети су дани топли, а и ноћи су често доста топле. Сунце не сија по цео дан и често је магловито. Киша не пада ни лети.

Јесен је нарочито пријатна, јер сунце сија по цео дан и ретко је магловито. Дани су још топли, али ноћи су свеже. Киша не пада ни у јесен.

Зими обично пада киша и често је врло хладно. Нарочито су ноћи хладне, док су дани често топли. Дани су топли само онда кад сија сунце.

Пролеће, лето, јесен и зима су четири годишња доба.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Какво је пролеће у Монтереју?
2. Да ли је вруће у пролеће?
3. Да ли је хладно у пролеће?
4. Какви су дани у пролеће?
5. Какве су ноћи у пролеће?
6. Да ли је магловито у пролеће?
7. Да ли киша пада у пролеће?
8. Какви су дани лети?
9. Какве су ноћи лети?
10. Да ли сунце сија лети?
11. Да ли је магловито лети?
12. Да ли киша пада лети?
13. Каква је јесен?
14. Да ли је магловито у јесен?
15. Какви су дани а какве ноћи у јесен?

16. Да ли пада киша у јесен?
17. Да ли је хладно зими?
18. Да ли пада киша зими?
19. Какви су дани а какве ноћи зими?
20. Која су четири годишња доба?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Today, I spoke to a student who is in the "old" class. We talked about the weather.

He has seen the weather here in the winter and in the spring. I asked how last winter was. It didn't rain much and the wind didn't blow, but it was fairly cold. They often had frost.

Now it is summer, and it is not hot, but cool. It is very pleasant. Today it is cloudy, but yesterday the sun shone all day long and it was very nice.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

*274. време, n.	- weather
pl: времена, gen. sing: времена	
340. клима, f.	- climate
341. сијати, v., 1., ipfv.	- to shine
pr. t: сијам, сијаш, сија	
сијамо, сијате, сијају	
342. сунце, n.	- sun
343. сваки, pron., m.	- each, every
свака, f.	
свако, n.	
344. облачан, adj., m.	- cloudy
облачна, f.	
облачно, n.	

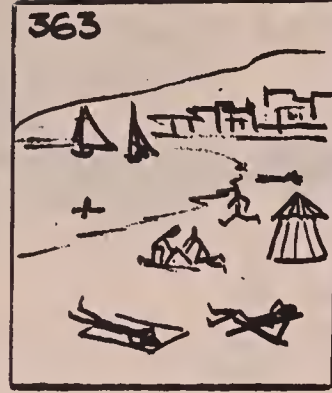
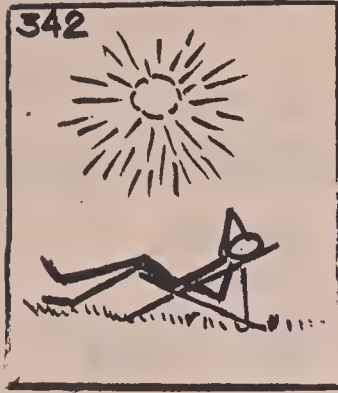
345. магло̀вит, adj., м. - foggy
магло̀вита, f.
магло̀вито, н.
346. ве́дар, adj., м. - clear, serene
ве́дра, f.
ве́дро, н.
347. па̀дати, v., i., ipfv. - to fall
pr.t: па̀дāм, па̀дāш, па̀дā
па̀дāмо, па̀дāте, па̀дāју
348. па̀сти, v., i., pfv. - to fall
pr.t: па̀днēm, па̀днēш, па̀днē
па̀днēмо, па̀днēте, па̀днū
a.p.p: па̀о, м., па̀ла, f., па̀ло, н. - fallen
349. кѝша, f. - rain
350. зѝма, f. - winter
351. зѝми, adv. - in winter
352. снѝг, м., nom.pl: снѝгови - snow
353. мрāз, м. - frost
nom.pl: мрāзōви
354. прōшли, adj., м. - past
прōшла, f.
прōшло, н.
355. хлāдāн, adj., м. - cold
хлāднā, f.
хлāднō, н.
хлāднō, adv. - coldly
356. дѹвати, v., i., ipfv. - to blow
pr.t.: дѹвāм, дѹвāш, дѹвā
дѹвāмо, дѹвāте, дѹвāју
357. дѹнути, v., i., pfv. - to blow
pr.t.: дѹнēm, дѹнēш, дѹнē
дѹнēмо, дѹнēте, дѹнū
358. поветāрац, м. - breeze
pl: поветāрци
gen.pl: поветāрāца
359. лѝто, н. - summer
360. лѝти, adv. - in summer
361. врѹћ, adj., м. - hot
врѹћа, f.
врѹће, н.
362. то̀пао, adj., м. - warm
то̀пла, f.
то̀пло, н.
то̀пло, adv. - warmly
363. пла̀жа, f. - beach
364. мо̀ре, н. - sea
365. прōлеће, н. - spring
366. рѹжāн, adj., м. - ugly
рѹжнā, f.
рѹжнō, н.
рѹжнō, adv. - in an ugly way
367. свѝж, adj., м. - fresh, cool
свѝжа, f.
свѝже, н.
свѝже, adv. - freshly

368. годишнѣй, adj., m.
годишнѣя, f.
годишнѣ, n.

- annual, yearly

369. дѣба, n.
годишнѣ дѣба

- time (period)
- season (of year)

ПриродаNature

1. Наставник: Где људи живе?

1. Instructor: Where do men live?

Ученик: Људи живе по разним местима на земљи.

Student: Men live in various places on earth.

2. Наст: Где ми сада живимо?

2. Inst: Where do we live now?

Уч: Ми сада живимо у лепој Калифорнији.

St: We now live in beautiful California.

3. Наст: У ком (којем) делу?

3. Instr: In which part?

Уч: У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.

St: In a beautiful cool region where the air is really wonderful.

4. Наст: Где сте ви живели раније?

4. Instr: Where did you live before?

Уч: Ја сам живео у Тексасу, где је ваздух добар, али је вруће као у котлу.

St: I lived in Texas where the air is good, but it is as hot as in a furnace ("a boiler").

5. Наст: Значи, ви волите калифорниско небо?

Уч: Да, али само онда кад на том небу видим сунце.

6. Наст: Зар нису овде облаци лепо кад су сасвим бели?

Уч: Можда, али ја волим да видим дању сунце, а ноћу месец и звезде.

7. Наст: Ви волите природу.

Уч: Да, нарочито дрвеће и цвеће.

8. Наст: Које дрво и који цвет ви нарочито волите?

Уч: Волим храст и ружу.

9. Наст: Шта видимо на храсту кад је лето?

Уч: На храсту лети видимо лишће.

10. Наст: Има ли ружа лишће?

Уч: Да, ружа има мале листове.

5. Instr: That means you like the Californian sky.

St: Yes, but only then when I see the sun in that sky.

6. Instr: Aren't the clouds beautiful here when they are all ("quite") white?

St: Perhaps, but in the day time I like to see the sun and at night the moon and the stars.

7. Instr: You like nature.

St: Yes, particularly trees and flowers.

8. Instr: What tree and what flower do you like in particular?

St: I like the oak and the rose.

9. Instr: What do we see on the oak when it is summer.

St: On the oak in the summer we see leaves.

10. Instr: Does the rose have leaves?

St: Yes, the rose has small leaves.

PAR. 55 - THE LOCATIVE SINGULAR OF ADJECTIVES

1. На младу човеку сваки капут је леп.

On a young man every coat is nice.

Ја више волим да живим на мору него на високу брду.

I'd rather ("prefer to") live by the sea than on a high hill.

The locative singular indefinite form of all masculine and neuter adjectives is made by adding the ending "-y" to the stem:

Nom. sing. masc:	млад	stem:	млад-	loc. sing:	млад-у
	висок		висок-		висок-у
Nom. sing. neuter:	младо	stem:	млад-	loc. sing:	млад-у
	високо		висок-		висок-у

2. - (3) У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.

Шта има ново у вашем малом граду?

What is new in your little town?

Југославија је на Балканском Полуострву.

Yugoslavia is on the Balkan Peninsula.

The locative singular definite form of masculine and neuter adjectives is made:

a) If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ом" to the stem:

Nom. sing. masc:	леп	neuter:	лепо	stem:	леп-
	мали		мало		мал-
	балкански		балканско		балканск-
loc. sing:	леп-ом, мал-ом, балканск-ом				

b) If the stem ends in a palatal consonant by adding the ending "-ем" to the stem:

Nom. sing. masc:	свеж	neuter:	свеже	stem:	свеж	loc. sing:	свеж-ем
------------------	------	---------	-------	-------	------	------------	---------

3. - (2) Ми сада живимо у лепој Калифорнији.

Шта смо учили у прошлој лекцији?

What did we study in the last lesson?

The locative singular of all feminine adjectives is formed by adding the ending "-ој" to the stem:

Nom. sing:	лепа	stem:	леп-	loc. sing:	леп-ој
	прошла		прошл-		прошл-ој

PAR. 56 - THE LOCATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

- (1) Људи живе по разним местима на земљи.
 Војници спавају на војничким креветима.
 Soldiers sleep on army cots.
 Американци живе у великим градовима.
 The Americans live in big cities.
 Југословени живе у малим градовима и селима.
 The Yugoslavs live in small cities and villages.
 Није добро спавати у сувише топлим собама.
 It is not good to sleep in rooms (that are) too warm.

The locative plural of all adjectives is formed by adding the ending "-им" to the stem:

Nom. sing. масо:	разан	stem: разн-	loc. pl: разн-им
	војнички	војничк-	војничк-им
	велик	велик-	велик-им
	малк	мал-	мал-им
	топао	топл-	топл-им

NOTE: The declension ending of adjectival pronouns and ordinal numerals are the same as the declension endings of adjectives:

- (3) У ком (којем) делу?
 (5) Да, али само онда кад на том небу видим сунце.

PAR. 57 - FINAL "Л" AND "О"

1. - (3) У ком (којем) делу?
 (3) У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.
 (4) Ја сам живео у Тексасу, где је ваздух добар, али је вруће као у котлу.

The nominative singular of some nouns ends in "-о" which is preceded by a vowel (део, предео, котао, etc.). This final "о" came from the former "л", which is retained in all other cases. Consequently, the stem of all such nouns is obtained by changing the final "о" into "л":

Nom. sing: део	stem: дел-
предео	предел-

But if the final "о" is preceded by the vowel "а", the "а" is movable and the stem is obtained by omitting the "а" and by changing "о" into "л":

Nom. sing: котао	stem: котл-
------------------	-------------

Some of these nouns are of masculine and some of feminine gender. The declension endings for masculine nouns of this group are the same as the declension endings of other masculine

nouns. The declension of feminine nouns of this group will be explained later.

NOTE: The nouns "соко" (falcon), "во" (ox), "сто" (table) and "со" (salt) read once "сокол", "вол", "стол" and "сол". The final "л" was changed into "о" and at the end there were two "oo". As there are no double vowels in Serbo-Croatian these two "o's" coalesced into one very long "ѝ". The stems of these nouns are: "сокол-", "вол-", "стол-", "сол-".

2. - (6) Зар нису овде облаци леѝи кад су сасвим бели?
 Ја не волим да спавам у топлој соби.
 I do not like to sleep in a hot room.

The final "о" which in the nominative singular indefinite form of certain masculine adjectives is preceded by a vowel (бео, топао), came also from the former final "л". This "о" is changed into "л" in all other forms and cases of such adjectives. The stem of such adjectives is obtained by changing "о" into "л"; if "а" precedes the final "о", it is omitted to form the stem:

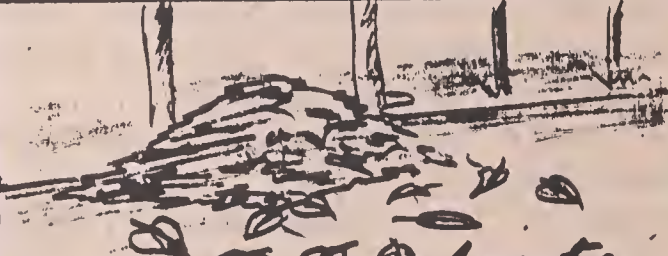

Nom.pl: бео
 топао

stem: бел-
 топл-

3. - (4) Где сте ви живели раније?
 (4) Ја сам живео у Тексасу.

The final "о" in the masculine gender of the active past participle (Par 55), which came also from former final "л", is replaced by "л" in all other forms (живео, живела, живело, живели, живеле, живела).

PAR. 58 - COLLECTIVE NOUNS

 <p>листе</p>	 <p>листво</p>	 <p>листе</p>
 <p>ц---?</p>	 <p>ц---?</p>	 <p>ц---?</p>
 <p>д---?</p>	 <p>д---?</p>	 <p>д---?</p>

- (7) Да, нарочито дрвеће и цвеће.
 (9) На храсту лети видимо лишће.
 (10) Има ли ружа лишће?

Singular nouns which name a number of like beings or objects are called collective nouns (дрвеће, цвеће, лишће).

Serbo-Croatian collective nouns which end in "-e" (дрвеће, цвеће, лишће, etc) are of neuter gender and follow the rules for neuter gender nouns, except that they, as well as other collective nouns, usually do not have plural forms:

Дрвеће је зелено. - The trees are green.
 Цвеће је лепо. - The flowers are nice.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put the words in the parentheses into the proper form:

- У (који град) ви живите? - Ја живим у (стари град Монтереј).
 У (која кућа) ви станујете? - Станујем у (једна лепа кућа) на (оно стрмо брдо).
 У (чија кућа) ви станујете? - Ми станујемо у (његова кућа).
 Где је ваша кућа? - Наша кућа је у (лепи и велики град Сан Франциско).
 У (која лекција) смо то учили? - То смо учили у (прва лекција).
 Да ли знате шта смо учили у (прошла лекција)? - Да, ја знам шта смо учили у (прошла лекција).
 У (које штиво) сте то прочитали? - Ја сам то прочитао у (треће штиво).
 Шта смо читали у (прво штиво)? - У (прво штиво) смо читали о (Војна школа) за стране језике.
 Шта смо читали у (друго штиво)? - У (друго штиво) смо читали о (монтерејска клима).
 На (које полуострво) је Монтереј? - Монтереј је на (Монтерејско Полуострво).
 Који су још градови на (Монтерејско Полуострво)? - На (Монтерејско Полуострво) су још (овај) градови: Пасифик Гров, Кармел, Сисајд и Пебл Бич.
 Где волите да живите лети а где зими? - Лети волим да живим у (један свеж предео) а зими у (један топао предео).
 Да ли је добро седети у сувише (топла учионица)? - Не, није добро седети у сувише (топла учионица).
 Да ли ви спавате у (топла) или у (хладна соба)? - Ја спавам у (хладна соба).
 Да ли је вруће у (Тексас)? - Да, у (Тексас) је вруће као у (котао).
 У (који део) учимо граматiku? - Граматiku учимо у (други део).
 На (који океан) је Калифорнија? - Калифорнија је на (Пацифички Океан).
 На (који часови) учимо дијалог? - Дијалог учимо на (први и шести час).

На (какви кревети) спавају војници? - Војници спавају на (војнички кревети).

У (колике куће) станују људи у (Њујорк)? - Људи у (Њујорк) станују у (велике куће).

Да ли људи у (Монтереј) станују у (велике куће)? - Не, људи у (Монтереј) станују у (мале куће).

У (какве куће) станују људи у (Америка)? - Људи у (Америка) станују у (лепе куће).

Да ли (сав) Американци живе у (велики градови)? - Не, (сав) Американци не живе у (велики градови).

У (какви градови) живе Југословени? - Југословени живе у (мали градови).

Да ли (сав) Југословени живе у (мали градови)? - Не, (сав) Југословени не живе у (мали градови).

Где живе Југословени који не живе у (градови)? - Југословени који не живе у (градови) живе у (мала) али (лепа села).

Цвеће (је, су) (лепо, лепа).

(Овај, Ова, Ово) лишће (је, су) (свеж, свежа, свеже).

(Онај, Она, Оно) дрвеће (је, су) (леп, лепа, лепо).

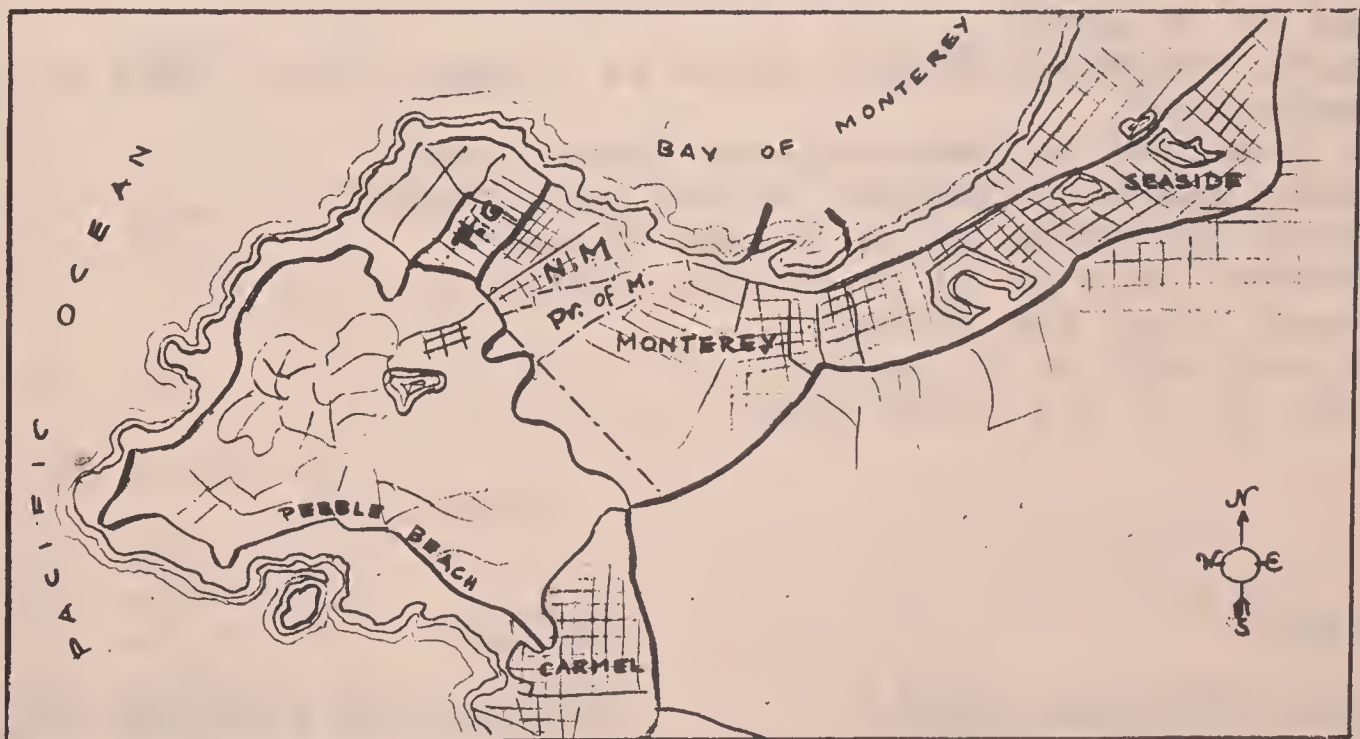
ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ЛТИВО БРОЈ 3

READING TEXT NO. 3

Монтерејска Полуострво

На Монтерејском Полуострву су: Монтереј, Сисајд, Орд Вилец, Форт Орд, Пресидио, Ку Монтереј, Пасифик Гров, Педл

Бич и Кармел. Све су ово мала али дивна места.

Клима на овом малом полуострву на Пацифичком Океану је врло пријатна. Никад није ни вруће ни хладно. Природа је ту врло лепа. Све је лепо: брда, шуме, дрвеће, цвеће, плаво море и ведро плаво небо.

Ученици у Војној школи за стране језике живе у Монтереју, јер је ту њихова школа. Али многи други, који нису војници, живе ту, јер мисле да је то леп предео.

Кармел има лепу плажу. Лети многи иду на ту плажу. Лети је сунце топло, али је море хладно.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 3

1. Која су места на Монтерејском Полуострву?
2. Каква су та места?
3. На коме океану је Монтерејско Полуострво?
4. Каква је клима на том полуострву?
5. Зашто је та клима пријатна?
6. Каква је природа на том полуострву?
7. Шта је ту лепо?
8. Зашто ученици у Војној школи за стране језике живе у Монтереју?
9. Ко још живи на Монтерејском Полуострву?
10. Зашто многи други живе на том полуострву?
11. Зашто они мисле да је то леп предео?
12. Мислите ли и ви да је то леп предео?
13. Какву плажу има Кармел?
14. Ко иде лети на ту плажу?
15. Како је на тој плажи лети?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Nature

Today in class, we spoke about nature.

I love nature. When I go out, I like to see the sun in a clear sky, and the moon and the stars at night. I like to see the blue sea. I like to see trees in the forest and flowers everywhere. An old oak is a beautiful tree, and the little rose is a beautiful flower.

It is wonderful to live on the Monterey Peninsula where nature is so beautiful. We are right on the Pacific Ocean ("on the very ocean"). I like this fresh air and this cool weather. I think and I work easily.

СЕДМИ ДЕО

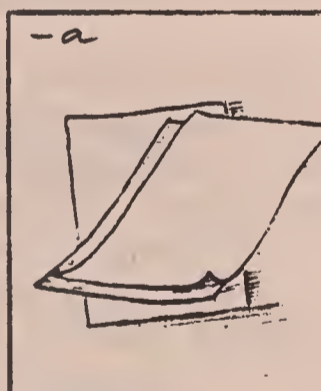
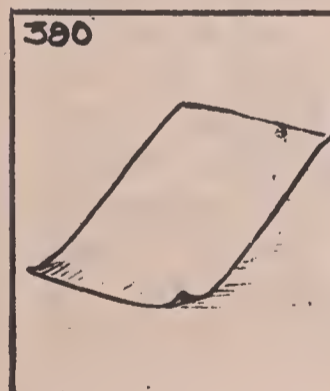
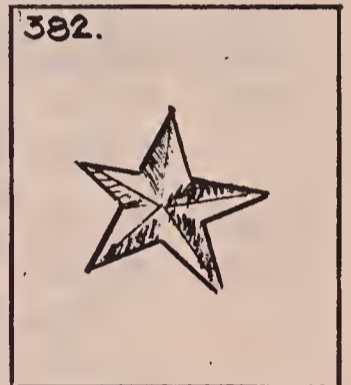
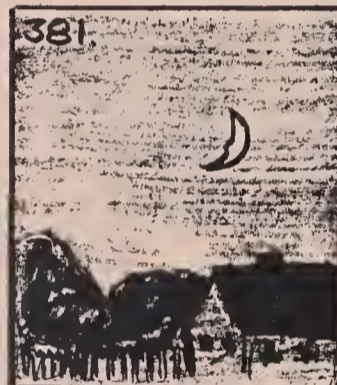
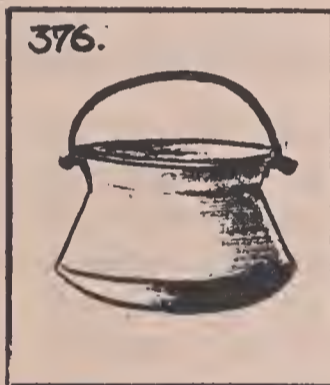
РЕЧНИК БРОЈ 3

PART VII

VOCABULARY NO. 3

370. природа, f.	- nature
371. земља, f.	- earth
372. предео, m. gen. sing: предела pl: предели	- region
373. ваздух, m.	- air
374. диван, adj., m. дивна, f. дивно, n. дивно, adv.	- wonderful
375. ранији, adj., m. ранија, f. раније, n. раније, adv.	- wonderfully - earlier
376. коџао, m. gen. sing: коџа pl: коџови	- earlier, before - boiler
377. небо, n. pl: неба, небеса	- sky, heaven
378. облак, m. pl: облаци	- cloud
379. дању, adv.	- in the daytime
380. ноћу, adv.	- at (by) night
381. месец, m.	- moon
382. звезда, f.	- star
383. дрвџе, n., coll.	- trees
384. цвџе, n., coll.	- flowers
385. дрво, n. gen. sing: дрвџа pl: дрвџа	- tree

386. цвѣт, м. - flower
 ном.рл: цвѣтѡви
387. хрѣст, м. - oak
 ном.рл: хрѣстѡви
388. ружа, ф. - rose
389. лишће, н., coll. - leaves
390. лист, м. - leaf
 ном.рл: листѡви
391. полуострво, н. - peninsula
392. Пацифичкѣй, адж., м. - Pacific
 пацифичкѣя, ф.
 пацифичкѡ, н.
393. ѡкѣан, м. - ocean
394. Пацифички ѡкѣан, н. - Pacific Ocean
395. плав, адж., м. - blue
 плава, ф.
 плаво, н.
 плаво, adv. - blue
- *185. многѣй, pron., м. - many
 многѣя, ф.
 многѡ, н.

О ЖИВОТЊАМАAbout animals

1. Наставник: Имате ли ви пса?

1. Instructor: Do you have a dog?

Уч: Да, ми имамо код куће једног старог пса.

Student: Yes, we have an old dog at home.

2. Наст: Колико је стар ваш пас?

2. Instr: How old is your dog?

Уч: Наш пас је прилично стар, али не знамо тачно колико.

Stu: Our dog is fairly old, but we do not know exactly how old ("how much").

3. Наст: Волите ли ви псе?

3. Instr: Do you like dogs?

Уч: Волим. Они су храбри и верни.

Stu: I do ("I like"). They are courageous and faithful.

4. Наст: Да, то су њихове главне особине.

4. Instr: Yes, those ("that") are their main qualities.

Уч: Ја имам такође мачку.

Stu: I also have a cat.

5. Наст: Које су њене главне особине?

5. Instr: What are her main qualities?

Уч: Моја мачка је обазрива
и чиста.

Stu: My cat is cautious
and clean.

6. Наст: Ко има коња?

6. Instr: Who has a horse?

Уч: Ја имам коња.

Stu: I have a horse.

7. Наст: Какав је ваш (твој)
коњ?

7. Instr: What sort (of a
horse) is your horse?

Уч: Он је племенита
животиња.

St: He is a noble animal.

8. Наст: Да, то је његова главна
особина.

8. Instr: Yes, that is his
main quality.

Уч: Да ли се каже на српско-
хрватском "веран као пас"?

Stu: Does one say in Serbo-
Croatian "as faithful as a
dog"?

9. Наст: Каже се. А за човека
који много ради каже се
"ради као коњ".

9. Instr: One does. And of
("for") a man who works much
one says "he works like a
horse".

Уч: Шта се још каже?

Stu: What else does one say?

10. Наст: На пример, каже се:
"лукав као лисица".

10. Instr: For instance, one
says: "as sly as a fox".

Уч: Да ли се каже: "брз као
јелен"?

Stu: Does one say "as swift
("fast") as a deer"?

11. Наст: Да, и такође се каже
"хладан као змија".

11. Instr: Yes, and one says
also "as cold as a snake".

Уч: Шта се још каже?

Stu: What else does one say?

12. Наст: Каже се и много друго,
али ово је доста за данас.

12. Instr: One says many other
things ("much other"), but
this is enough for today.

PAR. 59 - POSSESSIVE PRONOUNS

The possessive adjectives in English are: my ; your; his, her, its; our; their. They are used only before a noun (my dog). The English possessive pronouns are mine; yours; his, hers, its; ours; theirs. They are not used before a noun.

In Serbo-Croatian, one set of words corresponds to both these sets in English, that is, the Serbo-Croatian equivalent are both possessive adjectives and possessive pronouns. Whether adjectives or pronouns, they must agree in gender, number and case, with the nouns they refer to.

1. my, mine	- мој, м., моја, ф., моје, н.
2. thy, thine	- твој, м., твоја, ф., твоје, н.
3. his	- његов, м., његова, ф., његово, н.
4. her, hers	- њен (њезини), м., њена (њезина), ф., њено / (њезино) н.
5. our, ours	- наш, м., наша, ф., наше, н.
6. your, yours	- ваш, м., ваша, ф., ваше, н.
7. their, theirs	- њихов, м., њихова, ф., њихово, н.

The Serbo-Croatian possessive pronouns are adjectival pronouns.

1. - (5) Моја мачка је обазрива и чиста.
Мој отац је официр.
My father is an officer
Моја мајка је у граду.
My mother is in town.
Моји родитељи су стари.
My parents are old.

The masculine and neuter gender stem is either "мој-" or "м-". The stem "м" is used only in singular.
 The feminine gender stem is "мој-".

2. - (7) Какав је твој коњ?
 Где је твоја сестра?
 Where is your sister?
 Је ли то твоје перо?
 Is that your pen?
 Где су твоје књиге?
 Where are your books?

The masculine and neuter gender stem is either "твој-" or "тв-". The stem "тв" is used only in singular.
 The feminine gender stem is "твој-".

3. - (8) Тачно. То је његова главна особина.
 Који чешаљ је његов?
 Which comb is his?

Је ли ово његово дете?
Is this his child?
Шта раде његови родитељи?
What do his parents do?

The stem for all three genders is "његов-".

4. - Њен муж је мој брат.
Her husband is my brother.
Њена сестра је у Југославији.
Her sister is in Yugoslavia.
Њено дете не иде у школу.
Her child does not go to school.
(5) Које су њене особине?

The stem for all three genders is "њен-" or "њезин-".

5. -. (2) Наш пас је прилично стар, али не знамо тачно колико.
Наша учионица је мала.
Our classroom is small.
Наше штиво није тешко.
Our reading text is not difficult.
Наши наставници су Југословени.
Our teachers are Yugoslavs.

The stem for all three genders is "наш-".

6. - (2) Колико је стар ваш пас?
Како је ваша мајка?
How is your mother?
Да ли је ваше перо добро?
Is your pen good?
Како су ваши родитељи?
How are your parents?

The stem for all three genders is "ваш-".

7. - (4) Да, то су њихове главне особине.
Њихов отац је мој командант.
Their father is my commandant.
Њихова кућа је на брду.
Their house is on the hill.
Ми станујемо у њиховој кући.
We live in their house.

The stem for all three genders is "њихов-".

PAR. 60 = THE ENGLISH POSSESSIVE PRONOUN "ITS"

Ја волим овај град јер су његове улице широке и чисте.
I like this town because its streets are wide and clean.
Ја не волим ово перо јер је његов врх оштар.
I do not like this pen because its point is too sharp.

Ово је ружа; њени листови су мали а њени цветови су леџи.
 This is a rose; its leaves are small and its flowers are,
 nice.

There is no particular counterpart for the English possessive adjective or pronoun "its". It is translated by "његов, његова, његово" if the possessor is of masculine (град - његове улице) or neuter gender (перо - његов врх), and by "њен, њена, њено" or "њезин, њезина, њезино" if the possessor is of feminine gender (ружа - њени листови, њени цветови).

PAR. 61 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

1. Nouns:

GENDER		MASCULINE	FEMININE	NEUTER											
CASE		S	I	N	G	U	L	A	R						
NOMINATIVE		Any consonant			-а		-е or -о								
ACCU SATIVE	Animate	-а			-у		Same as the nominative								
	Inanimate	Same as the nominative													
LOCATIVE		-у			-и		-"у"								
		P			L		U			R		A		L	
NOMINATIVE		-и			-е		-а								
ACCUSATIVE		-е			-е		-а								
LOCATIVE		-има			-ама		-има								

MASCULINE

	Animate	Inanimate	Feminine	Neuter	Neuter
Nom. sing.	оџиџир	прозор	жена	мест-о	мор-е
Acc. sing.	оџиџир-а	прозор	жен-у	мест-о	мор-е
Loc. sing.	оџиџир-у	прозор-у	жен-и	мест-у	мор-у
Nom. pl.	оџиџир-и	прозор-и	жен-е	мест-а	мор-а
Acc. pl.	оџиџир-е	прозор-е	жен-е	мест-а	мор-а
Loc. pl.	оџиџир-има	прозор-има	жен-ама	мест-има	мор-има

2. - Adjectives, adjectival pronouns and ordinal numerals.
 a) The stem does not end in a palatal consonant:

GENDER & FORM		MASCULINE		FEMININE		NEUTER			
		INDEFINITE	DEFINITE	INDEF. & DEF.	INDER.	DEFIN.			
CASE		S	I	N	G	U	L	A	R
NOMINATIVE		Any consonant		-и		-а		-о	-о
ACCU-SATIVE	Animate	-а		-ог		-у		-о	-о
	Inanimate	Same as the nominative							
LOCATIVE		-у		-ом		-ој		-у	-ом
		P	L	U	R	A	L		
NOMINATIVE			-и			-е		-а	
ACCUSATIVE			-е			-е		-а	
LOCATIVE			-им			-им		-им	
b) The stem ends in a palatal consonant:									
CASE		S	I	N	G	U	L	A	R
NOMINATIVE		Any consonant		-и		-а		-е	-е
ACCU-SATIVE	Animate	-а		-ег		-у		-е	-е
	Inanimate	Same as the nominative							
LOCATIVE		-у		-ем		-ој		-у	-ем
		P	L	U	R	A	L		
NOMINATIVE			-и			-е		-а	
ACCUSATIVE			-е			-е		-а	
LOCATIVE			-им			-им		-им	

MASCULINE:	Indefinite	Definite	Indefinite	Definite
Nom. sing.	леп	леп-и	врућ	врућ-и
Acc. sing.	леп-а)	леп-ог)	врућ-а	врућ-ег
Loc. sing.	леп-у	леп-ом	врућ-у	врућ-ем
Nom. pl.	леп-и		врућ-и	
Acc. pl.	леп-е		врућ-е	
Loc. pl.	леп-им		врућ-им	

FEMININE:	Indefinite & Definite	Indefinite & Definite
Nom. sing.	леп-а	врућ-а
Acc. sing.	леп-у	врућ-у
Loc. sing.	леп-ој	врућ-ој
Nom. pl.	леп-е	врућ-е
Acc. pl.	леп-е	врућ-е
Loc. pl.	леп-им	врућ-им

NEUTER	Indefinite	Definite	Indefinite	Definite
Nom. sing.	леп-о	леп-о	врућ-е	врућ-е
Acc. sing.	леп-о	леп-о	врућ-е	врућ-е
Loc. sing.	леп-у	леп-ом	врућ-у	врућ-ем
Nom. pl.	леп-а		врућ-а	
Acc. pl.	леп-а		врућ-а	
Loc. pl.	леп-им		врућ-им	

1). If a masculine adjective either indefinite or definite form modifies a inanimate noun the accusative is the same as the nominative.

Choose the right word in the parentheses:

- Да ли је (твој, твоја, твоје от: ваш, ваша, ваше) отац стар? - Не, (мој, моја, моје) отац није (стар, стари) него (млад, млади). (Какав, Каква, Какво) је (твој, твоја, твоје от: ваш, ваша, ваше) перо? - (Мој, Моја, Моје) перо је (нов, нова, ново).
- Да ли је она књига на столу (твој, твоја, твој от: ваш, ваша, ваше)? - Да, она књига на столу је (мој, моја, моје).
- Да ли су (твоји, твоје, твоја от: ваши, ваше, ваша) родитељи стари? - Не, (моји, моје, моја) родитељи нису стари.
- Где су (твоји, твоје, твоја от: ваши, ваше, ваша) сестре? - (Моји, Моје, Моја) сестре су у школи.
- Да ли су (твоји, твоје, твоја от: ваши, ваше, ваша) пера нова? - Не, (моји, моје, моја) пера нису нова али су добра.
- Ко је (његов, његова, његово) учитељ? - (Његов, Његова, Његово) учитељ је господин Перић.
- (Који, Које, Која) жена је (његов, његова, његово) мајка? - (Онај, Она, Оно) жена на вратима је (његов, његова, његово) мајка.
- Да ли је ово перо (његов, његова, његово)? - Не, то перо није (његов, његова, његово) него (мој, моја, моје).
- Шта су (његови, његове, његова) синови? - (Његови, Његове, Његова) синови су војници.
- Где су (његови, његове, његова) ћерке? - (Његови, Његове, Његова) ћерке су у Сан Франциску.
- (Који, Која, Које) пера су (његови, његова, његове)? - (Ови, Ове, Ова) пера су (његови, његове, његова).
- Шта је (њен, њена, њено) отац? - (Њен, Њена, Њено) отац је пуковник.
- Шта је (њен, њена, њено) сестра? - (Њен, Њена, Њено) сестра је ученица.
- (Који, Које, Која) место је (њен, њена, њено)? - (Овај, Ова, Ово) место је (њен, њена, њено).
- Да ли је ово (ваш, ваша, ваше) кућа? - Да, то је (наш, наша, наше) кућа.
- Да ли је (онај, она, оно) господин (ваш, ваша, ваше) отац? - Не, (онај, она, оно) господин није (наш, наша, наше) отац.
- Да ли је ово (ваш, ваша, ваше) цвеће? - Не, то није (наш, наша, наше) цвеће.
- Где живе (ваши, ваше, ваша) родитељи? - (Наши, Наше, Наша) родитељи живе у Њујорку.
- Да ли (ваши, ваше, ваша) сестре живе такође у Њујорку? - Не, (наши, наше, наша) сестре не живе у Њујорку него у Монтереју.
- Ко је (њихов, њихова, њихово) командант? - (Њихов, Њихова, Њихово) командант је пуковник г. Смит.
- Где је (њихов, њихова, њихово) мајка? - (Њихов, Њихова, Њихово) мајка је у Југославији.
- (Колики, Колика, Колико) је (њихов, њихова, њихово) дете? - (Њихов, Њихова, Њихово) дете је велико.
- Ко су тај човек и та жена, а ко су они младићи? - Овај човек и ова жена су господин и госпођа Петровић, а они младићи су (њихови, њихове, њихова) синови.

Ја волим да живим у Монтереју, јер (његов, његова, његово, њен
њена, њено) клима није ни хладна ни врућа.
Ово је ружа, (њени, њене, њена, његови, његове, његова) листови су
мали, а (њени, његови) цветови леви.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Животиње

Пас, мачка и коњ су домаће животиње.

Лисица, јелен и змија, као и многе друге животиње, су
дивље животиње.

Друге домаће животиње су: мазга, магарац, крава, овца,
коза. И многе птице су домаће животиње. Орао је дивља птица.

Дивље животиње живе по шумама. Домаће животиње живе по
селима и градовима.

Рибе живе у води. Неке змије, као и друге неке животиње,
живе и у води и на земљи. Птице видимо како у ваздуху, тако
и на земљи.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 4

1. Какве су животиње пас, мачка и коњ?
2. Шта знате о псу?
3. Шта знате о мачки?
4. Шта знате о коњу?
5. Какве су животиње лисица, јелен и змија?
6. Шта знате о лисици?
7. Шта знате о јелену?
8. Шта знате о змији?
9. Које друге домаће животиње знате?
10. Шта знате о мазги?
11. Која је птица дивља животиња?
12. Да ли су све птице дивље животиње?
13. Где живе дивље животиње?
14. Где живе домаће животиње?

15. Где живе рибе?
16. Где живе змије?
17. Где живе птице?
18. Које домаће животиње имате ви код куће?
19. Да ли сте видели дивље животиње у Пресидију?
20. Које дивље животиње сте видели ту?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

Today in school, we spoke about animals. I like animals, I mean (мислит) domestic animals. I like some wild animals too, but not all. Some are really wild.

I like dogs in particular. They are so faithful and so courageous. For instance, my dog, if someone wants to enter my house, he has to see my dog first. And if my dog doesn't like the (that) man, well.... you know what I mean. My dog, your dog, his dog, all dogs are like that.

Now the cats have good qualities too. I like those qualities of theirs, but I do not like cats. I think they are a little sly. They are seldom noble.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

396. животиња, f.	- animal
397. храбар, adj., m.	- courageous
храбрѧ, f.	
храбрѠ, n.	
храбрѡ, adv.	- courageously
398. веран, adj., m.	- faithful
верна, f.	
верно, n.	
верно, adv.	- faithfully
*86. стар, adj., m., стар, f.	- old
старо, n.	

399. главнѣ, adj., m. главнѣ, f. главно, n. главно, adv.	- principal, main - principally, mainly
400. особина, f.	- quality
401. маѣка, f.	- cat
402. обачрив, adj., m. обачрива, f. обачриво, n. обачриво, adv.	- cautious - cautiously
403. чист, adj., m. чиста, f. чисто, n. чисто, adv.	- clean - neatly
404. коњ, m.	- horse
405. племенит, adj., m. племенита, f. племенито, n. племенито, adv.	- noble - nobly
406. пример, m.	- example, instance
407. лукав, adj., m. лукава, f. лукаво, n. лукаво, adv.	- sly - slyly
408. лисица, f.	- fox
409. змија, f.	- snake
410. јелен, m. ном. pl: јелени	- deer
411. дивљи, adj., m. дивља, f. дивље, n. дивље, adv.	- wild - wildly
412. мазга, f.	- mule
413. магарец, m. gen. sing: магарца ном. pl: магарци	- donkey
414. крава, f.	- cow
415. овца, f.	- sheep
416. коза, f.	- goat
417. неки, pron., m. нека, f. неко, n.	- some
418. орѣо, m. gen. sing: орла ном. pl: орлови	- eagle
419. риба, f.	- fish
420. вода, f.	- water
421. оштар, adj., m. оштра, f. оштро, n. оштро, adv.	- sharp - sharply

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРОЈ 1PART IDIALOGUE NO. 1Човечије телоThe human body

1. Наставник: Шта знате о човечијем телу?

Ученик: Знам да су главни делови глава, труп, руке и ноге.

2. Наст: Где су коса и лице?

Уч: Коса и лице су на глави.

3. Наст: Да ли сте ви смеђи или плави?

Уч: Ја сам смеђ.

4. Наст: А ваша жена?

Уч: Моја жена је плава. Њена коса је врло лепа.

5. Наст: Да ли ученица Марић има плаву косу?

Уч: Мислим да је ученичина коса плава.

6. Наст: А Браунова коса?

Уч: Браунова коса је црна.

1. Instructor: What do you know about the human body?

Stu: I know that the main parts are the head, the trunk, the arms and the legs.

2. Instr: Where are the hair and the face?

Stu: The hair and the face are on the head.

3. Instr: Are you brunette or blond?

Stu: I am brunette.

4. Instr: And your wife?

Stu: My wife is blond. Her hair is very pretty.

5. Instr: Does the (girl) student, Maric, have blond hair?

Stu: I think that the (girl) student's hair is blond.

6. Instr: And Brown's hair?

Stu: Brown's hair is dark-brown ("black").

7. Наст: Да ли је у млада човека коса седа?
- Уч: Обично је старчева коса седа, а младићева није.
8. Наст: Ја сам једном видео једног младог човека који је био сасвим сед.
- Уч: Видео сам и ја такве младе људе.
9. Наст: Како је ваше чело, а какав је ваш нос?
- Уч: Моје чело је високо, а мој нос је прилично велик.
10. Наст: Јесу ли ваше очи плаве?
- Уч: Не, оне су црне.
11. Наст: Шта имамо у устима?
- Уч: У устима имамо језик и зубе.
12. Наст: Да ли су зуби бели?
- Уч: Природни здрави зуби су бели.
13. Наст: А вештачки?
- Уч: Неки вештачки зуби су златни, а неки су бели.
14. Наст: Да ли су добри вештачки зуби?
- Уч: Кад човек нема природне зубе, добри су и вештачки.
15. Наст: Тачно. Исто је тако кад човек нема (једну) руку или ногу.
- Уч: Да, онда је добра и дрвена рука или нога.
7. Instr: Is the hair on a young man grey?
- Stu: Usually an old man's hair is grey, not a young man's.
8. Instr: I once saw a young man who was all grey.
- Stu: I, too, have seen such young men.
9. Instr: What kind of forehead and what kind of nose do you have?
- Stu: My forehead is high and my nose is rather large.
10. Instr: Are your eyes blue?
- Stu: No, they are dark (black).
11. Instr: What do we have in the mouth?
- Stu: In the mouth we have the tongue and the teeth.
12. Instr: Are the teeth white?
- Stu: Natural, healthy teeth are white.
13. Instr: And the artificial ones?
- Stu: Some artificial teeth are gold, some are white.
14. Instr: Are artificial teeth good?
- Stu: When one does not have natural teeth, artificial ones are good, too.
15. Instr: Correct. It's the ("The same is so") same when one does not have an arm or a leg.
- Stu: Yes, then a wooden arm or leg is good, too.

PAR. 62 - KINDS OF ADJECTIVES

1. - (4) Њена коса је врло лепа.
 (14) Да ли су добри вештачки зуби?
 (14) Кад човек нема природне зубе добри су и вештачки.
 (9) Моје чело је високо а мој нос је прилично велик.
 (12) Природни здрави зуби су бели.
 Мара није дошла јер је болесна.
 Mary has not come because she is sick.

Adjectives expressing quality (лепа, добри, вештачки, природни) or size (високо, велик) or condition (здрави, болесни) are called descriptive adjectives.

NOTE: The neuter gender of these adjectives is an adverb of manner:

Петар је добро дете.
 Peter is a good child.
 Он говори српскохрватски врло добро.
 He speaks Serbo-Croatian very well.

2. - (13) Неки вештачки зуби су златни, а неки су бели.
 (15) Да, онда је добра и дрвена рука или нога.

Adjectives denoting the material from which things are made (златни, дрвена) are called adjectives of material.

Most Serbo-Croatian adjectives of material end either in "-ен" or "-ан" and they are formed by adding these endings to the stem of the corresponding noun:

Noun: злато	stem: злат-	adjective: злат-ан
дрво	дрв-	дрв-ен

All Serbo-Croatian adjectives belonging to the classes under 1) and 2), with very few exceptions, have both an indefinite and a definite form:

- (7) Да ли је у млада човека коса седа?
 (8) Ја сам једном видео једног младог човека који је био сасвим сед.
3. - (5) Мислим да је ученичина коса плава.
 (6) Браунова коса је црна.
 (7) Обично је старчева коса седа, а младићева није.
Бабина коса је бела.
The grandmother's hair is white.
Учитељев син је марљив ученик.
The teacher's son is a diligent student.

Adjectives denoting possession-ownership (ученичина, Браунова, старчева, младићева, бабина, учитељев) are called possessive adjectives.

Most typical and most common possessive adjectives end in "-ов", "-ев" or "-ин". These adjectives are derived from the corresponding nouns (ученица, Браун, старац, младић, баба, учитељ).

The endings "-ов" and "-ев" are used to form the possessive adjectives of masculine nouns (in almost all cases animate).

The ending "-ов" is added if the stem of the noun does not end in a palatal consonant; the ending "-ев" is added if the stem of the noun ends in a palatal consonant:

Noun: Браун	stem: Браун-	possess.adj: Браун-ов
Петар	Петр-	Петр-ов
капетан	капетан-	капетан-ов
младић	младић-	младић-ев
учитељ	учитељ-	учитељ-ев

Masculine nouns the stem of which ends in "ц", make their possessive adjective by adding "-ев" to the stem, but "ц" before "-ев" changes into "ч":

Noun: старац	stem: старц-	possess.adj: старч-ев
--------------	--------------	-----------------------

The ending "-ин" is used to form the possessive adjectives of feminine nouns (in almost all cases animate):

Noun: баба	stem: баб-	possess.adj: баб-ин
сестра	сестр-	сестр-ин
жена	жен-	жен-ин

Feminine nouns which in the nominative singular end in "-ка" or "-ца" form possessive adjectives by adding "-ин" to the stem, but "к" or "ц" before "ин" changes into "ч":

Noun: мајка	stem: мајк-	possess.adj: мајч-ин
ученица	учениц-	ученич-ин
девојка	девојк-	девојч-ин

Serbo-Croatian possessive adjectives ending in "-ов", "-ев" and "-ин" are usually the equivalent of the English "'s":

Браунов	- Brown's
Петров	- Peter's
учитељев	- teacher's
бабин	- grandmother's
сестрин	- sister's
женин	- wife's
девојчин	- girl's

These possessive adjectives denote possession (ownership), usually with reference to a specific person. They

always answer the question: "Чији?", "Чија?", "Чије?"

Чији је ово капут? - То је учитељев капут.
Whose coat is this? - That is the teacher's coat.

Чија је ово оловка? - То је Петрова оловка.
Whose pencil is this? - That is Peter's pencil.

NOTE: a) The possessive adjectives of this type have the indefinite form only.

b) In the following pairs note the difference in meaning by the choice between adjectives ending in "ов", "ев" or "ин" and those ending in "ски" (see PAR. 63):

Ово је пуковникова, а оно је капетанова капа.
This is the colonel's cap, and that is the captain's cap.
Пуковничка плата је већа него капетанска плата.
A colonel's pay (the pay of a colonel) is more than a captain's pay (the pay of a captain).

Наставников син је марљив ученик.
The teacher's son is a diligent student.
Наставнички рад је тежак али пријатан.
A teacher's work (the work of a teacher) is hard but pleasant.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper form:

Наставник (питати) (брз), а ученици (одговарати) полако.

Сви ученици (учити) (марљив).

Они не (читати) (пажљив).

Неки ученици (учити) (лак), а неки (тежак).

Ја не (видети) (добар).

Они увек (поступати) (обазрив).

Има ли Петар (природа) (зуби)? - Не, Петар нема (природа) (зуби), него (вештачки).

На (какве столице) ви волите да седите? - Ја волим да седим на (дрво) (столице).

Какав чешаљ има Мара? - Мара има (злато) чешаљ.

Да ли људи носе (Do men wear) (свила) (капути)? - Не, људи не носе (свила) (капути).

Где је (водник) капа? - (Водник) капа је на (чивилук).

Куда иде (десетар) сестра? - (Десетар) сестра иде у (школа).

Где су (поручник) књиге? - (Поручник) књиге су на (сто).

Куда иде (капетан) жена? - (Капетан) жена иде на (брдо).

Да ли је (пуковник) син био у (школа)? - Не, (пуковник) син није био у (школа).

Чији муж је ваш брат? - (Госпођа) муж је мој брат.

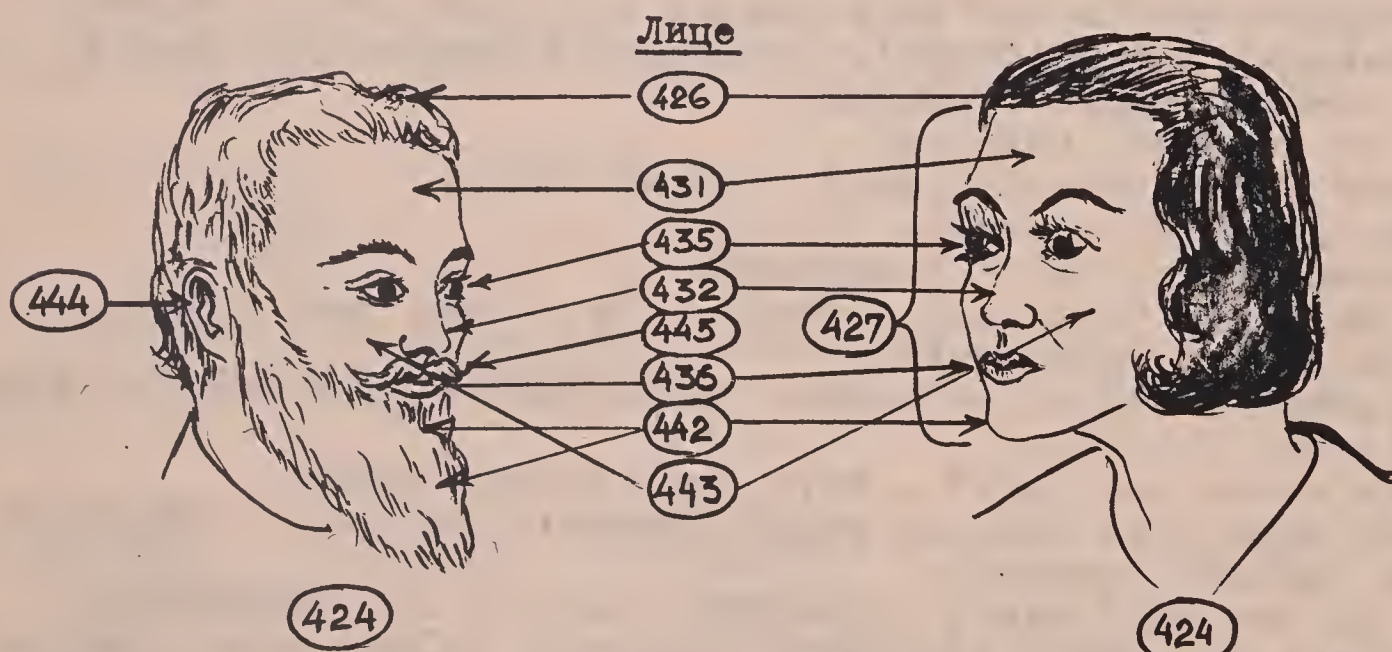
Чији муж је ваш отац? - (Мајка) муж је мој отац.
 Чији муж је ваш дед? - (Баба) муж је мој дед.
 Чија жена је ваша мајка? - (Отац) жена је моја мајка.
 Чија жена је ваша баба? - (Дед) жена је моја баба.
 Чији сте ви унук? - Ја сам (дед) и (баба) унук.
 Чији сте ви син? - Ја сам (отац) и (мајка) син.
 Где је (брат) кућа? - (Брат) кућа је на (брдо).
 Да ли је и (сестра) кућа на (брдо)? - Не (сестра) кућа није на (брдо) него у (шума).
 Чија коса је седа? - (Старац) коса је седа.
 Чија коса није седа? - (Младић) коса није седа.
 Какве треба да буду (ученик) књиге? - (Ученик) књиге треба да буду (чист).
 Чији синови су кнезови? - (Цар) синови су кнезови.
 Где је (командант) стан? - (Командант) стан је у (она шума).
 Чија жена је она госпођа? - Она госпођа је (учитељ) жена.
 Шта је (госпођа) муж? - Мој муж је официр.
 Где је (господин) капут? - Мој капут је у (соба).
 Чија коса је лепа? - (Девојка) коса је лепа.
 Да ли знате (мајор) госпођу? - Не, ја не знам (мајор) госпођу.
 Чија кућа је на (брдо), а чија кућа је у (шума)? - (Брат) кућа је на (брдо), а (сестра) кућа је у (шума).
 Да ли је ово ваше перо? - Не, то није моје него (учитељ) перо.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 1

READING TEXT NO. 1

Видели смо да на глави имамо косу и лице. На лицу имамо

чело, очи, нос, уста, браду, образе и уши. Човек још има бркове и браду а жена не. Брада је на бради и на образима.

Коса, очи, бркови и брада су црни, смеђи или плави, а у стара човека су обично седи.

За чело се каже да је високо или ниско. За нос, уста и уши се каже да су велики или мали.

Лице је лепо или ружно. Кад су сви делови леви, и лице је лепо. Кад су сви делови ружни, и лице је ружно. Често се каже да је лице лепо кад су само неки делови леви. За лепу косу се често каже да је "као свилена".

Коса, бркови и брада су природни или вештачки.

Вештачке очи су стаклене.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

PART V

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 1

1. Шта имамо на глави?
2. Где је чело?
3. Где су очи?
4. Где је нос?
5. Где су уста?
6. Где је брада?
7. Где су образи?
8. Где су уши?
9. Има ли жена бркове?
10. Има ли жена браду?
11. Да ли је брада на бради?
12. Ко је сед?
13. Какво је ваше чело?
14. Кад се каже да је лице лепо?
15. Кад се каже да је лице ружно?
16. Кад се каже да је коса као свилена?
17. Које очи су стаклене?

Our body

Today, our dialogue was about the human body, that is, more about the head than about the other parts.

We learned that the main parts are the head, the trunk, the arms and the legs, and that the hair and the face are on the head. Then we spoke about hair. My hair is dark brown (brown) (blond). Brown's hair is dark brown. The girl student's - I mean the girl student who is in our class - is blond.

I once saw a young man whose hair was grey. An old man's hair is usually that way ("such"), but not a young man's.

My eyes are dark brown (brown) (blue). All my teeth are healthy and white. I do not like gold teeth or wooden legs.

СЕДМИ ДЕОPART VIIРЕЧНИК БРОЈ 1VOCABULARY NO. 1

422. човѐчији, adj., м. човѐчија, f. човѐчије, n.	- human
423. тѐло, n. рl: тѐла, телѐса	- body
424. гла̀ва, f.	- head
425. тру̀п, м. рl: тру̀пови	- trunk
426. ко̀са, f.	- hair
427. лѝце, n.	- face
428. смѐђ, adj., м. смѐђа, f. смѐђе, n.	- brown (haired)
*395. пла̀в, adj., м. пла̀ва, f. пла̀во, n.	- blond
429. сѐд, adj., м. сѐда, f. сѐдо, n.	- grey (haired)

430. ст̑арац, м. gen. sing: ст̑арца pl: ст̑арци	- old man
431. ч̑ело, н.	- forehead
432. н̑ос, м. pl: н̑осови	- nose
433. в̑исок, adj., м. в̑исока, ф. в̑исоко, н.	- high, tall
434. н̑изак, adj., м. н̑иска, ф. н̑иско, н.	- low
435. о̑ко, н. pl: о̑чи, ф. gen. pl: о̑чију	- eye
436. у̑ста, н. pl. t.	- mouth
437. зу̑б, м. gen. pl: зу̑би	- tooth
438. при̑родан, adj., м. при̑родна, ф. при̑родно, н.	- natural
439. в̑ешта̑чки, adj., м. в̑ешта̑чка, ф. в̑ешта̑чко, н.	- artificial
440. зла̑тан, adj., м. зла̑тна, ф. зла̑тно, н.	- gold, golden
441. др̑вен, adj., м. др̑вена, ф. др̑вено, н.	- wooden
442. бра̑да, ф.	- chin; beard
443. о̑браз, м.	- cheek
444. у̑во, н. pl: у̑ши, ф. gen. pl: у̑шију	- ear
445. б̑рк, м. pl: б̑ркови (б̑рци)	- moustache
446. ста̑р, adj., м. ста̑ра, ф. ста̑ро, н.	- old
447. св̑илен, adj., м. св̑илена, ф. св̑илено, н.	- silk, silken
448. ста̑клен, adj., м. ста̑клена, ф. ста̑клено, н.	- glass

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРОЈ 2PART IDIALOGUE NO. 2О нашем животу и телу

1. Наставник: Који живот ви више волите: градски или сеоски (живот)?

Ученик: Волим више сеоски живот.

2. Наст: Зашто?

Уч: Сеоски живот је миран, а сеоски ваздух је чист и добар за плућа.

3. Наст: А шта је добро за стомак?

Уч: За стомак је добар господски живот, док сиромашки није.

4. Наст: Да ли је војнички живот господски живот?

Уч: Како кад. Бачки живот овде није лош.

5. Наст: Добро, чули смо о плућима и о желуцу. Шта знате о срцу?

Уч: Срце и плућа су у грудима.

6. Наст: Тачно. Које је срце веће: мушко или женско?

Уч: Мушко срце је веће.

About our life and body

1. Instructor: Which kind of life do you like better ("more"), city or country life?

Student: I like country life better.

2. Instr: Why?

Stu: Country life is quiet, and the country air is clean and good for the lungs.

3. Instr: And what is good for the stomach?

Stu: For the stomach, the life of a gentleman is good, while that of a poor man is not.

4. Instr: Is the soldier's life the life of a gentleman?

Stu: That depends ("How when"). The student's life here is not bad.

5. Instr: All right, we have heard about the lungs and the stomach. What do you know about the heart?

Stu: The heart and the lungs are in the chest.

6. Instr: Correct. Which heart is larger: a man's or a woman's?

Stu: A man's heart is larger.

7. Наст: Добро. Како се каже српскохрватски "kidney"?
- Уч: То се каже "бубрег".
7. Instr: All right. How does one say in Serbo-Croatian "the kidney"?
- Stu: One says "бубрег"?
8. Наст: Где је желудац?
- Уч: Желудац је у трбуху.
8. Instr: Where is the stomach?
- Stu: The stomach is in the abdomen.
9. Наст: Где су црева?
- Уч: И црева су у трбуху.
9. Instr: Where are the intestines?
- Stu: The intestines, too, are in the abdomen.
10. Наст: Где је мозак?
- Уч: Мозак је у глави.
10. Instr: Where is the brain?
- Stu: The brain is in the head.
11. Наст: Где је крв?
- Уч: Крв је по целом телу.
11. Instr: Where is the blood?
- Stu: The blood is in the entire body.
12. Наст: Како се каже "bone"?
- Уч: Каже се "кост".
12. Instr: How does one say "bone"?
- Stu: One says "кост".
13. Наст: А како се каже "flesh"?
- Уч: Каже се "месо".
13. Instr: And how does one say "flesh"?
- Stu: One says "месо".
14. Наст: Да, "flesh" је обично човечије месо, а "meat" је обично животињско месо.
14. Instr: Yes, "flesh" is usually human flesh and "meat" is usually animal flesh.

PAR. 63 - ADJECTIVES ENDING IN "СКИ"

1. - (1) Који живот више волите, градски или сеоски?
 (3) За стомак је добар господски живот док сиромашки није.
 (4) Да ли је војнички живот господски живот? - Како кад. Бачки живот овде није лош.
 (6) Које је срце веће, мушко или женско?
 (14) Да, "flesh" је обично човечије месо, а "meat" је обично животињско месо.

Adjectives ending in "ски" are formed from animate and inanimate nouns of all three genders by adding "ски" to the stem of the noun:

Noun:град	stem:град-	adjective:град-ски
господин	господ-	господ-ски
жена	жен-	жен-ски
животиња	животињ-	животињ-ски

If the stem of the noun ends:

a) in "ц" or "к", these letters turn into "ч"; the "с" of "ски" must be omitted:

Noun:војник	stem:војник-	adjective:војнич-ки
ђак	ђак-	ђач-ки

NOTE: In forming adjectives of this type, the movable "а" sometimes is and sometimes is not omitted from the stem:

Noun:борац	adjective:борач-ки
Американац	Американ-ски

b) In "г" or "х", these letters must be changed into "ш"; the "с" of "ски" after "ш" must be omitted:

Noun:сиромах	adjective:сиромаш-ки
--------------	----------------------

c) In "л" which is preceded by any vowel but "о", the "л" changes into "о" (neuter nouns only):

Noun:село	stem:сел-	adjective:сео-ски
-----------	-----------	-------------------

2. - (2) Сеоски живот је миран, а сеоски ваздух чист.
 (4) Да ли је војнички живот господски живот?
 (4) Бачки живот овде није лош.
 (6) Које је срце веће, мушко или женско?

Adjectives ending in "ски" do not emphasize ownership (see PAR. 62 note b); they serve rather to characterize the noun. They answer the question "Какав?", "Каква?", "Какво?" or "Који?" "Која?", "Које?"

Какав је то кревет? - Ово је војнички кревет.
 Of what kind is that bed? - This is an army cot
 Која љубав је велика? - Братска љубав је велика.
 Which love is great? - Brotherly love is great.

To clarify what has been said about adjectives ending in "ов", "ев", "ин" and adjectives ending in "ски" note carefully, all examples in PAR. 62 & 63 and contrast the following pairs:

Ово је господинов шешир.
This is the gentleman's hat.
Ово је господска вечера.
This is a lordly dinner.

Сестрина деца су добра.
The sister's children are good.
Она ми пружа сестринску негу.
She extends sisterly care to me.

3. - Сеоске улице нису широке.
Village streets are not wide.
Нека села у Југославији имају сеоске кнезове.
Some villages in Yugoslavia have village knights.
Марко је наш сеоски кнез.
Mark is the knight of our village.
Мушко срце је веће него женско срце.
A man's heart is larger than a woman's heart.
Ђачки живот је врло леп.
A student's life (The life of a student) is very nice.
Српске песме су врло лепе.
Serbian songs are very nice.

Adjectives ending in "ски" may sometimes express possession although not so directly and emphatically as those in PAR. 62.

Adjectives ending in "ски" which are derived from inanimate nouns express possession of the individual member (сеоски кнез) as well as the possession of the species (сеоске улице, сеоске кнезове) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

Adjectives ending in "ски" which are derived from animate nouns usually express possession of the species (мушко срце, женско срце, ђачки живот, српске песме) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

4. - The masculine gender of these adjectives is used also as an adverb of manner:

Он поступа војнички.
He acts as a soldier (soldierly).

Adjectives ending in "ски" have the definite form only.

NOTE: The endings "ов", "-ев", "-ин" and "-ски" are the most frequent, but not the only, endings by means of which adjectives are formed from nouns.

Врапци су мале птице.
Sparrows are small birds.

Говорите ли енглески?
Do you speak English?

Он је потпоручник.
He is a second lieutenant.

Душан је био српски цар.
Dushan was a Serbian emperor.

Српскохрватска граматика је доста тешка.
Serbo-Croatian grammar is fairly difficult.

When any voiced consonant (б, в, д, з, ж, ц, ђ, г) and any voiceless consonant (п, ф, т, с, ш, ч, х, к,) come together, the one which precedes must be assimilated; that is, a voiceless consonant before a voiced consonant is changed into the corresponding voiced consonant (see Page 8), and viceversa:

врапци	- is derived from "враб-ци" (врабац, м., -sparrow)
енглески	- is derived from "Енглеz-ски" (Енглеz, м., Englishman)
потпоручник	- is derived from "под-поручник" (под - under, поручник - lieutenant)
српски	- is derived from "Срб-ски" (Србин, м., - Serb)
тешка	- is derived from "теж-ка" (тежак, adj., м. - difficult)

Exceptions: The voiced consonant "д" before the voiceless consonant "с", in nouns ending in "ство" and in adjectives ending in "-ски", is not changed:

- (1) Који живот више волите, градски или сеоски?
- (3) За стомак је добар господски живот.
Каква јавна саобраћајна средства има Монтереј?
What kind of public means of transportation does Monterey have?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Да ли су (село) улице широке? - Не, (село) улице нису широке.
Које улице су широке? - (Град) улице су широке али не увек.
Какав је (море) ваздух? - (Море) ваздух је свеж.
Какву рибу волите? - Ја волим сваку (море) рибу.
Да ли су (генерал) и (пуковник) плата исте? - Не, (генерал) и (пуковник) плата нису исте.
Која плата је већа, (потпоручник) или (поручник)? - (Поручник) плата је већа.

Да ли су (официр) и (подофицир) капа исте? - Не, (официр) и (подофицир) капа нису исте.
 Да ли је (сиромах) живот (господин) живот? - Не, (сиромах) живот није (господин), него (сиромах).
 Јесу ли (граматика) вежбе тешке? - Да, (граматика) вежбе су прилично тешке.
 Да ли су (муж) и (жена) шешири исти? - Не, (муж) и (жена) шешири нису исти.
 Да ли су (Србин) и (Хрват) језик исти? - Да, (Србин) и (Хрват) језик су исти.
 Зашто идете на брдо? - Ја идем на брдо јер волим чисти (брдо) ваздух.
 Који живот волите? - Ја волим (ђак) живот.
 Волите ли (Калифорнија) време? - Да, ја волим (Калифорнија) време.
 Да ли је (аутобус) саобраћај у (Монтереј) велик? - Не, (аутобус) саобраћај у (Монтереј) није велик.
 Волите ли више (шума) или (брдо) ваздух? - Ја не волим ни (шума) ни (брдо) ваздух, него (море) ваздух.
 Да ли су (Американац) и (Енглеz) језик исти? - Не, (Американац) и (Енглеz) језик нису сасвим исти.

2. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

This is the gentleman's coat.

The life of a gentleman is not always pleasant (пријатан).

The general's wife is a very pretty and a very good woman.

The cap of a general is not the same as the cap of a captain.

This is the teacher's daughter.

A teacher's pay is small.

3. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Ми живимо (сиромах), али смо задовољни.

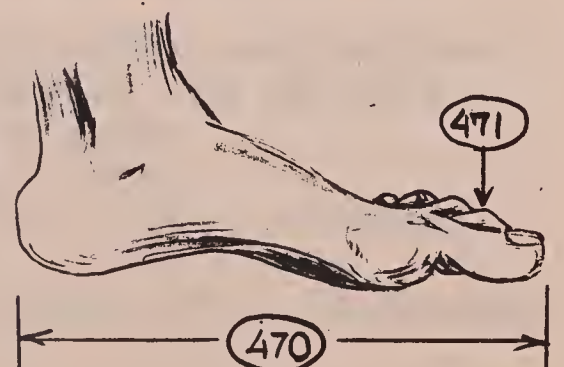
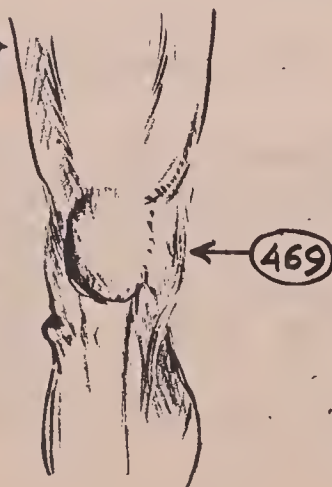
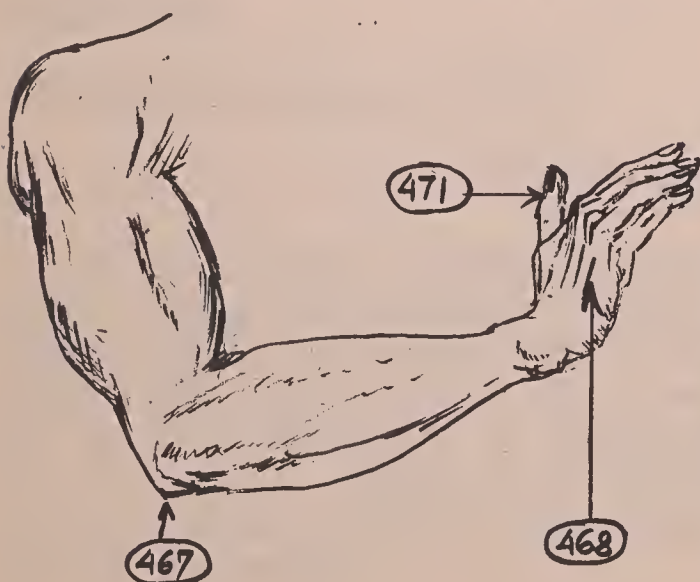
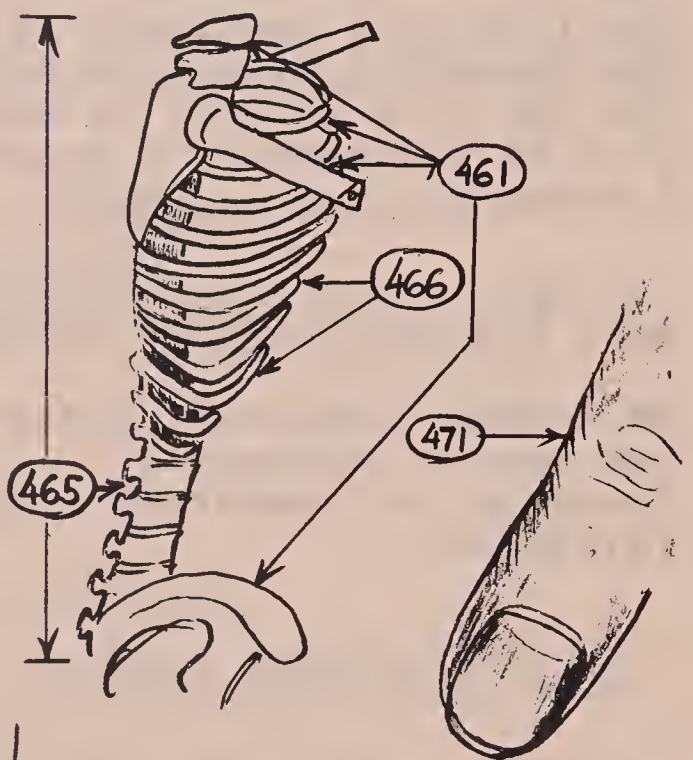
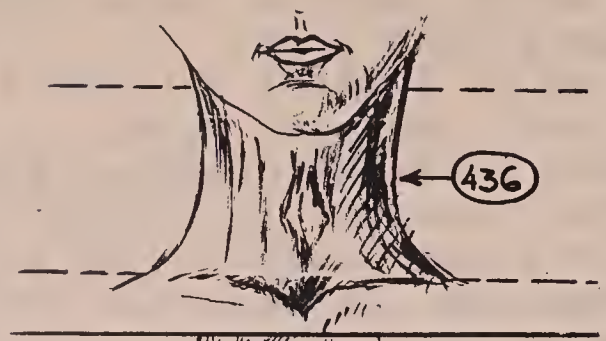
Они говоре (Енглеz).

Говорите ли (Француз)? - Не, ја не говорим (Француз) него (Италијан).

Тело (делови)

Други делови које треба знати су: врат и леђа. Глава је на врату. Човек често спава на леђима, а животиње обично не. Кичма је кост која иде кроз леђа и врат. И ребро је кост. Ребра су у грудима.

Ми имамо две руке и две ноге: леву руку и леву ногу; десну руку и десну ногу. Неке животиње имају само ноге. На рукама имамо лактове и шаке. Често се за шаку каже "рука". На ногама имамо колена и стопала. Често се за стопало каже "нога". И на ногама и на рукама имамо прсте, по пет на свакој руци и на свакој нози.

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Где је глава?
2. Волите ли ви да спавате на леђима?
3. Спавају ли обично животиње на леђима?
4. Кроз шта иде кичма?
5. Шта је ребро?
6. Где су ребра?
7. Да ли све животиње имају руке и ноге?
8. Које животиње имају само ноге?
9. Која рука служи више: десна или лева?
10. Да ли десна нога служи више него лева?
11. Где су лактови?
12. Где су шаке?
13. Шта све значи "рука"?
14. Где су колена?
15. Где су стопала?
16. Шта све значи "нога"?
17. Имамо ли прсте на рукама?
18. Имамо ли прсте на ногама?
19. По колико на свакој руци?
20. По колико на свакој нози?

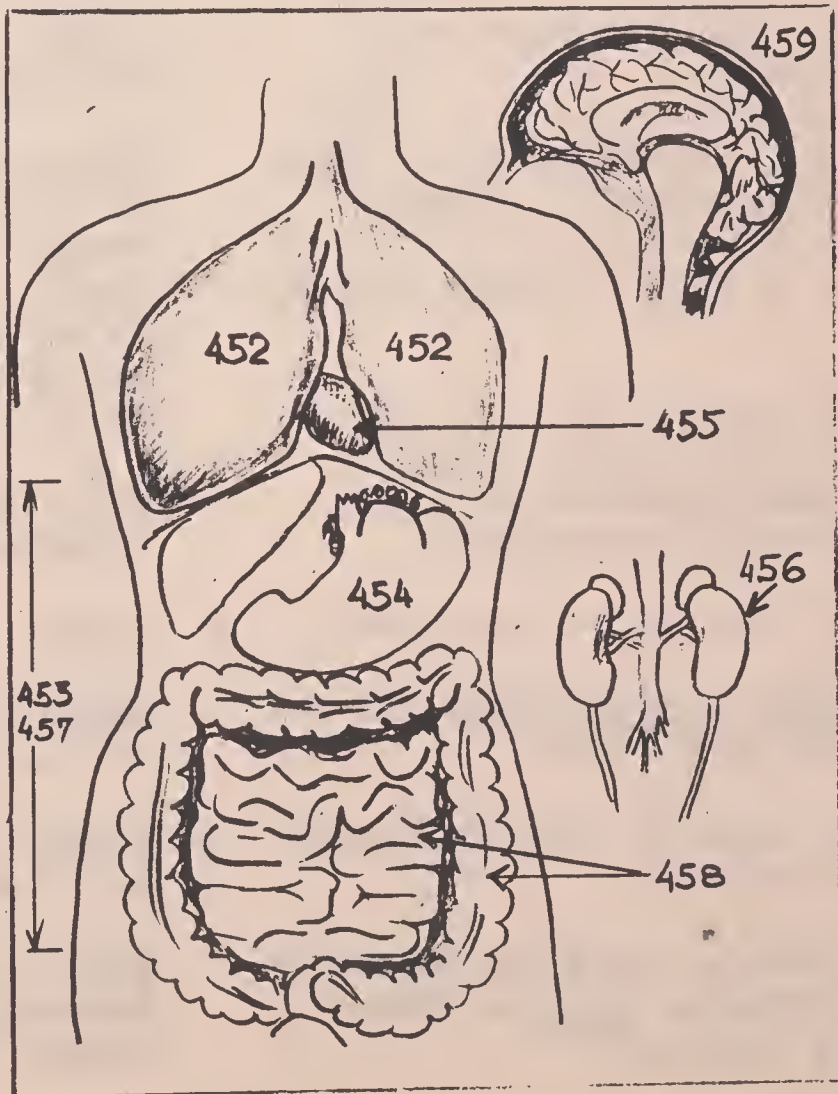
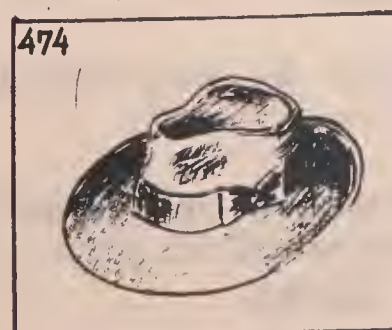
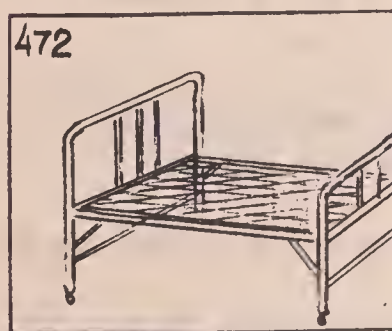
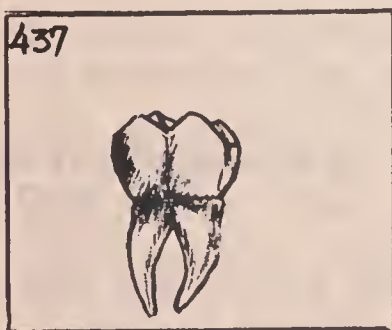
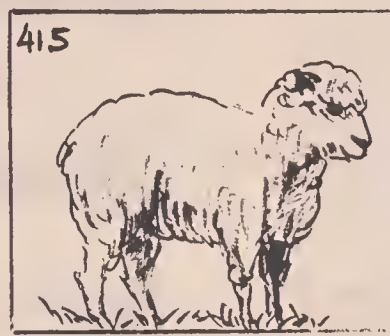
ШЕСТИ ДЕОPART VIВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2TRANSLATION EXERCISE NO. 2The human body

Today we talked about the body again. We learned how to say ("how one says"): the brain, the heart, the lungs, the stomach, the kidney, the intestines. The heart and the lungs are in the chest. The stomach and the intestines are in the abdomen. We learned also how to say: flesh, bone and blood.

We spoke also (about that) where and how we like to live. I, for instance, like country life, because I like country air, especially mountain air. A student's way of life ("student's life") is good. It is not a poor man's life, but rather a gentleman's life, if one may (може) say so.

449. живот, м.	- life
450. село, н.	- village
450. сѐоски, adj., м.	- village, rural
сѐоска, f.	
сѐоско, н.	
451. миран, adj., м.	- quiet
мирна, f.	
мирно, н.	
452. плуће, н.	- lung
pl: плућа	
453. стомак, м.	- stomach
pl: стомаци	
454. жѐлудац, м.	- stomach
gen. sing: жѐлуца	
pl: жѐлуци	
*14. гд̀сподски, adj., м.	- gentleman's
гд̀сподскā, f.	
гд̀сподскō, н.	
455. ср̀це, н., gen. pl: ср̀даца, ср̀ца	- heart
*168. му̀шки, adj., м.	- male, man's
му̀шка, f.	
му̀шко, н.	
456. б̀убрег, м.	- kidney
pl: б̀убрези	
457. тр̀бух, м.	- abdomen
pl: тр̀буси	
458. ц̀рево, н.	- intestines
459. м̀озак, м.	- brain
gen. sing: м̀озга	
pl: м̀озгови	
460. к̀рв, f.	- blood
gen. sing: к̀рви	
461. к̀ост, f.	- bone
gen. sing: к̀ости	
462. м̀есо, н.	- flesh; meat
463. вр̀ат, м.	- neck
pl: вр̀атови	
464. лѐђа, н., pl. t.	- back
465. к̀ичма, f.	- spine
466. р̀ебро, н.	- rib
gen. pl: р̀ебāрā	
467. л̀акат, м.	- elbow
gen. sing: л̀акта	
pl: л̀актови	
468. ша̀ка, f.	- hand
469. к̀олено, н.	- knee
470. ст̀опало, н.	- foot
471. п̀рст, м.	- finger; toe
gen. pl: п̀рсти, п̀рстију	

- *287. по, prep. - each (distributive meaning)
 472. кревет, m. - bed
 473. љубав, f. - love
 gen. sing: љубави
 474. шешир, m. - hat
 475. поступати, v., i., ipfv. - to act
 pr. t: поступам, поступаш, поступа
 поступамо, поступате, поступају
 476. поступити, v., i., pfv. - to act
 pr. t: поступим, поступиш, поступи
 поступимо, поступите,ступне
 477. нега, f. - care

ПРВИ ДЕОДИЈАЛОГ БРОЈ 3PART IDIALOGUE NO. 3О храни

1. Наставник: Где се ви храните?

Капетан До: Ја се храним у официрској менажи.

2. Наст: Где се хране подофицири?

Кап. До: Подофицири се хране у подофицирској менажи.

3. Наст: А где се хране борци?

Уч: Они се хране у војничкој трпезарији.

4. Наст: Где се ви храните?

Старији водник Форд: Ја се храним код куће.

5. Наст: Шта ви обично једете за доручак?

Уч: Обично поједем кајгану од неколико јаја и комад хлеба (круха).

About food

1. Instructor: Where do you eat?

Captain Doe: I eat in the Officer's Mess.

2. Instr: Where do non-commissioned officers eat?

Capt. Doe: Non-commissioned officers eat in the NCO mess.

3. Instr: And where do the privates (privates and privates first class) eat?

Stu: They eat in the Consolidated Mess.

4. Instr: Where do you eat?

Master Sergeant Ford: I eat at home.

5. Instr: What do you usually eat for breakfast?

Stu: I usually eat ("eat up") several scrambled eggs and a piece of bread.

6. Наст: Волите ли ви хлеб? 6. Instr: Do you like bread?
Уч: Ја не, али моја деца поједу по неколико хлебова на дан. Stu: I don't ("I not"), but my children eat ("up") several loaves of bread a day.
7. Наст: А шта пијете уз доручак? 7. Instr: And what do you drink with breakfast?
Уч: Обично попијем шољу кафе. Stu: I usually drink ("drink up") a cup of coffee.
8. Наст: А шта једете за ручак? 8. Instr: And what do you eat for lunch?
Уч: Обично поједем комад меса и мало поврћа. Stu: I usually eat a piece of meat and some vegetables ("a little of vegetable").
9. Наст: Шта сте имали синоћ за вечеру? 9. Instr: What did you have last night for dinner (supper)?
Уч: Имао сам мало пиринча, неколико краставаца и доста шљива. Stu: I had a little rice, several cucumbers, and a sufficient amount of plums.
10. Наст: Где се добро једе? 10. Instr: Where does one eat well?
Уч: У кући господина Форда једе се врло добро. Stu: In the house of Mr. Ford one eats very well.
11. Наст: Да ли у војничкој трпезарији једу само борци? 11. Instr: Do only privates eat in the Consolidated Mess?
Уч: Не, у војничкој трпезарији често једу и подофицири. Stu: No, non-commissioned officers often eat at the Consolidated Mess too.

PAR. 65 - THE GENITIVE CASE

The genitive case basically denotes possession (ownership) or origin. The genitive case is usually the equivalent of English "'s" or "of + noun or pronoun".

PAR. 66 - GENITIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS

(10) У кући господина Форда једе се врло добро.

Ово је капут господина учитеља.

This is the teacher's coat.

(5) Обично поједем кајгану од неколико јаја и комад хлеба.

The genitive singular ending for all masculine nouns is "-a":

Nom. sing:	господин	stem:	господин	gen. sing:	господин-а
	Форд		Форд		Форд-а
	учитељ		учитељ		учитељ-а
	хлеб		хлеб		хлеб-а

NOTE: The rules for movable "a" (PAR. 17) and the rules of assimilation of voiced and voiceless consonants (PAR. 64) must be observed:

Nom. sing:	Американац	stem:	Американц-	gen. sing:	Американц-а
	борац		борц-		борц-а

PAR. 67 - GENITIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

(7) Обично попијем шољу кафе.

Мара је млађа ћерка госпође Перих.

Mary is Mrs. Peric's younger daughter.

All feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-a" form the genitive singular by dropping the "-a" and adding "-e":

Nom. sing:	кафа	stem:	каф-	gen. sing:	каф-е
	госпођа		госпођ-		госпођ-е

PAR. 68 - GENITIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS

(8) Обично поједем комад меса и мало поврћа.

Главни делови тела су: глава, труп, руке и ноге.

The main parts of the body are: the head, the trunk, the arms and the legs.

The genitive singular ending for all neuter nouns is "-a", the same as the genitive singular of masculine nouns:

Nom. sing: месо	stem: мес-	gen. sing: мес-а
поврће	поврћ-	поврћ-а
тело	тел-	тел-а

PAR. 69 - GENITIVE PLURAL OF MASCULINE NOUNS

Живот џака (ученика) у нашој школи није лош.
The life of the students in our school is not bad.

Живот сиромаха је тежак.
The life of poormen is hard.

The genitive plural of all masculine nouns looks the same as the genitive singular. The difference between the two is expressed by the length of the last two vowels of the genitive plural. The ending "-a" in the genitive singular is short, in the genitive plural it is long. In the genitive plural not only the ending "-a", but also the next to the last vowel is always long. These indications of vowel length are usually not written.

Nom. sing: џак	gen. sing: џак-а	gen. pl:
ученик	ученик-а	џак-ā
сиромах	сиромах-а	ученик-ā
војник	војник-а	сиромāх-ā
подофицир	подофицир-а	војник-ā
официр	официр-а	подофицир-ā
дијалог	дијалог-а	официр-ā
		дијалог-ā

NOTE: a) The genitive plural is the only case in which the movable "a", which is contained in the nominative singular of some masculine nouns (PAR. 17) reappears:

(9) Имао сам мало пиринча, неколико кроставаца и доста шљива.

Nom. sing: кроставац	gen. sing: кроставц-а	gen. pl:
Американац	Американц-а	кроставāц-ā
борац	борц-а	Американāц-ā
		борāц-ā

b) Masculine nouns which have a long plural retain the extra syllable "ов" or "ев" (PAR. 37) in the genitive plural as well as in all other cases of the plural:

(6) Ја не, али моја деца поједу по неколико хлебова на дан.

Nom. sing: хлеб	gen. sing: хлеб-а	gen. pl: хлеб-ов-ā
дед	дед-а	дед-ов-ā
чешаљ	чешљ-а	чешљ-ев-ā

PAR. 70 - GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS

- (9) Имао сам мало пиринча, неколико краставаца и доста шљива.
 Зидови кућа у Монтереју су бели и чисти.
 The walls of the houses in Monterey are white and clean.

Feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-a", add an "-a" to the stem to form the genitive plural. Therefore, the genitive plural of these nouns has the same written form as the nominative singular. The difference between the two is shown by the length of the last two vowels of the genitive plural. In the genitive plural, not only the ending "-a", but also the next to the last vowel is always long:

Nom. sing: шљива
 кућа
 жена
 шака
 ружа

gen. pl: шљив-а̄
 кућ-а̄
 жен-а̄
 шак-а̄
 руж-а̄

PAR. 71 - GENITIVE PLURAL OF NEUTER NOUNS

- (5) Обично поједем којгану од неколико јаја и комад хлеба.
 На врховима брда су шуме.
 On the tops of the hills are forests.

The genitive plural of neuter nouns looks the same as the genitive singular. The difference between the two is expressed by the length of the last two vowels of the genitive plural. The ending "-a" in the genitive singular is short. In the genitive plural not only the ending "-a" but also the next to the last vowel is always long.

Nom. sing: јаје
 брдо
 лето
 штиво
 питање

gen. sing: јај-а
 брд-а
 лет-а
 штів-а
 питањ-а

gen. pl: јај-а̄
 брд-а̄
 лет-а̄
 штів-а̄
 питањ-а̄

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

- Чија је ово кућа? - То је кућа (господин Перић).
 Чије је ово перо? - То је перо (господин учитељ).
 Чији је ово речник? - То је речник (поручник Петровић).

Чији син је Марко? - Марко је син (Петар Петровић).
 Чија ћерка је Мара? - Мара је ћерка (господин) и (госпођа
 Перић).
 Где је шума? - Шума је на (врх) (брдо).
 Да ли су зидови (учионица) бели? - Да, зидови (учионица) су
 бели.
 Да ли сте ви затворили врата (учионица)? - Не, ја нисам
 затворио врата (учионица).
 Како је име (потпоручник Марић)? - Име (потпоручник Марић)
 је Реља.
 Ко су становници (inhabitants) (Југославија)? - Становници
 (Југославија) су Срби, Хрвати и Словенци.
 Ко су становници (Америка)? - Становници (Америка) су
 Американци.
 Колики су листови (ружа)? - Листови (ружа) су мали.
 Да ли су листови (храст) велики? - Не, листови (храст)
 нису велики.
 Где је ваша учионица? - Наша учионица је на (врх) (брдо).
 Шта је на врху (дрво)? - На врху (дрво) је птица.
 У чијој кући ви станујете? - Ја станујем у кући (генерал
 Илић).
 Који су главни делови (тело)? - Главни делови (тело) су
 глава, труп, руке и ноге.
 Да ли су ноге (столице) и (столови) у (наша учионица)
 дрвене? - Да, ноге (столице) и (столови) у (наша учионица)
 су дрвене.
 Шта је на врховима (брда)? - На врховима (брда) су шуме.
 Чија брига за децу је велика? - Брига (родитељи) за децу
 је велика.
 Да ли су ноге (кревети) на којима спавају војници дрвене? -
 Не, ноге (кревети) на којима спавају војници нису дрвене.

2. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

What city is the capital (главни град) of America? - Washing-
 ton is the capital of America.
 What city is the capital of California? - Sacramento is the
 capital of California.
 What city is the capital of Yugoslavia? - Belgrade is the
 capital of Yugoslavia.
 What do you want? - Will you please give me a piece of bread?
 And what do you want? - I want a cup of coffee.
 Whose children are these? - Those are Mr. & Mrs. Doe's
 children.
 Where do you live? - We live in that house on the top of the
 hill.
 What are the main qualities of a cat? - A cat is cautious
 and clean.
 What is the main quality of a fox? - A fox is sly.
 What are the main qualities of a dog? - A dog is courageous
 and faithful.

Обеди

Кад човек једе доручак, каже се да доручкује. Кад човек једе ручак, каже се да руча. Кад човек једе вечеру, каже се да вечера.

Доручак се једе ујутру. Ручак се једе у подне. Вечера се једе увече.

Неки људи не ручавају, него само доручкују и вечеравају. Други само ручавају и вечеравају, а не доручкују. Неки само доручкују и ручавају, а не вечеравају.

Неки људи пију уз доручак, ручак или вечеру. Други не пију уз обед.

Неки људи једу више него што треба да једу.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3QUESTIONS ON THE READING EXERCISE NO. 3

1. Како се каже кад човек једе доручак?
2. Како се каже кад човек једе ручак?
3. Како се каже кад човек једе вечеру?
4. Кад се једе доручак?
5. Кад се једе ручак?
6. Кад се једе вечера?
7. Који људи не ручају?
8. Да ли ви увек ручавате?
9. Који људи не доручкују?
10. Да ли ви увек доручкујете?
11. Који људи не вечеравају?
12. Да ли ви увек вечеравате?
13. Који људи не пију уз обед?
14. Да ли ви пијете уз обед?
15. Да ли ви једете више него што треба да једете?

Meals

Today, we spoke about food - who eats where ("who where eats") and what he eats.

(I eat in the Officer's Mess) (I eat in the Non-Commissioned Officer's Mess) (I eat in the Consolidated Mess) (I eat at home).

I have breakfast, I lunch and I have dinner every day. (I do not always lunch).

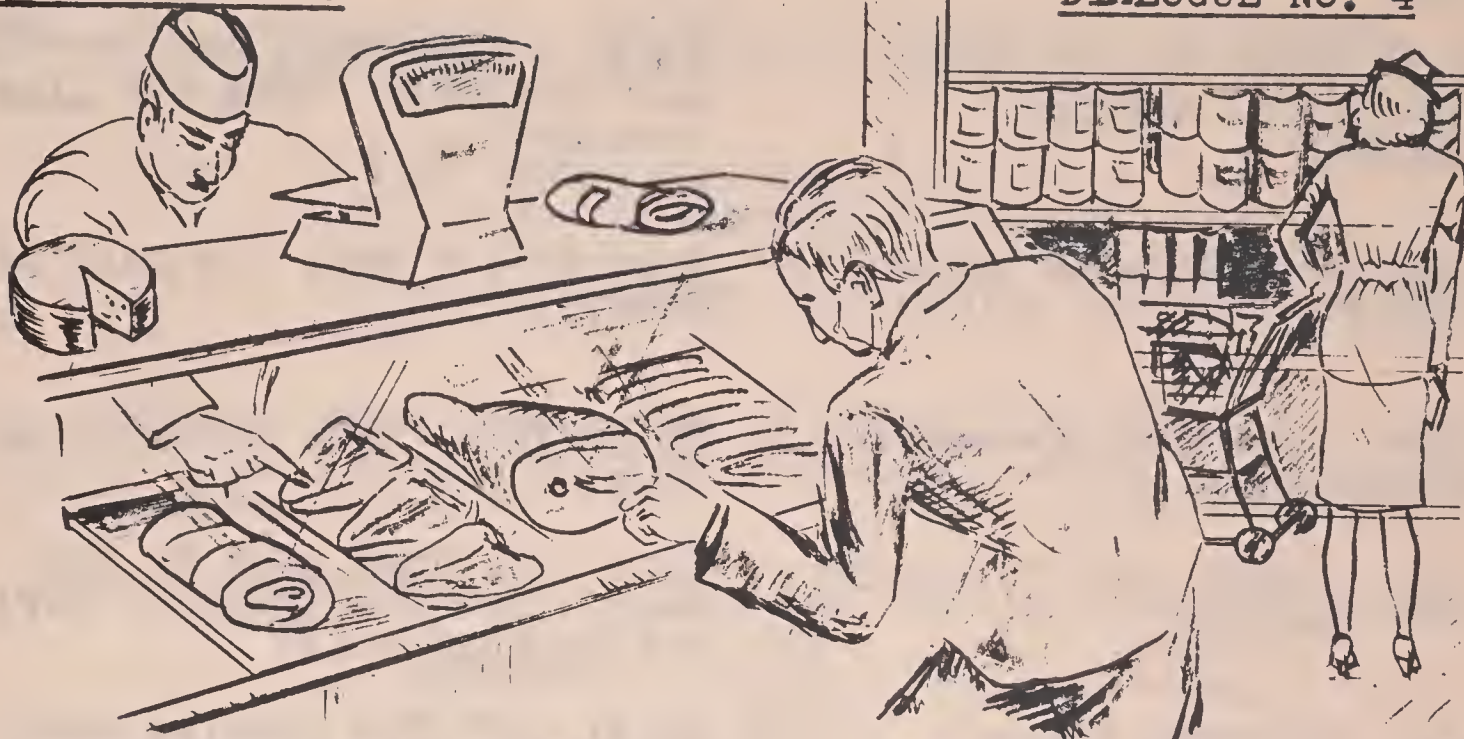
Today for breakfast I had several scrambled eggs. For lunch, I had a lot of vegetables. I do not eat meat for lunch. Yesterday, I had a cucumber salad (салату од краставаца) for lunch. For dinner I had a big piece of meat. I drink a cup of coffee with each meal.

СЕДМИ ДЕОPART VIIРЕЧНИК БРОЈ 3VOCABULARY NO. 3

Abbreviations: v.r. - verb, reflexive
(If a verb has both a transitive and a reflexive form, and if the meaning of the reflexive form is different from that of the transitive form, the meaning of the transitive form will be listed first in the vocabulary, and the meaning of the reflexive form will be listed next in parentheses).

478. хрѧна, f. - food
479. хрѧнити (се), v., t., & r., ipfv. - to feed, to nourish
pr. t: хрѧним, хрѧниш, хрѧни (to nourish oneself,
хрѧнимо, хрѧните, хрѧне to eat)
480. менѧжа, f. - mess
официрска менѧжа - Officer's mess
подофицирска менѧжа - NCO mess
481. трпезѧрија, f. - dining-room
војничкѧ трпезѧрија - consolidated mess

482. jèсти, v., t., ipfv. - to eat
 pr. t: jèдем, jèдеш, jèдē
 jèдēмо, jèдēте, jèдū
 a. p. p.: jèо, m., jèла, f., jèло, n., - eaten
- *482. пòжести, v., t., pfv. - to eat (up)
 pr. t.: пòжедем, пòжедеш, пòжедē
 пòжедēмо, пòжедēте, пòжедū
 a. p. p.: пòжео, m., пòжелa, f., пòжелa, n., - eaten
483. дòручак, m. - breakfast
 gen. sing.: дòручка
 pl.: дòручки
484. кàјгана, f. - scrambled eggs
485. òд, prep. - of, from
486. нèколико, adv. - several
487. jáје, n. - egg
488. хлèб, m., pl: хлèбови - bread, loaf of bread
489. крух, m. - bread
490. пìти, v., t., ipfv. - to drink
 pr. t.: пìјем, пìјеш, пìјē
 пìјēмо, пìјēте, пìјū
- *490. пòпити, v., t., pfv. - to drink (up)
 pr. t: пòпијем, пòпијеш, пòпијē
 пòпијēмо, пòпијēте, пòпијū
491. шòља, f. - cup
492. кàфа, f. - coffee
493. рúчак, m. - lunch (dinner)
494. комад, m. - piece
495. пòврће, n. - vegetable
496. сýноћ, adv. - last night
497. вèчера, f. - dinner (supper)
498. пìринач, m., gen. sing: пìрìнча - rice
499. краставац, m. - cucumber
 gen. sing: крастāвца
 pl: крастāвци
500. шљива, f. - plum
501. мòћи, v., i., ipfv. and pfv. - can, to be able
 pr. t: мòгу, мòжеш, мòжē
 мòжēмо, мòжēте, мòгū
 a. p. p.: мòгао, m., мòгла, f., мòгло, n. - been able
502. òбед, m. - meal
503. дòручковати, v., i., ipfv. & pfv. - to have breakfast
 pr. t: дòручкујем, дòручкујеш, дòручкујē
 дòручкујēмо, дòручкујēте, дòручкујū
504. рúчати, v., i., ipfv. & pfv. - to lunch, to dine
 pr. t: рúчāм, рúчāш, рúчā,
 рúчāмо, рúчāте, рúчāјū
- *504. ручāвати, v., i., ipfv. - to lunch, to dine
 (iterative)
 pr. t: ручāвāм, ручāвāш, ручāвā
 ручāвāмо, ручāвāте, ручāвāју
505. вèчерати, v., i., ipfv. & pfv. - to have dinner, to
 have supper
 pr. t.: вèчерāм, вèчерāш, вèчерā
 вèчерāмо, вèчерāте, вèчерāјū
- *505. вèчерāвати, v., i., ipfv. - to have dinner, to
 have supper (iterative)
 pr. t: вèчєрāвāм, вèчєрāвāш, вèчєрāвā
 вèчєрāвāмо, вèчєрāвāте, вèчєрāвāју
506. пòдне, n. - noon

Куповање хране (меса и поврћа)

1. Г.Форд: Молим (један) килограм јагњећег меса.

Трговац: Молим, одмах.

2. Г.Ф: Желим такође пола (по) килограма свињског меса.

Трг: Добро. Шта још желите?

3. Г.Ф: Хоћу килограм сира. Имате ли то?

Трг: Имам пуно свежег сира.

4. Г.Ф: Хоћу такође мало кромпира.

Трг: Каквих кромпира хоћете, младих или старих?

5. Г.Ф: Хоћу и једних и других.

Трг: Колико хоћете?

Purchasing (of) food ((of) meat and vegetables)

1. Mr. Ford: A kilogram of lamb ("lamb meat"), please.

Merchant: Right away ("Right away, please").

2. Mr. F: I also want half a kilogram of pork ("pig meat").

Mer: All right. What else do you wish?

3. Mr. F: I want a kilogram of cheese. Do you have that?

Mer: I have a lot of fresh cheese.

4. Mr. F: I also want some potatoes.

Mer: (Of) What kind of potatoes do you want, (of) old or (of) new ones?

5. Mr. F: I want both, the one and the other ("of the ones and of the others").

Mer: How much do you want?

6. Г.Ф: Хоћу по (једно) кило од сваке врсте. 6. Mr.F: I want one kilo of each kind.
- Трг: Молим. Шта још? Mer: OK. What else?
7. Г.Ф: Желим такође мало патлиџана, црвених и плавих. 7. Mr.F: I also want some tomatoes and eggplants ("red and blue tomatoes").
- Трг: Хоћете ли по једно кило? Mer: Do you want one kilo of each?
8. Г.Ф: Да. Затим, неколико краставаца. 8. Mr.F: Yes. Then, a few cucumbers.
- Трг: Каквих хоћете, свежих или киселих. Mer: (Of) What kind do you want, (of) the fresh or (of) the pickled ones?
9. Г.Ф: Киселих. Такође молим главицу киселог купуса. 9. Mr.F: (Of) The pickled ones. Also, a head of sour cabbage, please.
- Трг: Ви не волите слadak купус? Mer: You don't like ("sweet") cabbage?
10. Г.Ф: Не, али волим зелену салату. 10. Mr.F: No, but I like lettuce ("green salad").
- Трг: Колико главица зелене салате желите? Mer: How many heads of lettuce do you wish?
11. Г.Ф: Само једну. 11. Mr.F: Only one.
- Трг: Желите ли још што? Mer: Do you wish anything else?
12. Г.Ф: Не. А да, хоћу такође мало црног лука и мало белог лука. 12. Mr.F: No. Oh yes, I also want some onions and some garlic.
- Трг: Да, то је добро за салату. Mer: Yes, that is good for the salad.

PAR. 72 - THE GENITIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES

1. - Књиге добра ученика су чисте.
The books of a good student are clean.
Ја не волим да станујем на врху стрма брда.
I do not like to live at the top of a steep hill.

The genitive singular of all masculine and neuter adjectives in the indefinite form is made by adding the ending "a" to the stem:

Nom. sing. masc:	добар	stem:	добр-	gen. sing. masc. & neuter:
	стрм		стрм-	добр-а
	врућ		врућ-	стрм-а
	свеж		свеж-	врућ-а
	бео		бел-	свеж-а
	кисео		кисел-	бел-а
				кисел-а

2. - (3) Имам пуно свежег сира.
(9) Такође молим главицу киселог купуса.
(12) А да, хоћу такође мало црног и белог лука.
(1) Молим један килограм јагњећег меса.
(2) Желим такође пола килограма свињског меса.

The genitive singular of masculine and neuter adjectives in the definite form is made:

a) If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ог" to the stem:

Nom. sing. masc:	кисео	stem:	кисел-	gen. sing. masc. & neuter:
	црн		црн-	кисел-ог
	бео		бел-	црн-ог
	свињски		свињск-	бел-ог
				свињск-ог

b) If the stem ends in a palatal consonant, by adding the ending "-ег" to the stem:

Nom. sing. masc:	свеж	stem:	свеж-	gen. sing. masc. & neuter:
	јагњећи		јагњећ-	свеж-ег
				јагњећ-ег

PAR. 73 - THE GENITIVE SINGULAR OF FEMININE ADJECTIVES

- (10) Колико главица зелене салате желите?
 Имате ли свеже говеђине?
 Do you have fresh beef?
 Молим један килограм телеће цигерице.
 A kilogram of calf's liver, please.

The genitive singular of all feminine adjectives is formed by adding the ending "-e" to the stem:

Nom. sing. fem:	зелена	stem:	зелен-	gen. sing. fem:	зелен-е
	свежа		свеж-		свеж-е
	телећа		телећ-		телећ-е
	бела		бел-		бел-е
	кисела		кисел-		кисел-е

PAR. 74 - THE GENITIVE PLURAL OF ADJECTIVES

- (4) Каквих кромпира хоћете, младих или старих?
 (7) Желим такође мало патлиџана, црвених и плавих.
 (8) Каквих краставаца хоћете, свежих или киселих?
 Имам неколико добрих књига.
 I have some (several) good books.
 Месо неких дивљих животиња није добро за јело.
 The meat of some wild animals is not good to eat
 (for eating).
 Врхови добрих пера нису сувише оштри.
 The points of good pens are not too sharp.

The genitive plural of all adjectives is formed by adding the ending "-их" to the stem:

Nom. sing. masc:	млад	stem:	млад-	gen. pl. masc., fem. & neuter:
	стар		стар-	млад-их
	црвен		црвен-	стар-их
	плав		плав-	црвен-их
	свеж		свеж-	плав-их
	кисео		кисел-	свеж-их
	добар		добр-	кисел-их
	дивљи		дивљ-	добр-их
				дивљ-их

NOTE: The genitive singular and plural of adjectival pronouns, ordinal numerals, and the cardinal numeral "један" is made on the same pattern as the genitive singular and plural of adjectives:

- (4) Каквих кромпира хоћете, младих или старих?
 (5) Хоћу и једних и других.
 (6) Хоћу по једно кило од сваке врсте.
 Желите ли једну главицу ове или оне салате?
 Do you want a head of this lettuce or that
 over there?

Put the words in the parentheses into the proper form:

Који су главни делови (човеџије тело)? - Главни делови (човеџије тело) су глава, труп, руке и ноге.

Који је број (наша учионица)? - Број (наша учионица) је три.

Како је име (ваш отац) и (ваша мајка)? - Име (мој отац) је Петар, а име (моја мајка) Мара.

Како је име (ваше дете)? - Име (моје дете) је Ђорђе.

Ко је командир (прва чета)? - Командир (прва чета) је капетан Илић.

Шта видите на врху (она висока кућа)? - На врху (она висока кућа) видим птицу.

Чије књиге су увек чисте? - Књиге (добар ученик) су увек чисте.

Да ли су књиге (лоши ученици) увек чисте? - Не, књиге (лоши ученици) нису увек чисте.

Чија су та деца? - Ова деца су синови и ћерке (наш старији син).

Чија су она деца? - Она деца су синови и ћерке (наш млађи син).

Ко су оне девојке? - Оне девојке су ћерке (наш учитељ).

Чија коса је бела? - Коса (стар човек) је обично бела.

Да ли је коса (млад човек) бела? - Коса (млад човек) обично није бела.

Да ли сте затворили врата (наша учионица)? - Не, нисам затворио врата (наша учионица).

Који број је (њихова учионица)? - Број (њихова учионица) је један.

Чији су учитељи задовољни? - Учитељи (марљиви) и (пажљиви ученици) су задовољни.

Ко је онај господин? - Онај господин је муж (моја сестра).

Како се зове муж (ваша сестра)? - Муж (моја сестра) се зове Петар Петровић.

Како је име (овај леџи град)? - Име (овај леџи град) је Монтереј.

Да ли су деца (добри родитељи) увек добра? - Не, деца (добри родитељи) нису увек добра.

Која је оно географска карта? - Оно је географска карта (Југославија).

Како је име (држава) у којој ми живимо? - Име (држава) у којој ми живимо је Калифорнија.

Како зовемо оца (наш отац)? - Оца (наш отац) зовемо дед.

Како зовемо мајку (наша мајка)? - Мајку (наша мајка) зовемо баба.

Месо

Човек једе месо од великог броја домаћих и дивљих животиња. Месо од неких дивљих животиња је врло укусно.

Јагњеће месо се зове такође јагњетина, а свињско месо се такође зове свињетина. Месо од овце се зове овчије месо или овчетина. Месо од вола или од краве се зове говеђе месо или говеђина. Човек једе и многе друге врсте меса. У неким земљама се једе и коњско месо.

Неки делови животињског тела су врло укусни за јело. Тако, на пример: мозак, језик, цигерица и бубрези, нарочито телећи мозак, телећи језик, телећа цигерица, телећи бубрези.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4QUESTIONS ON THE READING TEXT
NO. 4

1. Да ли човек једе месо од свих домаћих животиња?
2. Од којих дивљих животиња човек једе месо?
3. Да ли је укусно месо од дивљих животиња?
4. Како се још зове јагњеће месо?
5. Како се још зове свињско месо?
6. Како се зове месо од овце?
7. Како се још зове овчије месо?
8. Како се зове месо од вола?
9. Како се зове месо од краве?
10. Како се још зове говеђе месо?
11. Које друге врсте меса човек једе?
12. Да ли се коњско месо једе у свим земљама?
13. Једете ли ви коњско месо?
14. Који су делови животињског тела укусни за јело?
15. Да ли ви волите да једете телећи мозак?
16. Да ли је телећа цигерица добра храна?
17. Какав језик ви више волите: телећи или говеђи?
18. Да ли ви волите да једете телеће бубреге?

Purchasing of food

Mr. Ford bought a kilogram of lamb and half a kilogram of pork.

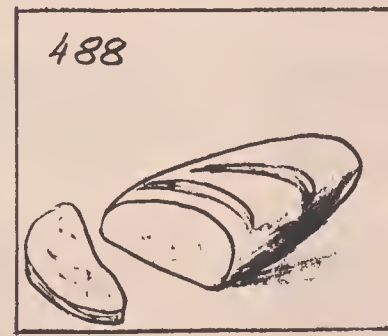
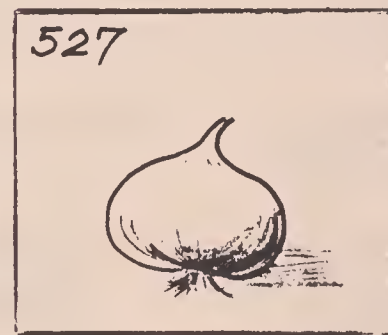
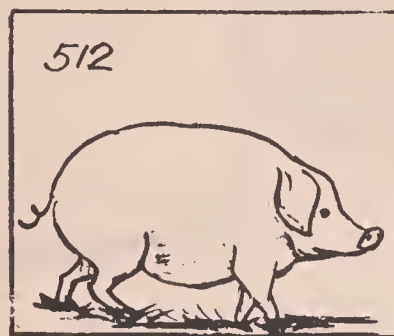
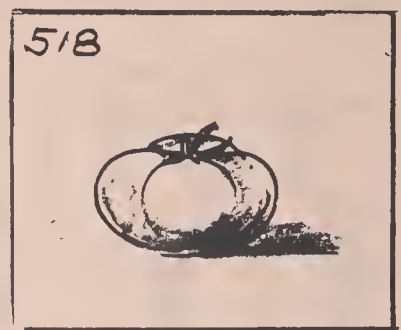
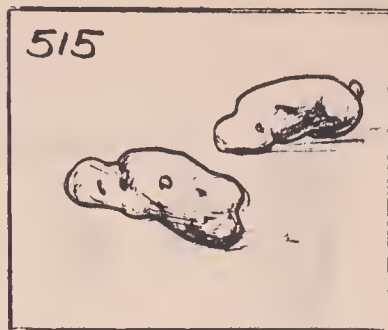
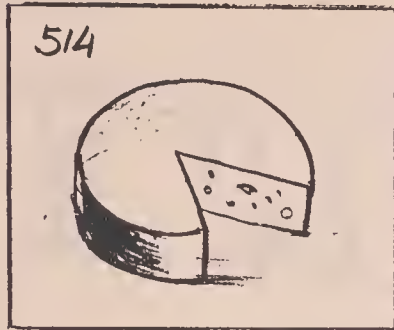
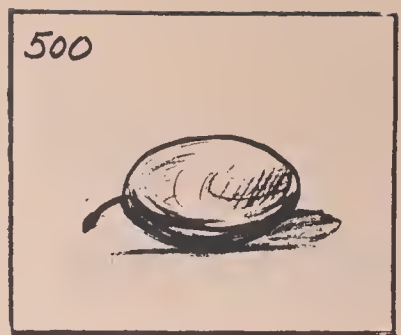
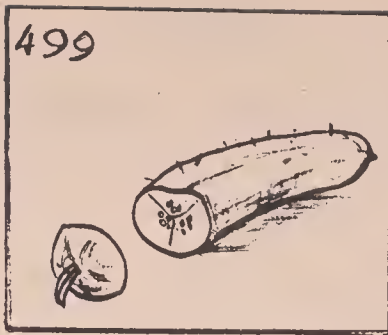
He also bought a kilo each of fresh cheese, old potatoes, new potatoes, tomatoes, and eggplants. Then he bought several cucumbers, a head of sour cabbage, a (head of) lettuce, some onions and some garlic.

I like all kinds of meat, as beef, veal, lamb, mutton, and pork. I also like to eat calf's liver, tongue and kidneys. They are very tasty. I do not like to eat brains.

СЕДМИ ДЕОPART VIIРЕЧНИК БРОЈ 4VOCABULARY NO. 4

507. кúпити, v., t., pfv. - to buy, to purchase
 pr. t: кúпим, кúпите, кúпи
 кúпимо, кúпите, кúпе
- *507. купòвати, v., t., ipfv. - to buy, to purchase
 pr. t: кúпујем, кúпујеш, кúпујe
 кúпујемо, кúпујете, кúпујy
508. купòвaње, n. - purchasing
509. кúлогрaм, m., кúло, n. - kilogram, kilo
510. јaгњeћи, adj., m. - lamb
 јaгњeћa, f.
 јaгњeћe, n.
511. пòла (по), numeral - half
512. свíња, f. - swine, sow
- *512. свíњскi, adj., m. - swine
 свíњскa, f.
 свíњскò, n.
 свíњско мeсо - pork
513. хтèти, v., t., & i., ipfv. & pfv. - to want
 pr. t: хòху, хòхеш, хòхе
 хòхемо, хòхете, хòхе
514. сир, m. - cheese
 pl: сiреви
515. крòмпир, m. - potato
 млaд крòмпир - new potato

516. врста, f. - kind
517. црвен, adj., m. - red
 црвена, f.
 црвено, n.
 патлиџан, m.
518. црвени патлиџан (парадајз) - tomato
519. плави патлиџан - eggplant
520. главица, f. - little head; (head of a
521. кисео, adj., m. кисела, f. - sour, pickled/vegetable)
 кисело, n.
522. сладак, adj., m. - sweet
 слатка, f.
 слатко, n.
523. купус, m. - cabbage
 сладак купус - sweet cabbage
 кисео купус - sour cabbage
524. зелен, adj., m. - green
 зелена, f.
 зелено, n.
525. салата, f. - salad
526. зелена салата, f. - lettuce
 лук, m.
527. црни лук - onion
528. бели лук - garlic
529. укусан, adj., m. - tasty
 укусна, f.
 укусно, n.
530. јагњетина, f. - lamb (meat)
531. свињетина, f. - pork
532. звати (се), v., t., & r., ipfv. - to call (to be called)
 pr. t: зовем, зовеш, зове
 зовемо, зовете, зову
533. овчији, adj., m. - sheep
 овчија, f.
 овчије, n.
534. овчетина, f. - mutton
535. во, m. - ox
 gen. sing: вола
 pl: волови
536. говеђина, f. - beef
*404. коњски, adj., m. - horse
 коњска, f.
 коњско, n.
537. јело, n. - eating
538. цигерица, f. - liver (animal)
539. телећѝ, adj., m. - calf
 телећа, f.
 телеће, n.
540. пуно, adv. - a lot
541. а да, conj. - Oh yes

О јелимаAbout foods (dishes)

1. Наставник: Где ви купујете месо?

1. Instructor: Where do you buy meat?

Ученик: Моја жена купује месо у месарници једног мог пријатеља.

Student: My wife buys meat in the butcher shop of a friend of mine ("of one my friend").

2. Наст: Које врсте меса могу да се купе у тој месарници?

2. Instr: What kinds of meat can be bought in that butcher shop?

Уч: У месарници Форда, тог мог пријатеља, можете да купите све врсте меса.

Stu: In the butcher shop of Ford, that friend of mine, you can buy all kinds of meat.

3. Наст: Да ли може тамо да се добије прасетина?

3. Instr: Can one get suckling pig meat there?

Уч: У Америци се прасеће месо не једе тако често.

Stu: In America, suckling pig meat is not eaten so often.

4. Наст: У Југославији доста често једу прасеће месо.

Уч: Која друга јела се једу у Југославији?

5. Наст: На пример, често се једе сарма.

Уч: Сарма? Од чега се она прави?

6. Наст: Она се прави од меса, пиринча, црног лука и од листова купуса, било слатког, било киселог (купуса).

Уч: То мора да је укусно.

7. Наст: Јесте. И мусака је врло укусна.

Уч: А од чега се она прави?

8. Наст: Она се прави од меса, јаја, плавих патлицана и кромпира.

Уч: Које је још јело добро?

9. Наст: Бувеч. Он се прави од меса, пиринча, кромпира, црног лука, паприка, црвених и плавих патлицана.

Уч: Од којих врста меса се праве та јела?

10. Наст: Од разних врста а нарочито од говеђег, свињског и јагњећег меса.

Уч: Каквог је квалитета месо у Југославији?

4. Instr: In Yugoslavia, they eat suckling pig meat fairly often.

Stu: What other foods (dishes) are eaten in Yugoslavia?

5. Instr: For example, sarma is eaten often.

Stu: Sarma? What is it made of?

6. Instr: It is made of meat, rice, onion, and of cabbage leaves, of either sweet or sour cabbage.

Stu: That must be tasty.

7. Instr: It is. "Musaka" is very tasty too.

Stu: And what is it made of?

8. Instr: It is made of meat, eggs, eggplants and potatoes.

Stu: What other dish is good?

9. Instr: Бувеч. It is made of meat, rice, potatoes, onion, peppers, tomatoes and eggplants.

Stu: Of what kinds of meat are these dishes made?

10. Instr: Of various kinds, but particularly of beef, pork and lamb.

Stu: Of what quality is meat in Yugoslavia?

11. Наст: Оно је доброг
квалитета, али не у свим
деловима Југославије.

11. Instr: It is of good
quality, but not in all
parts of Yugoslavia.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 75 - THE GENITIVE POSSESSIVE

The genitive possessive indicates that the noun possesses something or that something pertains to it. Consequently, the genitive possessive takes the role of the possessive adjectives in the following instances:

1. - When the noun in question does not form a possessive adjective (which often occurs with inanimate nouns):

(6) Она се прави од меса, пиринча и црног лука и од
листова купуса, било слатког, било киселог.

Врата учионице су широка.

The door of the classroom is wide.

Птица је на врху куће.

The bird is on the top of the house.

Наша учионица је при врху брда.

Our classroom is at the top of the hill.

Кровови барака у нашем логору су зелени.

The roofs of the barracks in our camp are green.

2. - When the possessive adjective exists but the possession is expressed by more than one word (a phrase or a clause):

(1) Моја жена купује месо у месарници једног мог
пријатеља.

Ми станујемо у кући господина Петровића.

We live in Mr. Petrovich's house.

But: Ми станујемо у Петровићевој кући.

We live in Petrovich's house.

Мара је сестра капетана Перића.

Mary is Captain Perich's sister.

But: Мара је капетанова (ор: Перићева) сестра.

Mary is the captain's (or: Perich's) sister.

- (2) У месарници Форда, тог мог пријатеља, можете да купите све врсте мяса.
Ово су деца Перића, кога сте видели јутрос.
These are the children of Perich, whom you saw this morning.

NOTE: The relationship expressed by the genitive possessive is not always true possession; it may be a vaguer relationship of a descriptive nature.

- (11) Оно је доброг квалитета али не у свим деловима Југославије.
Капетан Илић је командир чете.
Captain Ilich is a company commander.
Ми смо ученици Војне школе за стране језике.
We are students of the Army Language School

PAR. 76 - THE GENITIVE OF QUALITY

- (2) Које врсте мяса могу да се купе у тој месарници?
Мајке тврда срца су ретке.
Mothers with a hard heart are rare.
Јутрос сам видео једну врло лепу девојку плаве косе и црних очију.
This morning I saw a very pretty girl with blond hair and with dark eyes.
Молим вас једну карту прве класе.
Will you please give me a first class ticket.
Које боје је табла? - Табла је црне боје.
What color is the blackboard? - The blackboard is black.

PAR. 77 - THE GENITIVE OF ORIGIN

Његова породица је српског порекла.
His family is of Serbian origin.
У Америци живе људи разних народности.
In America live people of different nationalities.

The genitive denoting the origin of somebody or something is called the genitive of origin.

Put the words in the parentheses into the proper form:

Зашто није дошла жена (поручник господин Петровић)? - Жена (поручник господин Петровић) није дошла, јер је њен син болестан. У чијој кући ви станујете? - Ја станујем у (кућа) (мајор Перић).

Где је радња (господин) и (госпођа Марић)? - Радња (господин) и (госпођа Марић) је у (улица) (Црвена армија).

Да ли су деца (добри родитељи) увек добра? - Не, деца (добри родитељи) нису увек добра.

Да ли волите мој шешир? - Не, ја не волим боју (ваш шешир).

Ко је ваша баба? - Мајка (моја мајка) је моја баба.

А ко је ваш дед? - Отац (моја мајка) је мој дед.

Ко је још ваш дед и ваша баба? - Отац (мој отац) и мајка (мој отац) су такође мој дед и моја баба.

Ко су ваши унуци и ваше унуке? - Моји унуци и моје унуке су синови и ћерке (моји синови) и (моје ћерке).

Да ли је врх (ваше перо) оштар? - Не, врх (моје перо) није оштар.

Где је шума? - Шума је на (врх брдо).

Како је име (ваша ћерка)? - Име (моја ћерка) је Мара.

Које су главне особине (мачка)? - Мачка је обазрива и чиста.

Које су главне особине (пас)? - Пас је храбар и одан.

(Која боја) су зидови (наша учионица)? - Зидови (наша учионица) су бели.

(Која боја) је табла? - Табла је (црна боја).

Ко су становници (inhabitants) (Југославија)? - Становници (Југославија) су Срби, Хрвати и Словенци.

Који је главни град (Југославија)? - Главни град (Југославија) је Београд.

Син (господин), који седи, је мој пријатељ.

(Који чин) је командант (наша школа)? - Командант (наша школа) је пуковник.

У којем делу (Сједињене Америчке Државе) (United States of America) је Калифорнија? - Калифорнија је у (западни део) (western part) (Сједињене Америчке Државе).

Које су још државе у (западни део) (Сједињене Америчке Државе)? - У (западни део) (Сједињене Америчке Државе) су још државе Орегон и Вашингтон.

На обали (coast) (који океан) су државе Калифорнија, Орегон и Вашингтон? - Државе Калифорнија, Орегон и Вашингтон су на обали (Пацифички Океан).

(Какво срце) је ваш пријатељ Марко? - Мој пријатељ Марко је врло (добро срце).

(Које порекло) су ваши родитељи? - Моји родитељи су (хрватско порекло).

Како се спрема и једе месо у Југославији

Месо се купује било свеже, било сушено, било конзервирано. У Југославији се обично једе свеже месо или сушено месо. Конзервирано месо се једе доста ретко.

Сушено месо се зове пршута: говеђа пршута и свињска пршута. Да се добије апетит, пред ручак или вечеру једе се мало пршуте или сланине и пије се мало ракије.

Свеже месо се једе кувано, печено, пржено или на жару.

Месо се једе кувано у разним јелима, као на пример у сарми. И сушено месо се често једе кувано, нарочито кувано у пасуљу. Печено месо се зове печење: телеће, јагњеће, прасеће печење. Месо и поврће у мусаки и у ђувечу је печено, а не кувано. Бифтек се једе пржен или на жару. Ћевапчићи се спремају на жару.

ПЕТИ ДЕОPART VПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1QUESTIONS ON THE
READING TEXT NO. 1

1. Које месо се једе у Југославији?
2. Да ли се конзервирано месо једе у Југославији често?
3. Волите ли ви сушено месо?
4. Шта се једе у Југославији пред ручак да се добије апетит?
5. Шта се пије у Југославији пред ручак да се добије апетит?
6. Да ли сте ви видели пршуту?
7. Да ли сте јели пршуту?
8. Које врсте пршуте се једу у Југославији?
9. Од које животиње се прави сланина?
10. Како се спрема (како се једе) свеже месо?
11. Да ли је месо у сарми кувано или пржено?

12. Да ли је месо у ђувечу кувано или печено?
13. Да ли је месо у мусаки печено или пржено.
14. Како се спрема (како се једе) месо у пасуљу?
15. Како се још зове печено месо?
16. Које врсте печења ви знате?
17. Како ви једете бифтек: пржен или на жару?
18. Како се једу њевапчићи: печени или на жару?
19. Које јело у Америци је као сарма?
20. Које јело у Америци је као њевапчићи?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE
NO. 1

How meat is eaten in Yugoslavia

Today we spoke about meat: how meat is prepared and eaten in Yugoslavia. They eat there a lot of fresh meat and dried meat. Canned meat is eaten seldom.

Meat is eaten boiled, roasted, fried or grilled. In Yugoslavia they like to eat: dried beef and dried pork (before meals, with brandy, or boiled in beans for the chief meal); њевапчићи (which are a kind of hamburger); suckling pig roast; and special dishes, like sarma, musaka and ђувеч. These dishes are made of meat and vegetables. They put in them ("there") all kinds of meat - a little beef, a little lamb, a little pork, and a little veal. They also put in them ("there") all kinds of vegetables, as cabbage, tomatoes, eggplants, peppers and onions, and often also rice and potatoes.

As in America, in different parts of Yugoslavia they have different dishes. Meat, which is ^{of} good quality, is bought

in butcher shops.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 1

PART VII

VOCABULARY NO. 1

- *537. jèло, - food; dish (course)
542. мèsārница, f. - butcher shop
543. прѝјатељ, m. - friend
544. тàмо, adv. - there
545. Амèрика, f. - America
546. прàсeтина, f. - suckling pig meat
547. прàсeћѝ, adj., m. - suckling pig
 прàсeћā, f.
 прàсeћē, n.
548. сārма, f. - sarma (Yugoslav dish-stuffed cabbage)
*5. бѝло...бѝло, conj. - either....or
549. прàвити, v., t., ipfv. - to make
 pr. t: прàвѝм, прàвѝш, прàвѝ
 прàвѝмо, прàвѝте, прàвѝ
*549. нàпрàвити, v., t., pfv. - to make
 pr. t: нàпрàвѝм, нàпрàвѝш, нàпрàвѝ
 нàпрàвѝмо, нàпрàвѝте, нàпрàвѝ
550. мусàка, f. - musaka (Yugoslav dish, made chiefly of meat and eggplants)
551. ђўвеч, m. - ђўвеч (Yugoslav dish, made chiefly of meat and tomatoes)
552. квалитѝт, m. - quality
553. сўшен, adj., (pass.part.), m. - dried
 сўшена, f.
 сўшено, n.
554. конзервѝран, adj., (pass.part.), m. - canned
 конзервѝрана, f.
 конзервѝрано, n.
555. рѝтко, adv. - seldom
556. пршута, f. - пршута (dried and smoked meat)
557. слāнина, f. - bacon
*15. да, conj. - in order that, in order to
558. апѝтѝт, m. - appetite
559. рāкија, f. - brandy
560. кўван, adj., (pass.part.), m. - boiled
 кўвана, f.
 кўвано, n.
561. пѝчен, adj., (pass.part.), m. - baked, roasted
 пѝчена, f.
 пѝчено, n.
*100. чѝга, - of what (genitive case of what)

562. пр̑жен, adj., (pass.part.), m. - fried
пр̑жена, f.
пр̑жено, n.

563. жар, m.
на жару

- redhot coals
- grilled

564. пасуљ, m.

- bean

565. печене, m.

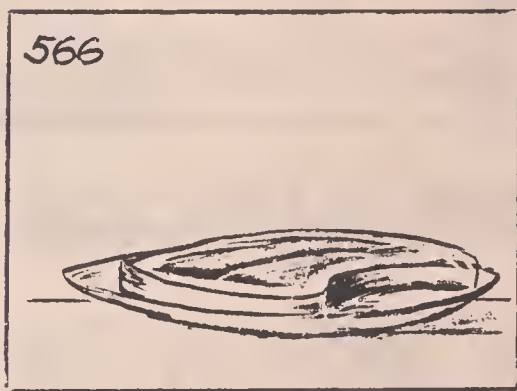
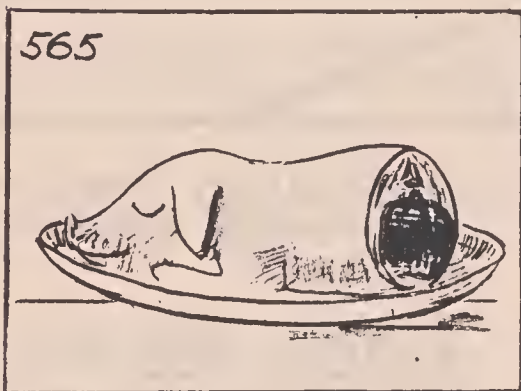
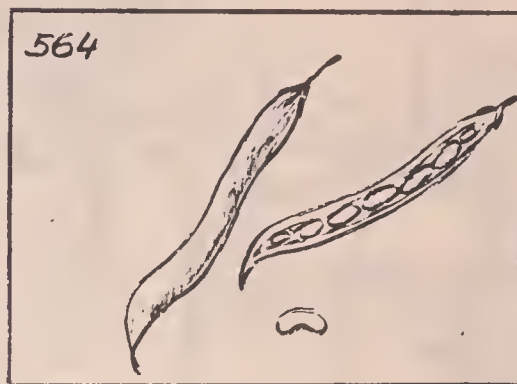
- roast-meat

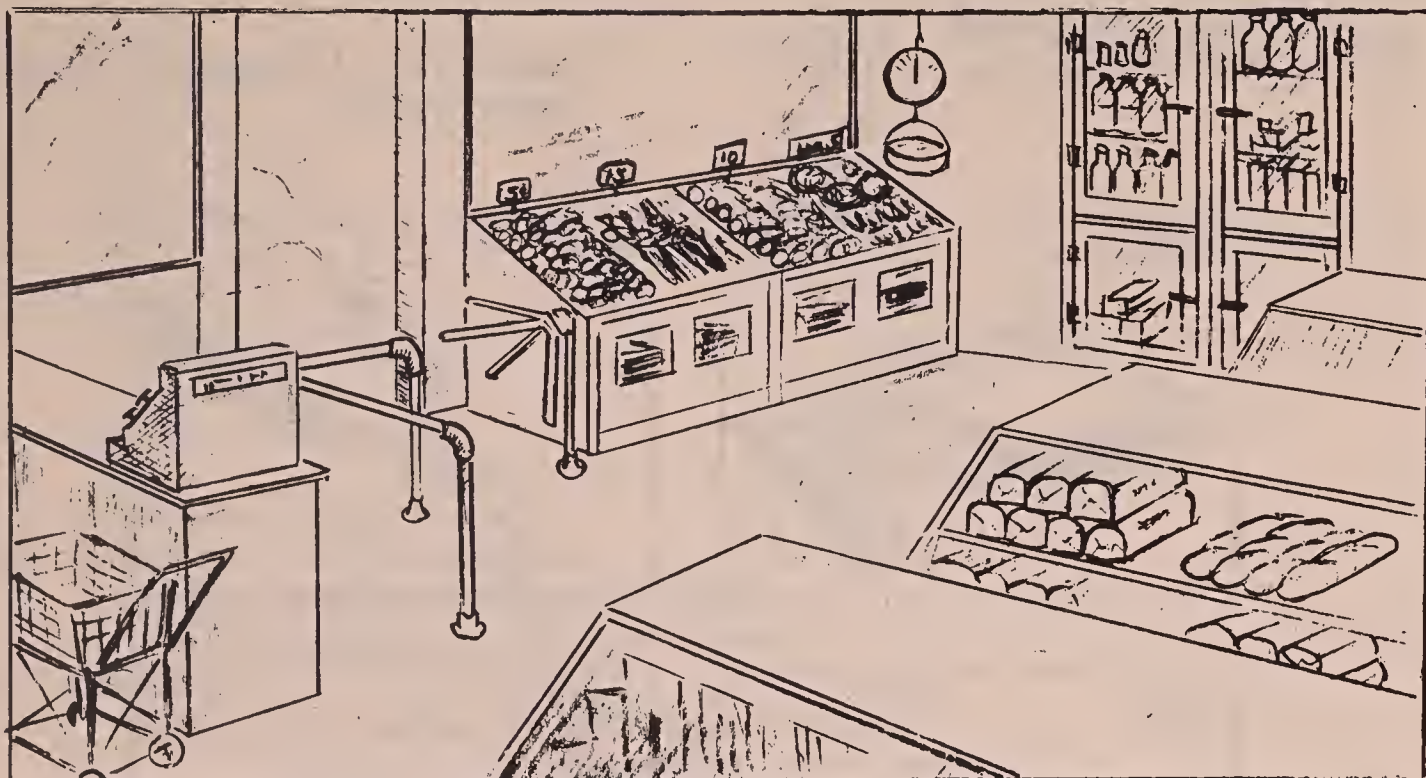
566. бифтек, m.
рl : бифтеци

- beefsteak

567. ћевапчић, m.

- ћевапчић (Yugoslav dish-
hamburger)

Где купујемо хрануWhere we buy foods

1. Наставник: Шта се продаје по бакалницама у Америци?

1. Instructor: What is sold in grocery stores in America?

Ученик: Овде се по бакалницама могу да добију све врсте хране.

Student: Here one can get all kinds of food (all kinds of foods can be got) in grocery stores.

2. Наст: А где се купује храна у Југославији?

2. Instr: And where does one buy food in Yugoslavia?

Уч: Ја не знам где се купује храна онамо.

Stu: I do not know where one buys food there. (over there).

3. Наст: Онамо се храна продаје по разним радњама.

3. Instr: There (over there), food is sold in various kinds of stores.

Уч: Тако је и овде било раније.

Stu: Here, too, it was like that before.

4. Наст: Ви сте већ учили где се продаје месо, зар не?

Уч: Да, јесмо; месо се продаје у месарници.

5. Наст: А куда (камо) ви идете кад хоћете да купите неку нарочиту врсту хлеба?

Уч: Идем у бакалницу или у пекарницу.

6. Наст: Одакле (Откуда) бакалнице обично добијају хлеб?

Уч: И оне купују хлеб од пекарница, као и ми.

7. Наст: Где ви купујете млеко?

Уч: У бакалници или у млекари.

8. Наст: А поврће и воће?

Уч: То купујем у бакалници.

9. Наст: У Југославији се свеже поврће и воће продаје у пиљарници.

Уч: И у Америци неки купују поврће и воће у пиљарници.

4. Instr: You have already learned where meat is sold, haven't you?

Stu: Yes, we have; meat is sold in a butcher shop.

5. Instr: And where ("whereto") do you go when you want to buy some special kind of bread?

Stu: I go to a grocery store or to a bakery.

6. Instr: From where do grocery stores usually get (their) bread?

Stu: They, too, buy bread from bakeries, just as we (do).

7. Instr: Where do you buy milk?

Stu: In a grocery store or in a dairy (shop).

8. Instr: And vegetables and fruit?

Stu: Those ("That") I buy in a grocery store.

9. Instr: In Yugoslavia, fresh vegetables and fruit are sold ("is sold") in a produce store.

Stu: In America, too, some buy vegetables and fruit in a produce store.

10. Наст: У колико радња
(радњи) ви купујете храну?

Г.Форд: Ја купујем у
неколико радња (радњи)
као на пример у радњи
"Safeway".

11. Наст: Колико хране
купујете у бакалници
"Safeway"?

Уч: Ја онде купујем много
(доста, мало) хране.

12. Наст: Да ли ви увек
купујете толико хране?

Уч: Како кад. Каткад
купим више, а каткад мање
(хране).

10. Instr: In how many stores
do you buy food?

Mr. Ford: I buy in several
stores, as for example in
the "Safeway" store.

11. Instr: How much food do
you buy in the "Safeway"
store?

Stu: I buy there a lot
(enough, little) of food.

12. Instr: Do you always buy
that much food?

Stu: That depends. Some-
times I buy more, some-
times less (food).

PAR. 78 - ADVERBS

An adverb is a word that modifies a verb, an adjective or another adverb; it tells us how, or where, or when an action denoted by the verb is done:

Учитељ говори полако.
 The teacher speaks slowly.
 Марко је врло марљив.
 Mark is very diligent.
 Ја чујем врло добро.
 I hear very well.

PAR. 79 - ADVERBS OF PLACE

Adverbs of place are used either to point out the place where something is located or where something happens (demonstrative adverbs of place), or to inquire where that place is (interrogative adverbs of place). The former answer the latter.

1. - (1) Овде се по бакалницама могу да добију све врсте хране.

Ко живи ту сем господина Перића?

Who lives there besides Mr. Perich?

(11) Ја онде купујем много хране.

Казао ми је да он не може да дође овамо.

He told me that he was not able to come here.

Да ли желите да ја дођем тамо?

Do you want me to come (over) there?

(3) Онамо се храна продаје по разним радњама.

Овде је табла, ту је сто, а онде је прозор.

Here is the blackboard, there is the table, and over there is the window.

"Овде" (here), "ту" (there), "онде" (over there), and "овамо" (over here, hereto), "тамо" (over there, hereto), "онамо" (over there, thereto) are the most common demonstrative adverbs of place. They are derived from the demonstrative pronouns "овај", "тај", "онај" and in order to point out the location of an object they are used analogically with these pronouns (Par. 49).

"Овде", "ту" and "онде" are preferably used to denote the location when motion is not involved. "Тамо" and "онамо" are preferably used when motion is involved. "Овамо" is used only when motion is involved.

2. - (2) А где се купује храна у Југославији?
 (5) А куда (камо) ви идете кад хоћете да купите неку нарочиту врсту хлеба?
 (6) Одакле (Откуда) бакалнице обично добијају хлеб?
Где ви купујете хлеб?
Откуда долазите?
Where from are you coming?
Одакле је ваш учитељ?
Where is your teacher from?

"Где?" (Where?), "Куда?" or "Камо?" (Whither?) and "Одакле?" or "Откуда?" (Whence? or Where from?) are interrogative adverbs of place.

"Где?" is used to form questions when motion is not involved.

"Куда?" and "Камо?" inquire about motion towards.

"Одакле?" and "Откуда?" are used to inquire about place from which. "Одакле?" is used both when motion is involved and when it is not involved. "Откуда?" is used only when motion is involved.

PAR. 80 - ADVERBS OF QUANTITY

- (11) Колико хране ви купујете у бакалници "Safeway"?
 (11) Ја онде купујем много хране.

Ретки су предели где има оволико воћа.
 Rare are the areas where there is as much (of) fruit as here (this).

- (12) Да ли ви увек купујете толико хране?
 Ми немамо толико хлеба.

We do not have that much (of) bread.

Где је могао да купи онолико злата?

Where could he have bought so much (of) gold?

"Оволико" (this much, as much as this, as many as these), "толико" (that much, as much as that, as many as those), "онолико" (that much, as many as that over there, as many as those over there) are adjectives of quantity derived from the demonstrative pronouns "оволики", "толики" and "онолики" (Par. 49) and are used analogically.

2. - (10) У колико радња ви купујете храну?
 (11) Колико хране купујете у бакалници "Safeway"?

"Колико?" is an interrogative adverb of quantity which is derived from the interrogative pronoun "Колики?"

3. - (10) Ја купујем у неколико радња, као на пример у радњи "Safeway".

(11) Ја онде купујем много (доста, мало) хране.

(12) Каткад купим више, а каткад мање (хране).

У учионици има много ученика.

There are many students in the classroom.

У шљџи има само мало кафе.

There is only a little coffee in the cup.

"Неколико" (several, a few), "мало" (little, a few), "много" (much, many), "доста" (enough, sufficiently, fairly), "више" (more), "мање" (less, fewer) are other common adverbs of quantity.

4. - If any of the adverbs mentioned under 1, 2 & 3 is used with a noun, the latter must stand in the genitive singular when it denotes mass (колико хране, оволико воћа, толико хлеба, онолико злата, мало кафе, etc.) and in the genitive plural when it names objects which can be counted (колико радња, неколико радња, много ученика, etc.). This genitive is called the genitive partitive (see Par. 81).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. - Choose the right adverb and put the other words in the parentheses into the proper form:

(Где, Куда) ви станујете? - Ја станујем у (станови) за нежењене офицере.

(Где, Камо) је креда? - Креда је на (табла).

(Где, Куда, Камо) смо ми сада? - Ми смо сада у (учионица).

(Где, Куда) идете сваки дан? - Ја идем у (школа) сваки дан.

(Где, Куда) је ваша мајка? - Моја мајка је отишла у (бакалница).

(Где, Куда) се улази у (кућа)? - У (кућа) се улази на (врата).

(Где, Камо) одлазите сутра? - Сутра одлазим за (Европа).

Ко станује (овде, овамо)? - (Овде, Овамо) станује породица Петровић.

Када долазите (овде, овамо)? - (Тамо, Ту) долазим сутра.

2. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Колико (шећер) има у (џак)? - У (џак) има мало (шећер).

Једете ли ви много (месо)? - Не, ја не једем много (месо).

Пијете ли много (кафа)? - Да, ја пијем много (кафа).

Има ли много (ученици) у (наша школа)? - Да, у (наша школа) има много (ученици).

Колико (столови) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има шест столова.

Колико (столице) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има дванаест (twelve) столица.

Колико (ученици) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има једанаест (eleven) ученика.

Колико (ученице) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има једна ученица.

Да ли ви једете више (месо) или (хлеб)? - Ја једем више (хлеб) него (месо).

Када једете мање (воће), лети или зими? - Зими једем мање (воће) него лети.

Има ли у (Калифорнија) доста (поврће)? - Да, у (Калифорнији) има доста (поврће).

Колико (бакалнице) има у (Монтереј)? - У (Монтереј) има много (бакалнице).

Зашто у (Југославија) нема доста (храна)? - Ја не знам.

Колико (јаја) поједете за доручак? - Ја поједем два (јаја) за доручак.

Где има много (аутомобили)? - У (Калифорнија) има много (аутомобили).

Има ли много (аутобуси) у (Монтереј)? - У (Монтереј) нема много (аутобуси).

Има ли у Југославији оволико (аутомобили)? - Не, у (Југославија) има мало (аутомобили).

Да ли су сви ученици били у (школа)? - Не, неколико (ученици) није било у (школа).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 2

READING TEXT NO. 2

О хлебу у Југославији

У Југославији, по градовима, хлеб се купује по пекарницама или се прави код куће. На селу хлеб се обично прави код куће.

По градовима хлеб се обично прави од белог пшеничног брашна. По селима се једе бели или црни пшенични хлеб или проја. Проја се прави од кукурузног брашна. И по градовима

и по селима покаткад се једе хлеб од ражи, који се обично прави од црног брашна. У војсци се једе црни пшенични хлеб. Тај хлеб се зове таин.

У Југославији се једе много хлеба.

"Toast" се на српскохрватском зове "пржени хлеб".

Кад хлеб није свеж, каже се да је бајат.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 2

1. Где се купује хлеб по градовима у Југославији?
2. Да ли се хлеб прави код куће по градовима?
3. Да ли се по селима хлеб купује или се прави?
4. Од којег брашна се обично прави хлеб по градовима?
5. Који хлеб се једе више по градовима: од црног или од белог пшеничног брашна?
6. Који хлеб се једе више по селима: од белог или од црног пшеничног брашна?
7. Од којег брашна се прави проја?
8. Где се једе хлеб од ражи?
9. Од којег брашна се прави тај хлеб?
10. Од којег брашна се прави хлеб који се једе у војсци?
11. Како се зове тај хлеб?
12. Како се зове "toast" на српскохрватском?
13. Како се зове хлеб који није свеж?
14. Какав хлеб ви више волите: свеж или бајат?
15. Који хлеб ви више волите: бели или црни?
16. Где се једе много хлеба?
17. Једете ли ви много хлеба?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Where we buy food

Over there, in Yugoslavia, they buy food in various stores: in the grocery, in the bakery, in the dairy (shop), in

the butcher shop, in the produce store.

Here in America some people buy food in more than one store, but, usually, one buys everything in one and the same (истом) store, that is, in a large grocery.

When do we go to a bakery? When we want to buy some special kind of bread.

Why do we buy milk in a dairy (shop)? Because, then, We do not have to go to the store every day.

Why do we sometimes buy vegetables and fruit in a special store, that is, in a produce store? Because their vegetables and fruit are usually of good quality.

СЕДМИ ДЕО

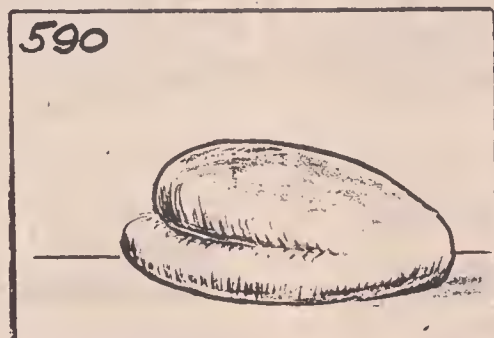
PART VII

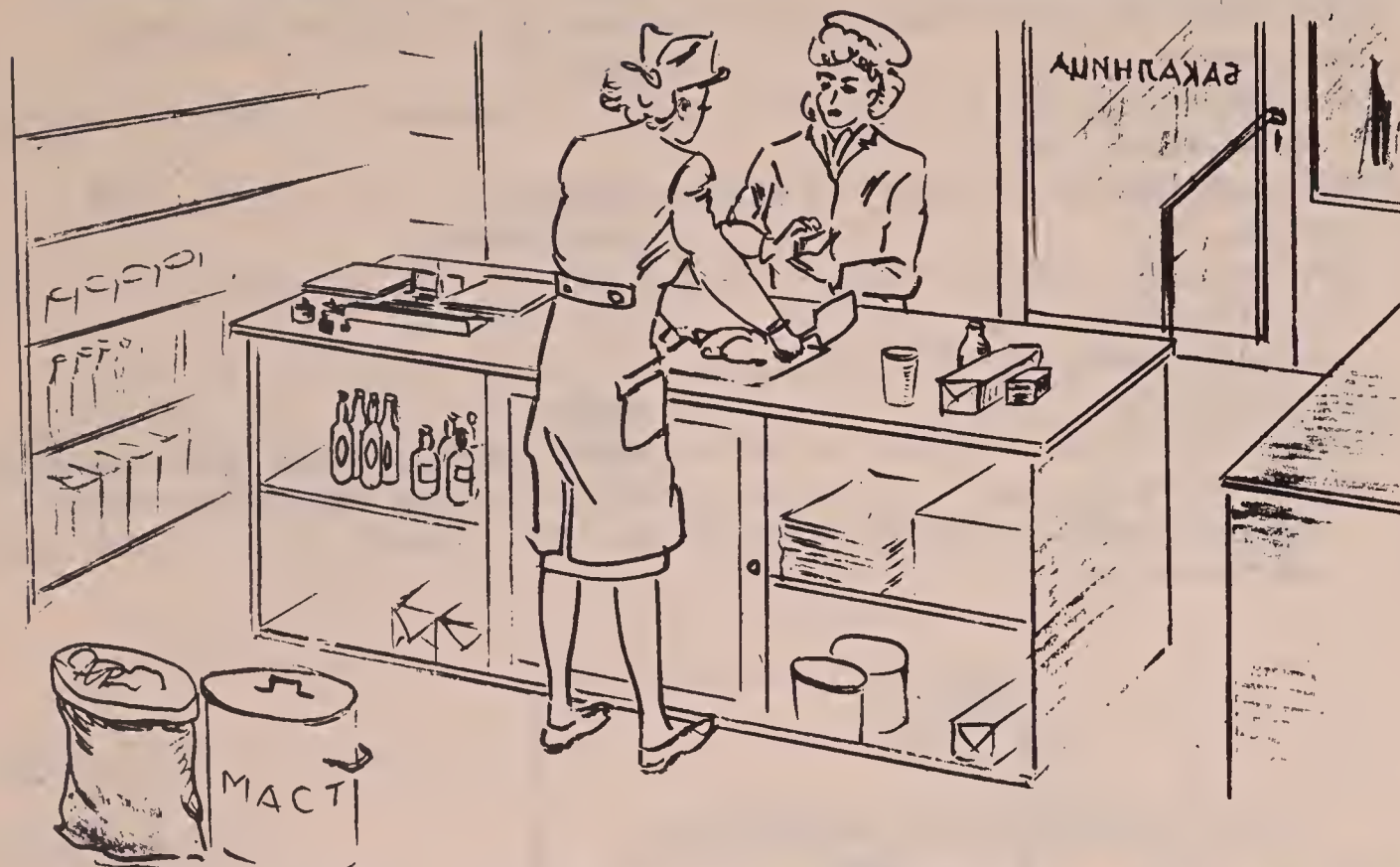
РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

568. ба̀ка̀лница, f. - grocery store
569. прòдати, v., t., pfv. - to sell
pr. t: прòдāм, прòдāш, прòдā
прòдāмо, прòдāте, прòдāју
*569. прода̀вати, v. t., ipfv. - to sell
pr. t: прòдāјēм, прòдāјēш, прòдāјē
прòдāјēмо, прòдāјēте, прòдāјū
570. дòбити, v., t., & i., pfv. - to get; to receive; to win
pr. t: дòбијēм, дòбијēш, дòбијē
дòбијēмо, дòбијēте, дòбијū
*570. добíјати, v., t., & i., ipfv. - to get; to receive, to win
pr. t: дòбй́јāм, дòбй́јāш, дòбй́јā
дòбй́јāмо, дòбй́јāте, дòбй́јājū
571. òнāмо, adv. - over there
572. кāмо, adv. - where (whereto; whither)
*144. на̀рочит, adj., m. - special
на̀рочита, f.
на̀рочито, n.
573. пèка̀рница, f. - bakery
574. одāкле, adv. - wherefrom (whence)
575. òткудā, adv. - wherefrom (whence)
576. млéко, n. - milk

577. млѐкара, f. - dairy (shop)
 578. во̀ће, n., coll. - fruit
 579. пиљарница, f. - produce store (greengrocer's
 580. радња, f. - store / store)
 581. онде, adv. - over there
 582. каткад, покаткад, adv. - sometimes
 583. мање, adv. - less
 584. овāмо, adv. - here (over here)
585. пшѐнични, adj. - wheat
 пшѐнична, f.
 пшѐнично, n.
586. бра̀шно, n. - flour
 587. про̀ја, f. - cornbread
 588. куку̀рузни, adj. - corn
 куку̀рузна, f.
 куку̀рузно, n.
589. во̀јска, f. - army
 590. та̀ин, m. - very dark bread (baked for
 591. ба̀јат, adj., m. - stale /the Yugoslav army)
 ба̀јата, f.
 ба̀јато, n.

ПРВИ ДЕОPART IДИЈАЛОГ БРОЈ 3DIALOGUE NO. 3У бакалнициIn the grocery store

1. Г.Форд: Молим, дајте ми два велика пакла масла (маслаца, путера).

1. Mr. Ford: Give me two large packages of butter, please.

Бакалин: Не можете да добијете два килограма путера, него само један килограм.

Grocer: You cannot get two kilograms of butter, but only one kilogram.

2. Г.Ф: Добро, онда ми дајте три килограма свињске масти.

2. Mr. F: All right, then give me three kilograms of lard.

Бак: То може, јер сам јуче добио сто килограма масти.

Gr: That can be done ("That can"), because yesterday I received a hundred kilograms of lard.

3. Г.Ф: А затим хоћу десет литара зејтина (уља).

3. Mr. F: And then I want ten liters of oil.

Бак: Који зејтин желите?

Gr: Which oil do you wish?

4. Г.Ф: Дајте ми четири литра овог и шест литара оног зејтина. 4. Mr.F: Give me four liters of this and six liters of that oil.
- Бак: Добро. Gr: All right.
5. Г.Ф: Желим такође мало сирћета. 5. Mr.F: I also wish some vinegar.
- Бак: Хоћете ли пола литра? Gr: Do you want half a liter?
6. Г.Ф: Да, то је доста. А продајете ли ви зелену кафу? 6. Mr.F: Yes, that is enough. And do you sell green coffee?
- Бак: Продајем и зелену и пржену кафу. Gr: I sell both green and roasted coffee.
7. Г.Ф: Како продајете кафу? 7. Mr.F: How do you sell coffee?
- Бак: Зелену (кафу) на кило, и то двадесет и један динар килограм. Gr: The green (coffee) by the kilogram, that is ("and that"), twenty one dinars ("dinar") a kilogram.
8. Г.Ф: А како продајете пржену кафу? 8. Mr.F: And how do you sell roasted coffee?
- Бак: Пржену продајем на пакло, двадесет и четири динара пакло. Gr: The roasted I sell by the package, twenty-four dinars a package.
9. Г.Ф: Добро, дајте ми килограм зелене и пакло пржене кафе. 9. Mr.F: All right, give me a kilogram of green and a package of roasted coffee.
- Бак: Молим. Gr: O.K.
10. Г.Ф: Затим ми дајте један џак брашна и два џака шећера. 10. Mr.F: Then give me a bag of flour and two bags of sugar.
- Бак: Хоћете ли велики или мали џак брашна? Gr: Do you want the large or the small bag of flour?
11. Г.Ф: Дајте ми велики џак. 11. Mr.F: Give me the big bag.
- Бак: Молим, изволите. Gr: All right, here you are.

PAR. 81 - THE GENITIVE PARTITIVE

A genitive noun may have a partitive meaning; it refers not to the whole mass or species, but to only part of it.

The English equivalent of the partitive genitive may be: of, any, some, no, not any, or no word at all.

PAR. 82 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NOUNS

- (1) Молим, дајте ми два велика пакла масла.
 (1) Не можете да добијете два килограма путера.
 (2) Добро, онда ми дајте три килограма свињске масти.
 (3) А затим хоћу десет литара зејтина (уља).
 (4) Дајте ми четири литра овог и шест литара оног зејтина.
 (10) Затим ми дајте један цак брашна и два цака шећера.
 (10) Хоћете ли велики или мали цак брашна?

The nouns "пакло", "килограм", "литар", "цак" and other similar nouns denote only a part of the mass or species and as such they are followed by the genitive partitive.

PAR. 83 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NUMERALS

1. - (10) Затим ми дајте један цак брашна и два цака шећера.
 (2) Добро, онда ми дајте три килограма свињске масти.
 (8) Пржену продајем на пакло, двадесет и четири динара пакло.
 Мој отац има тридесет и три, а моја мајка тридесет и две године.
 My father is thirty-three and my mother thirty-two years old.

The cardinal numerals "два" (two), "три" (three) and "четири" (four) are always followed by the genitive singular.

The genitive singular is used also after any cardinal numeral in which the last element (as expressed in words) is "два", "три" or "четири" (двадесет и четири, тридесет и три, тридесет и две, etc.)

NOTE: The genitive singular of all masculine and neuter adjectives after these numerals is formed by adding the ending "-a" to the stem:

- (1) Молим дајте ми два велика пакла масла.
 Шта имате три последња часа?
 What do you have the three last periods?

2. -

Он има пет синова.

He has five sons.

(4) Дајте ми четири литра овог и шест литара оног зејтина.

Ја имам седам оловака и осам пера.

I have seven pencils and eight pens.

У учионици има девет ученика.

There are nine students in the classroom.

(3) А затим хоћу десет литара зејтина.

У овој соби спава једанаест војника.

In this room eleven soldiers sleep.

У старој класи има тринаест, а у млађој класи дванаест ученика.

There are thirteen students in the senior and twelve students in the junior class.

Купио сам петнаест килограма шећера, шеснаест килограма кромпира и седамнаест килограма брашна.

I bought fifteen kilograms of sugar, sixteen kilograms of potatoes and seventeen kilograms of flour.

Мој брат има осамнаест, а моја сестра деветнаест година.

My brother is eighteen and my sister is nineteen years old.

Ја имам двадесет година.

I am twenty years old.

Мој пријатељ има двадесет и пет година.

My friend is twenty-five years old.

(2) То може, јер сам јуче добио сто килограма масти.

All cardinal numerals, except those under 1) and the cardinal numeral "један" and compound numerals in which the last element (as expressed in words) is "један" are followed by the genitive plural:

(1) Не можете да добијете два килограма путера, него само један килограм.

(7) Зелену на кило, и то двадесет и један динар килограм.

NOTE: The genitive after adverbs of quantity (see par 80), nouns mentioned in par. 82 and after numerals is also called the genitive of quantity.

Put the words in the parentheses into the proper form:

- Колико (путер) желите? - Дајте ми два пакла (путер).
 Колико (литар сирће) желите? - Дајте ми један литар (сирће).
 Колико (шљиве) желите? - Дајте ми три (килограм) (шљиве).
 Колико (синови) има господин Марић? - Господин Марић има два (велик син).
 Колико (синови) има господин Перић? - Господин Перић има три (син).
 Колико (перо) имате? - Ја имам четири (добра пера).
 Колико (оловке) имате? - Ја имам пет (оштре оловке).
 Колико (часови) на дан имате? - Ми имамо шест (часови) на дан.
 Колико (столови) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има седам (столови).
 У колико (часови) идете у (школа)? - Ја идем у школу у осам (часови).
 Колико (птице) има у (кавез)? - У (кавез) има девет (птице).
 Колико (брашно) има у (џак)? - У (џак) има десет (килограм) (брашно).
 Колико (војници) спава у (ова соба)? - У (ова соба) спава једанаест (војници).
 Колико (ученици) има у (наша класа)? - У (наша класа) има дванаест (ученици).
 Колико (ученици) има у (старија класа)? - У (старија класа) има тринаест (ученици).
 Колико (килограми) (брашно) сте купили? - Купио сам петнаест (килограми) (брашно).
 Колико (килограми) (шећер) сте купили? - Купио сам шеснаест (килограми) (шећер).
 Колико (зечеви) сте видели? - Видео сам седамнаест (зечеви).
 Колико (године) имате ви? - Ја имам осамнаест (године).
 Колико (године) има ваш старији брат? - Мој старији брат има деветнаест (године).
 Колико (године) има ваша млађа сестра? - Моја млађа сестра има двадесет (године).
 Колико (године) има ваша старија сестра? - Моја старија сестра има двадесет и (једна) (година).
 Колико (године) има ваш пријатељ? - Мој пријатељ има двадесет и две (година).
 Колико (ноге), а колико (руке) има човек? - Човек има две (нога) и две (рука).
 Колико (зуби) има човек? - Човек има тридесет и два (зуб).
 Колико (прсти) човек има на рукама, а колико на ногама? - Човек има десет (прсти) на рукама, а десет (прсти) на ногама.
 Колико (ноге) има мачка, а колико (ноге) има голуб? - Мачка има четири (нога), а голуб има две (нога).

О бројевима

Два пута један је два. Три пута један је три. Два пута два је четири. Пет пута један је пет. Два пута три је шест. Три и четири су седам. Два пута четири је осам. Три пута три је девет. Пет и пет су десет.

Десет и један су једанаест. Десет и два су дванаест. Десет и три су тринаест. Десет и четири су четрнаест. Десет и пет су петнаест. Десет и шест су шеснаест. Десет и седам су седамнаест. Десет и осам су осамнаест. Десет и девет су деветнаест. Десет и десет су двадесет.

Двадесет више један је двадесет (и) један. Двадесет више два је двадесет (и) два. Двадесет више три је двадесет (и) три. Двадесет више четири је двадесет (и) четири. Двадесет више пет је двадесет (и) пет. Двадесет више шест је двадесет (и) шест. Двадесет више седам је двадесет (и) седам. Двадесет више осам је двадесет (и) осам. Двадесет више девет је двадесет (и) девет. Двадесет више десет је тридесет. Тридесет више један је тридесет (и) један.

Десет пута десет је сто.

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 3

1. Колико је два пута три?
2. Колико је два пута четири?
3. Колико је три пута три?
4. Колико је два и три?
5. Колико је два и пет?
6. Колико је пет и пет?
7. Колико је двадесет мање један?
8. Колико је двадесет мање два?
9. Колико је двадесет мање три?
10. Колико је двадесет мање четири?
11. Колико је двадесет мање пет?
12. Колико је двадесет мање шест?
13. Колико је двадесет мање седам?
14. Колико је двадесет мање осам?
15. Колико је двадесет мање девет?
16. Колико је петнаест и шест?
17. Колико је петнаест и седам?
18. Колико је три пута десет?
19. Колико је тридесет више пет?
20. Колико је десет пута десет?

ШЕСТИ ДЕОPART VIВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3TRANSLATION EXERCISE NO. 3In the Grocery Store

Mr. Ford went to the grocery store yesterday, and he bought all kinds of food, especially fats. He bought a large package of butter, three kilograms of lard and ten liters of oil (four liters of one kind and six liters of another kind). The grocer did not want to sell two large packages of butter, but he sold as much (онолико) lard and oil as (колико) Mr. Ford wished to buy.

Mr. Ford also bought five small bags of flour of a kilo each, and a large bag of sugar. Further, he bought a kilogram of green coffee and a package of roasted coffee, as well

as (као и) half a liter of vinegar.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

592. дајте ми	- give me
593. па̀кло, п.	- package
594. ма̀сло, п. (маслац, м.)	- butter
595. пу̀тер, м.	- butter
596. ба̀калин, м. (ба̀кал, м.) pl: ба̀кали	- grocer
597. ма̀ст, ф. свињска̀ ма̀ст	- fat - lard
598. сто̀, card., num.	- hundred
599. дѐсет, card., num.	- ten
600. лѝтар, м. gen. sing: лѝтра gen. pl: лѝта̀ра̀	- liter
601. зѐјтин, м.	- oil
602. у̀ље, п.	- oil
603. шѐст, card., num.	- six
604. сѝрће, п. gen. sing: сѝрћета	- vinegar
605. два̀десет, card., num. два̀десет и је́дан два̀десет и чѐтири	- twenty - twenty-one - twenty-four
606. ца̀к, м. pl: ца̀кови	- bag
607. шѐћер, м.	- sugar
608. пѐт, card., num.	- five
609. сѐдам, card., num.	- seven
610. осам, card., num.	- eight
611. дѐвет, card., num.	- nine
612. је́данаест, card., num.	- eleven
613. два̀наест, card., num.	- twelve
614. трѝнаест, card., num.	- thirteen
615. че́трнаест, card., num.	- fourteen
616. пе́тнаест, card., num.	- fifteen
617. ше́стнаест, card., num.	- sixteen
618. се́дамнаест, card., num.	- seventeen
619. осамнаест, card., num.	- eighteen
620. де́ветнаест, card., num.	- nineteen
621. трѝдесет, card., num.	- thirty

У ресторану

In the restaurant

1. Келнер (Конобар): Да ли сте већ наручили (ручак)?

Гост: Нисам, али желим да наручим.

2. Кел: Ако волите супу, има данас добре говеђе супе.

Го: Сит сам говеђе супе, али сам жељан рибље чорбе.

3. Кел: Данас нема рибље чорбе, али има пилеће чорбе.

Го: Није било ни јуче рибље чорбе.

1. Waiter: Have you ordered (lunch) yet?

Guest: I haven't, but I wish to order.

2. W: If you like soup, there is good beef broth today.

G: I am fed up with (tired of) beef broth, but I am eager for fish soup.

3. W: Today there is no fish soup, but there is chicken broth.

G: There was no fish soup yesterday either.

4. Кел: То је тачно, али је било рибље чорбе у прошли петак.

Го: Кад је тако, дајте ми ту пилећу чорбу.

5. Кел: Молим. А шта желите као главно јело?

Го: Прилично сам гладан. Дајте ми да погледам јеловник.

6. Кел: Изволите јеловник. Ту има свега, зар не?

Го: Да, јеловник је пун разних јела, али ту нема рибе.

7. Кел: Ту су рибе. Зар не видите?

Го: Да, али има само једна врста рибе.

8. Кел: У прошли петак имали смо више врста риба.

Го: Добро, дајте ми неко печење.

9. Кел: Хоћете ли јагњеће или телеће печење?

Го: Телеће. Такође, мало салате од парадајза.

10. Кел: Желите ли пите?

Го: Имате ли неку слану питу?

4. W: That is correct, but there was fish soup last Friday.

G: If that is so, give me that chicken broth.

5. W: All right. And what do you wish for ("as") the main course?

G: I am rather hungry. Let me have a look at the menu ("Give me to look at the menu").

6. W: Here is the menu. There is everything ("There is of all") there, isn't there?

G: Yes, the menu is full of various foods, but there is no fish there.

7. W: Fish is there ("are there"). Don't you see?

G: Yes, but there is only one kind of fish.

8. W: Last Friday we had several kinds of fish.

G: All right, give me some roast meat.

9. W: Do you want roast lamb or roast veal?

G: Veal. Also some tomato salad.

10. W: Do you wish some pie?

G: Do you have some salty pie?

11. Кел: Данас је врло добра
пита од сира.

Го: Дајте ми то и дајте
ми мало вина, јер сам
много жедан.

11. W: Today the cheese pie is
very good.

G: Give me that and also
give me some wine, because
I am very thirsty.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

GRAMMAR ANALYSIS NO 4

PAR. 84 - ENGLISH "THERE IS" AND "THERE ARE"

1. - The English expressions "there is" and "there are" have two distinct functions. In one "there" is spoken with emphasis and serves to point out the location of something as opposed to "here". In this case the Serbo-Croatian equivalents of "there" are "ту" or "онде" (see Par.79) and the equivalent of "is" and "are" the proper forms of the verb "бити":

Овде је земља, ту је море, а онде је сунце.

Here is the land, there is the sea, and (over) there is the sun.

In the other usage "there" is spoken with no emphasis at all; it introduces a phrase denoting the mere existence of something. It makes no reference to location. If the sentence indicates location another phrase must be included for that purpose (in the examples below: in the classroom, in the cup, on a hand). In this case the equivalent of the phrase "there is" or "there are" is most often the invariable form "има" (literally: has) and seldom the proper form of "бити". The phrase "има" is always followed by the genitive case:

(2) Ако волите супу, данас има добре говеђе супе.

(6) Изволите јеловник. Ту има свега, зар не?

Колико ученика има у учионици? - У учионици има четири ученика.

How many students are there in the classroom? -

There are four students in the classroom.

Колико прста има на једној руци? - На једној руци има пет прста.

How many fingers are there on a hand? - There are five fingers on a hand.

Колико кафе има у шољи? - У шољи има само мало кафе.

How much coffee is there in the cup? - There is only a little coffee in the cup.

The following are examples in which the phrases "there is", "there are", are rendered by the proper form of "бити":

Шта је на прозору? - На прозору је цвеће.

What is there in the window? - There are flowers in the window.

Шта је на столу? - На столу су књиге, оловке и пера

What is there on the table? - There are books, pencils and pens on the table.

2. - "There is not" or "there are not" is translated by "нема" (literally: has not):

(3) Данас нема рибе чорбе.

(6) Да, јеловник је пун разних јела, али ту нема рибе.

3. - "There was" or "there were" is translated either by the proper form of "бити" or by "било је". The "било је" is used when reference is not made to the whole mass or species and particularly when the quantity is expressed by an adverb of quantity or a cardinal numeral which otherwise governs the genitive partitive:

(4) То је тачно, али је било рибе чорбе у прошли петак.

Колико војника је било на ручку? - На ручку је било много војника.

How many soldiers were there at the luncheon? -

There were many soldiers at the luncheon.

Otherwise the proper form of "бити" is used:

Био је једном један цар.....

There was once a king.....

Овде су некада била лепа села.

There were once nice villages here.

4. - "There was not" or "there were not" is translated either by the proper form of "бити" or by "није било", in accord with what has been said under 3):

Да ли је било много војника на ручку? - Не, на ручку није било много војника.

Were there many soldiers at the luncheon? - No, there were not many soldiers at the luncheon.

PAR. 85. - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER ADJECTIVES

(2) Сит сам говеђе супе, али сам жељан рибље чорбе.

(6) Да, јеловник је пун разних јела.

Adjectives "сит" (satiated, fed up with, tired of), "жељан" (desirous, eager), "пун" (full), "гладан" (hungry), "жедан" (thirsty) and other adjectives of similar meaning require the genitive partitive.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:
What is there in the cup? - There is a little coffee in the cup.
What is there in this bag? - There is sugar in that bag.
Is there any sugar in this coffee? - No, there is no sugar in that coffee.
Is there any milk in the cup? - Yes, there is some milk in the cup.
How many students are there in the classroom? - There are twelve students in the classroom.
How many chairs are there in the classroom? - There are thirteen chairs in the classroom.
How many tables are there in the classroom? - There are seven tables in the classroom.
How many doors are there in the classroom? - There is only a door in the classroom.
Is there much coffee in the cup? - No, there is only a little coffee in the cup.
Is my coat there? - No, your coat is not here but over there.
Are there many forests in Yugoslavia? - Yes, there are many forests in Yugoslavia.
Are there more Serbs and Croats in America than in Australia? - Yes, there are more Serbs and Croats in America than in Australia.
Were there many guests at the dinner? - No, there were not many guests at the dinner.
What did you have for dinner? - There was much meat, vegetables and fruits.
What did you have to drink for dinner? - There was some wine and much beer.
Is there enough of salt in this meal? - I think there is enough salt.
Did anybody ask for me? - Yes, there was an old man here and he asked for you.

2. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Сит сам (градски живот).

Жељан сам (чист ваздух).

Џак је пун (шећер).

Море је овде пуно (риба).

Котао је пун (вода).

Вук (wolf) је увек гладан (месо) и жедан (крв).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 4

PART IV

READING TEXT NO 4

Јеловник

Супе

Говеђа супа.....	8 дин.
Супа од пиринча.....	8 дин.
Супа од резанаца.....	8 дин.

Чорбе

Пилећа чорба.....	10 дин.
Јагњећа чорба.....	10 дин.
Телећа чорба.....	10 дин.
Рибља чорба.....	10 дин.
Парадајз чорба.....	8 дин.
Чорба од кромпира ..	8 дин.

Хладна јела

Хладна јагњетина.....	16 дин.
Хладна прасетина.....	20 дин.
Свињски језик.....	12 дин.
Шунка.....	16 дин.
Свињске кобасице.....	14 дин.
Свињска пршута.....	18 дин.
Говеђа пршута.....	18 дин.
Сланина.....	10 дин.
Српски сир.....	8 дин.
Кајмак.....	10 дин.
Кисело млеко.....	4 дин.

Јела од јаја

Кајгана.....	8 дин.
Пржена јаја.....	8 дин.
Кувана јаја (комад) ..	2 дин.

Печења

Пилеће печење.....	20 дин.
Јагњеће печење (младо)	22 дин.
Телеће печење.....	18 дин.
Прасеће печење.....	24 дин.

Разна јела

Сарма од киселог купуса.....	16 дин.
Ђувеч.....	14 дин.
Мусака од кромпира..	12 дин.
Мусака од плавих патлиџана.....	16 дин.
Пуњене паприке.....	15 дин.
Пуњен парадајз.....	14 дин.

Месо на жару

Бифтек.....	24 дин.
Ђевапчићи (комад) ..	1 дин.

Поврћа и варива

Пире од кромпира ..	6 дин.
Пире од пасуља.....	6 дин.
Кисели краставци ..	6 дин.
Киселе паприке.....	6 дин.
Кисели купус.....	6 дин.

Салате

Зелена салата.....	8 дин.
Салата од парадајза и црног лука.....	10 дин.
Салата од свежих краставаца.....	10 дин.
Салата од кромпира..	6 дин.
Салата од пасуља....	6 дин.

Пите

Пита од јабука.....	12 дин.
Пита од сира.....	12 дин.

Воће

Јабукe.....	6 дин.
-------------	--------

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 4

1. Коју супу ви волите?
2. Коју чорбу ви волите?
3. Које хладно јело ви волите?
4. Како ви волите да једете јаја?
5. Које кувано јело ви волите?
6. Које печено јело ви волите?
7. Које печење ви волите?
8. Волите ли више печено месо или месо на жару?
9. Шта волите више: бифтек или ћевапчиће?
10. Које поврће ви волите?
11. Које вариво ви волите?
12. Коју салату ви волите?
13. Коју питу ви волите?
14. Које воће ви волите?

ШЕСТИ ДЕОPART VIВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4TRANSLATION EXERCISE NO. 4In the Restaurant

When I want to order food in a restaurant, I first have a look at the menu. When I am very hungry and do not have time to study the menu, I ask the waiter. He knows what is good that day, and he knows what I like. Those menus are full of different names, and I like to learn difficult words. All kinds of dishes are there. Often there are foods that I don't like, and often, too, there are no foods that I like. For example, yesterday, I was eager for fish soup, but there was no fish soup; there was only chicken broth.

I like noodle soup, fish soup, ham, pork sausages, stuffed peppers, mashed beans and other legumes. I also like very much that dessert they eat in Yugoslavia, which they

call "пита". It is more or less like our pie. And their "каймак", which you eat on bread, is very tasty too.

СЕДМИ ДЕО

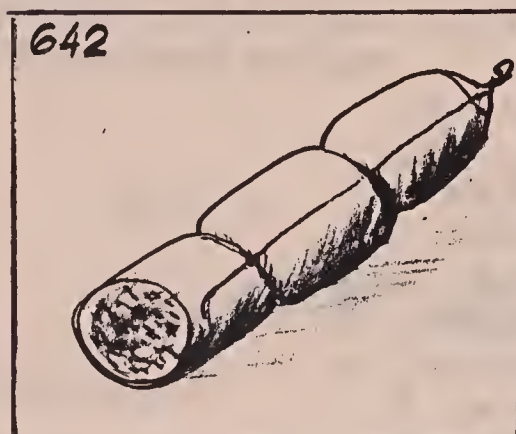
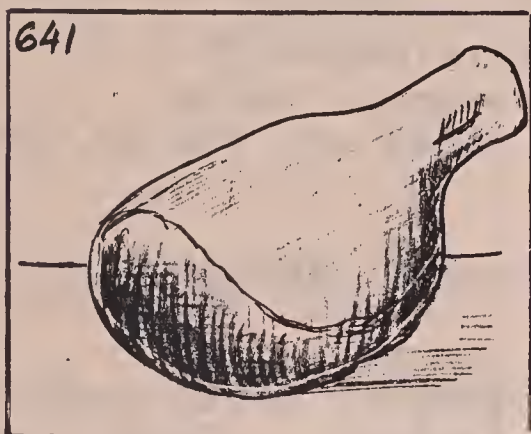
PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

622. ресторан, м. -restaurant
623. келнер, м. (кѝнобар, м.) - waiter
624. гѝст, м. - guest
625. на̀ру̀чити, в., т., рfv. - to order
 рr. т: на̀ру̀чӣм, на̀ру̀чӣш, на̀ру̀чӣ
 на̀ру̀чӣмо, на̀ру̀чӣте, на̀ру̀чӣ
*625. на̀ру̀чӣвати, в., т., ipfv. - to order
 рr. т: на̀ру̀чӯјѣм, на̀ру̀чӯјѣш, на̀ру̀чӯјѣ
 на̀ру̀чӯјѣмо, на̀ру̀чӯјѣте, на̀ру̀чӯјѣ
626. сѣ̀па, ф. - soup or broth
627. сӣт, аdj., м. - tired of, fed up, satiated
 сӣта, ф.
 сӣто, п.
628. же̄љан, аdj., м. - eager, desirous
 же̄љна, ф.
 же̄љно, п.
629. че̄рба, ф. - soup or broth (seasoned with
630. пе̄так, м. - Friday /fried wheat flour)
 gen. sing: петка
631. гла̄дан, аdj., м. - hungry
 гла̄дна, ф.
 гла̄дно, п.
632. гле̄дати, в., т., & i., ipfv. - to look
 рr. т: гле̄да̄м, гле̄да̄ш, гле̄да̄
 гле̄да̄мо, гле̄да̄те, гле̄да̄јѣ
*632. по̀гле̄дати, в., т., & i., ipfv. - to look
 рr. т: по̀гле̄да̄м, по̀гле̄да̄ш, по̀гле̄да̄
 по̀гле̄да̄мо, по̀гле̄да̄те, по̀гле̄да̄јѣ
633. же̄ловник, м. - menu
 рl: же̄ловници
634. пӯн, аdj., м. - full
 пӯна, ф.
 пӯно, п.
635. сла̄н, аdj., м. - salty
 сла̄на, ф.
 сла̄но, п.
636. пӣта, ф. - pie
637. вӣно, п. - wine
638. же̄дан, аdj., м. - thirsty
 же̄дна, ф.
 же̄дно, п.

639. резанци, м., pl - noodles
 gen.pl: резанаца
640. рибљи, adj., м. - fish
 рибља, f.
 рибље, n.
641. шунка, f. - ham
642. кобасица, f. - sausage
643. кајмак, м. - cream of boiled milk, salted
 gen.sing: кајмака
644. пуњен, adj., (pass.part), м. - filled, stuffed
 пуњена, f.
 пуњено, f.
645. вариво, n. - legume
646. пуре, м. - puree, mash
 пуре од кромпира - mashed potatoes

	Page
ABBREVIATIONS	27, 41, 60, 69, 177
ACCENT IN SERBO-CROATIAN	4
ADJECTIVES:	
DECLENSION OF:	
The accusative plural	114
The accusative singular	115
The genitive plural	182
The genitive singular of feminine	182
The genitive singular of masculine	181
The genitive singular of neuter	181
The locative plural	134
The locative singular	133
The nominative plural	47
Review of	145
DEFINITION OF	45
ENDING IN "CKH"	162
FORMS OF:	
Definite form	46
Definite form only	47
Formation of definite form	47
Indefinite form	46
GENDER OF:	45
Formation of feminine and neuter genders	46
KINDS OF	153
STEM OF	45
ADVERBS:	
DEFINITION OF	201
OF PLACE	201
OF QUANTITY	202
ALPHABET - CYRILLIC:	14
SAMPLE OF HANDWRITING	15
ARTICULATION OF	
SERBO-CROATIAN CONSONANTS	9
SERBO-CROATIAN VOWELS	3
CONJUNCTIONS:	
USE OF DA	84
CONSONANTS	
ARTICULATION OF	9
ASSIMILATION OF VOICED AND VOICELESS	164
CHANGE OF VELAR	38
CHART OF	8
DIVISION OF	6
DECLENSION - DEFINITION	35
DIRECT OBJECT	92
FINAL <i>л</i> and <i>о</i>	134
MOVABLE A	48

NOUNS:	35
COLLECTIVE	135
DECLENSION OF	
The accusative plural	113
The accusative singular	92
The accusative with prepositions	94
The genitive plural of feminine	174
The genitive plural of masculine	173
The genitive plural of neuter	174
The genitive singular of feminine	172
The genitive singular of masculine	172
The genitive singular of neuter	172
The genitive of origin	192
The genitive partitive:	210
After adjectives	220
After adverbs of quantity	202
Definition	210
After cardinal numbers	210
After nouns	210
The genitive possessive	191
The genitive of quality	192
The locative plural	113
The locative singular	102
The long plural	75
The nominative - definition and use	36
The nominative plural	37
Review of	145
DEFINITION OF	35
GENDERS OF	35
KINDS OF	35
STEM OF	38
NUMERALS	
THE GENITIVE PARTITIVE AFTER CARDINAL	210
ORGANS OF SPEECH	2
ORIGIN OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE	1
PERSON - FIRST, SECOND AND THIRD	55
PREDICATE	65
PREDICATE ADJECTIVE	73
PREDICATE NOMINATIVE	73
PREPOSITIONS:	
WITH THE ACCUSATIVE	94
WITH THE LOCATIVE	102
PRONOUNS:	
ADJECTIVAL:	
Declension, see adjectives	
Definition	64
DEFINITION OF	55
DEMONSTRATIVE	103
INTERROGATIVE	64
PERSONAL	55
POSSESSIVE	143

PRONUNCIATION DRILL SENTENCES	16
SENTENCE:	
DECLARATIVE (Affirmative and negative)	66
DEFINITION	64
INTERROGATIVE	73
INTERROGATIVE NEGATIVE	75
KINDS OF	65
PRONUNCIATION DRILL SENTENCES	16
SIMPLE	65
THERE IS, and THERE ARE	218
VERBS:	
ACTIVE PAST PARTICIPLE OF	123
AUXILIARY VERB БИТИ	57
COMPOUND PAST TENSE OR THE PERFECT	123
DEFINITION OF	56
IMPERFECTIVE	85
INFINITIVE OF	56
INTRANSITIVE	91
PRESENT TENSE:	57
Of the auxiliary бити:	
Affirmative	57
Negative	66
Endings	82
With connecting vowel <u>a</u> and pr. t. endings	
ам, аш, а, амо ...	83
With connecting vowel <u>e</u> or <u>и</u> and pr. t. endings	
им, иш, и ...	84
Of the verb <u>ићи</u>	93
Negative form of	66
Negative form of the verb имати	66
PERFECTIVE	85
TRANSITIVE	91
VOWELS:	
ARTICULATION OF	3
WORD ORDER	73

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: JUL 2002

Preservation Technologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

00026350724